

CEVAP ANAHTARI

1. Göl kıyısında bir kasabada doğdum. Bundan dolayı erken yaşta yüzmeyi öğrendim. Çocuk bakıcılarıyla yetiştiğim için de erken yaşta ortadan kaybolmayı öğrendim. Annem önceleri otel, daha sonra da restoran işletti. Bütün gün çalıştığı için hep klasik anlamda bir annem olsun isterdim ama babam savaşta öldüğü için aileyi geçindirmek ona düşmüştü. Çocukluğumda ve genç kızlığımda okumadan yaşayamazdım, bugün de sanırım yazmadan yaşayamam. Edebiyat benim için bir yaşam biçimi, edebiyat benim için dünya ile ilişki kurabildiğim canlı bir araç.

Bu parça ile ilgili aşağıdaki yargılar doğru ise yargıların başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- (D) Metnin içeriği otobiyografi özelliği göstermektedir.
- (Y) Parçada anlatıcı üçüncü tekil kişidir.
- (D) Olayların anlatımında kronolojik sıra takip edilmiştir.
- (D) Anlatıcının sosyal ve psikolojik durumuna yönelik bilgiler vardır.

2. Bir dilekçe metninde bulunması gereken “Ad ve soyadı, Adres, Başvuru makamı, Dilekçe metni, İmza, Tarih” bölümlerini aşağıdaki görselde boş bırakılan yerlere yazınız.

		Tarih
	Başvuru makamı	
	Dilekçe metni	
Adres		İmza
		Ad ve soyadı

3. Aşağıda tırnak içinde verilen kavram ve eserleri tabloda uygun olan yerlere yazınız.

“Kısa Hayat Öyküm, Bir Bilim Adamının Romanı, Portre, Monografi, Mecalisü'n-Nefais, Tezkire”

Açıklama	Kavram veya Eser
Bir kişiyi ayırt edici yönleriyle tanıtmayı amaçlayan yazılardır.	Portre
Bir kişi, yer, eser, olay ya da konu hakkında ayrıntılı ve derinlemesine yapılan incelemelerdir.	Monografi
Eski Türk edebiyatında ünlülerin kısa biyografilerini içeren kaynaklardır.	Tezkire
Türk edebiyatında şairlerin biyografileri ve eserleri hakkında topluca bilgi veren ilk eserdir.	Mecalisü'n-Nefais
Oğuz Atay'ın biyografik roman olarak kaleme aldığı eserdir.	Bir Bilim Adamının Romanı
Abidin Dino'nun otobiyografi türünde yazdığı eserdir.	Kısa Hayat Öyküm

CEVAP ANAHTARI

4. Aşağıdaki tabloda verilen açıklamaların hangi metin türü ile ilgili olduklarını tabloda "X" ile işaretleyiniz.

AÇIKLAMALAR	Mektup	E-posta	Günlük	Blog
Kişisel duygu ve düşünceler vb. genel ağ ortamında diğer insanlarla günü gününe paylaşılır.				X
Bu türün divan edebiyatındaki karşılığı "ruzname"dir.			X	
Fuzulî'nin yazdığı <i>Şikâyetname</i> adlı eserin türüdür.	X			
Resim, müzik, video vb. her türlü dosyayı genel ağ ortamında hızlı biçimde alıcıya ulaştırır.		X		
Birden fazla kişi, kurum vb. alıcıya, çeşitli içerikte dosyaları aynı anda iletebilir.		X		
Anı türünden tek farkı, yazılma zamanından kaynaklanır.			X	

5. Cahit Sıtkı Tarancı İstanbul'da Saint-Joseph Lisesinde dört yıl okuduktan sonra Galatasaray Sultanisinde öğrenimini tamamladı. Oradayken ömrü boyunca dost olacağı şair ve yazar Ziya Osman Saba ile tanışmıştı. Galatasaray Sultanisinden sonra yükseköğrenimini tamamlamak için Paris'e gittiyse de İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine Türkiye'ye döndü. 6 Eylül 1959'da götürüldüğü Viyana'da bir ay kadar yaşayabildi. Tanınmış şiiiri *Otuz Beş Yaş* için birçok inceleme yazısı yazıldı. Bestelenmiş birçok şiiiri günümüzde hâlen keyifle okunuyor.

Bu parçadaki altı çizili fiillerin yapı, çatı ve kip özelliklerini belirleyerek tabloda ilgili yerlere yazınız.

Fiil	Yapı	Çatı	Kip
tamamladı	Türemiş	Etken - Geçişli	Görülen geçmiş zaman
tanışmıştı	Türemiş	İşteş - Geçişsiz	Duyulan geçmiş zamanın hikâyesi
gittiyse	Basit	Etken - Geçişsiz	Görülen geçmiş zamanın şartı
yaşayabildi	Birleşik	Etken - Geçişsiz	Görülen geçmiş zaman
yazıldı	Türemiş	Edilgen - Geçişsiz	Görülen geçmiş zaman
okunuyor	Türemiş	Edilgen - Geçişsiz	Şimdiki zaman

6. Aşağıdaki parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Ahmed Hâşim (:) Galatasaraydaki talebeliğinin son yıllarında Fransız şiiirini (,) özellikle Fransız sembolistleri (,) bu yolla da Batı edebiyatının estetik ve poetik temelini yakından tanımaya çalışmıştır (,) (") *Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar* (") adıyla neşredilen bir yazısında da şiiirde mana ve anlaşılabilirlik aranmayacağını (;) şiiirin didaktik (,) fikrî ve belagatçi değil çeşitli yorumlara müsait (,) sözden çok musikiye yakın ifade sanatı olması gerektiğini ileri sürer.

7. Kardeşim Şevket'çiğim,

Buraya gelir gelmez senin işinle meşgul oldum. Tercüme ettiğin eserin aslıyla tercüme ettiğin yere kadar ki müs-vetteleri hemen bana gönder, tedkik ettirelim. Eğer daktilo ile yazdırır isen tabi makbule geçer. Burada ben geri tarafını takibederim. Sana Ankara'dan verilecek herhangibir havadisim yok. (...) Bende bu arada sana bu kısa mektubu yazdım, kusuruma bakma, selam ve hürmetle.

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözlerin altlarını çizerek doğru biçimlerini aşağıdaki boşluğa yazınız.

Şevketçiğim, kadarki, müsveddeleri, tedkik, tabii, takip ederim, herhangi bir, Ben de

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog

1. Göl kıyısında bir kasabada doğdum. Bundan dolayı erken yaşta yüzmeyi öğrendim. Çocuk bakıcılarıyla yetiştiğim için de erken yaşta ortadan kaybolmayı öğrendim. Annem önceleri otel, daha sonra da restoran işletti. Bütün gün çalıştığı için hep klasik anlamda bir annem olsun isterdim ama babam savaşta öldüğü için aileyi geçindirmek ona düşmüştü. Çocukluğumda ve genç kızlığımda okumadan yaşayamazdım, bugün de sanırım yazmadan yaşayamam. Edebiyat benim için bir yaşam biçimi, edebiyat benim için dünya ile ilişki kurabildiğim canlı bir araç.

Bu parça ile ilgili aşağıdaki yargılar doğru ise yargıların başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- a) ( ) Metnin içeriği otobiyografi özelliği göstermektedir.
- b) ( ) Parçada anlatıcı üçüncü tekil kişidir.
- c) ( ) Olayların anlatımında kronolojik sıra takip edilmiştir.
- ç) ( ) Anlatıcının sosyal ve psikolojik durumuna yönelik bilgiler vardır.

2. Bir dilekçe metninde bulunması gereken “Ad ve soyadı, Adres, Başvuru makamı, Dilekçe metni, İmza, Tarih” bölümlerini aşağıdaki görselde boş bırakılan yerlere yazınız.

	.....
.....	
.....	
.....	.....
	.....

3. Aşağıda tırnak içinde verilen kavram ve eserleri tabloda uygun olan yerlere yazınız.

“Kısa Hayat Öyküm, Bir Bilim Adamının Romanı, Portre, Monografi, Mecalisü’n-Nefais, Tezkire”

Açıklama	Kavram veya Eser
Bir kişiyi ayırt edici yönleriyle tanıtmayı amaçlayan yazılardır.	
Bir kişi, yer, eser, olay ya da konu hakkında ayrıntılı ve derinlemesine yapılan incelemelerdir.	
Eski Türk edebiyatında ünlülerin kısa biyografilerini içeren kaynaklardır.	
Türk edebiyatında şairlerin biyografileri ve eserleri hakkında topluca bilgi veren ilk eserdir.	
Oğuz Atay’ın biyografik roman olarak kaleme aldığı eserdir.	
Abidin Dino’nun otobiyografi türünde yazdığı eserdir.	

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog

4. Aşağıdaki tabloda verilen açıklamaların hangi metin türü ile ilgili olduklarını tabloda "X" ile işaretleyiniz.

AÇIKLAMALAR	Mektup	E-posta	Günlük	Blog
Kişisel duygu ve düşünceler vb. genel ağ ortamında diğer insanlarla günü gününe paylaşılır.				
Bu türün divan edebiyatındaki karşılığı "ruzname"dir.				
Fuzulî'nin yazdığı <i>Şikâyetname</i> adlı eserin türüdür.				
Resim, müzik, video vb. her türlü dosyayı genel ağ ortamında hızlı biçimde alıcıya ulaştırır.				
Birden fazla kişi, kurum vb. alıcıya, çeşitli içerikte dosyaları aynı anda iletebilir.				
Anı türünden tek farkı, yazılma zamanından kaynaklanır.				

5. Cahit Sıtkı Tarancı İstanbul'da Saint-Joseph Lisesinde dört yıl okuduktan sonra Galatasaray Sultanisinde öğrenimini tamamladı. Oradayken ömrü boyunca dost olacağı şair ve yazar Ziya Osman Saba ile tanışmıştı. Galatasaray Sultanisinden sonra yükseköğrenimini tamamlamak için Paris'e gittiyse de İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine Türkiye'ye döndü. 6 Eylül 1959'da götürüldüğü Viyana'da bir ay kadar yaşayabildi. Tanınmış şiiiri *Otuz Beş Yaş* için birçok inceleme yazısı yazıldı. Bestelenmiş birçok şiiiri günümüzde hâlen keyifle okunuyor.

Bu parçadaki altı çizili fiillerin yapı, çatı ve kip özelliklerini belirleyerek tabloda ilgili yerlere yazınız.

Fiil	Yapı	Çatı	Kip
tamamladı			
tanışmıştı			
gittiyse			
yaşayabildi			
yazıldı			
okunuyor			

6. Aşağıdaki parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.

Ahmed Hâşim ( ) Galatasaraydaki talebeliğinin son yıllarında Fransız şiiirini ( ) özellikle Fransız sembolistleri ( ) bu yolla da Batı edebiyatının estetik ve poetik temelini yakından tanımaya çalışmıştır ( ) ( ) *Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar* ( ) adıyla neşredilen bir yazısında da şiiirde mana ve anlaşılabilirlik aranmayacağını ( ) şiiirin didaktik ( ) fikrî ve belagatçi değil çeşitli yorumlara müsait ( ) sözden çok musikiye yakın ifade sanatı olması gerektiğini ileri sürer.

7. Kardeşim Şevket'çiğim,

Buraya gelir gelmez senin işinle meşgul oldum. Tercüme ettiğin eserin aslıyla tercüme ettiğin yere kadar ki müsvetteleri hemen bana gönder, tedkik ettirelim. Eğer daktilo ile yazdırır isen tabi makbule geçer. Burada ben geri tarafını takibederim. Sana Ankara'dan verilecek herhangi bir havadisim yok. (...) Bende bu arada sana bu kısa mektubu yazdım, kusuruma bakma, selam ve hürmetle.

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözlerin altlarını çizerek doğru biçimlerini aşağıdaki boşluğa yazınız.

.....

.....

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 4

1. Aşağıdakilerden hangisi bir biyografiden alınmıştır?

- A) Türkiye'ye dönüp dönmeyeceğimiz bir haftaya kadar anlaşılır. Zaten birçok dönen var. Mesela, Sabri Esat gidiyor.
- B) Sülün kız, bir de gözünü açıp bakmış ki ne görsün. Misli menendi yok bir bahçe! Bir yanında kuşlar şakıyor, bir yanında sular akıyor.
- C) Birkaç gündür İstanbul'daydım, yeni döndüm. *Hisar* dergisinin yeni sayısını da ancak bugün okudum.
- D) Diyarbakır'da doğan yazar; ilk ve ortaöğrenimini doğduğu şehirde, yükseköğrenimini ise Erzurum Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı.
- E) Ali Rıza Bey evvela şaşırды, oğlunun da öteki çocukları gibi değiştiğine hükmetti. Fakat biraz sonra anladı ki Şevket yine eski Şevket'ti.

2. Bazı hikâye ve romanlarda biyografi ve otobiyografi türlerinden yararlanılmıştır. Oğuz Atay'ın - - - - adlı eseri biyografik, Peyami Safa'nın - - - - adlı romanı ise otobiyografik bir romandır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu - Suyu Arayan Adam*
- B) *İzmir Yollarında - Kısa Hayat Öyküm*
- C) *Bir Bilim Adamının Romanı - Dokuzuncu Hariciye Koşuşu*
- D) *Karalama Defteri - Bir Bilim Adamının Romanı*
- E) *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu - Handan*

3. 11 Şubat Pazartesi/Bursa'da

Geçmiş yıllarda Bursa'da iki kış geçirdim. Hem de öğretmen olarak. Okulum Bursa'nın dış mahallesinde idi. Çamurlu bir yoldan giderdim bata çıka. Öğrenciler ne oldu? Büyümüşlerdir. Ya okul? Gitmeli mi, aramalı mı eski günleri? İçimden gelmiyor. Bugünü yaşamak daha iyi. Şehirde dolaştık. Yeni yapılar, mağazalar... Anılar ölmüş.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatım birinci kişi ağzından yapılmıştır.
- B) Bir tür iç konuşma söz konusudur.
- C) Samimi bir üslup kullanılmıştır.
- D) Bir günlükten alınmıştır.
- E) Özlem teması işlenmiştir.

4.

Yeni ileti - ↗ ✕

Kime ..@..., Cc Bcc

Konu

Merhaba Mehmet,
Okulda birlikte düzenleyeceğimiz törenle ilgili elimdeki dokümanları inceledim. Törende kullanabileceğimiz oratoryo ve şiir örnekleri buldum. Bunları sana ekte gönderiyorum. Bu örnekleri inceleyip bana bilgi verirsen sevinirim.
İyi çalışmalar dilerim.

Oratoryo.docx (52K) ✕

Şiir 1.docx (52K) ✕

Şiir 2.docx (52K) ✕

Sans Serif | T | B | I | U | A | ☰ ☰ ☰ ☰

Gönder A 📎 🔗 😊 📧 🔒 ✎ ☰

Bu elektronik posta yazılırken aşağıdaki dikkat edilecek hususlardan hangisine uyulmamıştır?

- A) İletiyeye başlamadan önce bir selamlama/hitap ifadesi kullanılmalıdır.
- B) Konu kısmı, olabildiğince az kelimeyle özetlenerek doldurulmalıdır.
- C) İletinin hemen başında, e-postanın gönderilme amacı belirtilmelidir.
- D) E-postayla beraber gönderilecek diğer içerikler iletiye eklenmelidir.
- E) İletinin son bölümüne iyi dilekler içeren bir ifade eklenmelidir.

5. Hikâye, roman, şiir gibi türlerde mektup bir anlatım biçimi/teknigi olarak da kullanılabilir. Örneğin Oğuz Atay'ın *Babama Mektup* adlı hikâyesinde, Halide Edip Adıvar'ın - - - - adlı romanında, Kemalletin Kamu'nun - - - - adlı şiirinde mektup; bir anlatım biçimi/teknigi olarak kullanılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu - Atatürk*
- B) *Suyu Arayan Adam - Handan*
- C) *Handan - İzmir Yollarında*
- D) *Karalama Defteri - Mehmet Akif*
- E) *İzmir Yollarında - Hayatlar*

6. Blog aşağıdaki türlerden hangisinin genel ağ ortamına taşınmış hâlidir?

- A) Günlük   B) Mektup   C) Dilekçe
D) Hikâye   E) Tutanak

7. Kendisi için yazılar yazılmıymış ( ) şiirleri okul kitaplarına alınmalıymış. Şiirleri şununkilerle, bununkilerle karşılaştırılmalıymış ( ) Bu kitabında şöyle bir şey var ( ) “Amansız bir ok atıldı / Zehirli miydi, neydi? / Bu hain ok geldi de / Sancak erine değdi. / Yukarı, aşağı değil. / Tam kalbine saplandı.” Ok bir kişinin tam yüreğine saplandı mı, ne olur o kişi ( ) Ölür değil mi? Bilemediniz işte. Şöyle diyor Minnetoğlu: “Düşecekti, düşmedi. / Önce sancağını ta başına yükseltti.” İş mi sanıyorlar böyle söylemeyi? Bilmiyorlar bir kahramanı övmeyi, şöyle gerçekten övmeyi, tabii olarak övmeyi bilmiyorlar da onun için böyle şeyler uyduruyorlar. ( )

Bu parçada ayraçlarla ( ) belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (,) (.) (:) (?) (.)
B) (;) (.) (-) (?) (.)
C) (;) (.) (:) (?) (!)
D) (,) (.) (-) (?) (.)
E) (,) (!) (:) (?) (!)

8. (I) Daha sonra duyduğum, öğrendiğim, anımsadığımı sandığım ayrıntılar biryana, Cenevre günlerinin, yani çocukluğumun mutlu bir çocukluk olmadığını düşünüyorum. (II) Bolluk içinde, sevecen bir ailede gözlerimi açtım, evin içinde ve dışında herşey tertemizdi, çocuk gözlerim dünyayı pepyeniliğin cilası içinde görüyordu besbelli, yine de ölmekle, dünyadan ayrılmak kadar zordu doğmakla dünyaya alışmak. (III) Eşyalarla sözcükleri birbirine bitiştirmek, uyanıklıkla uykuyu bağdaştırmak, küçükle büyüğü ayırt etmek, daire ile yuvarlağın bir aradalığına katlanmak... (IV) Yaşlıların bebekten bekledikleri sahteliklere zorlanmak, bebekliği taklit etmek, acayip söz kırıntıları yumurtlamak, ufacak olmanın çaresizliği için de “ciciliklerine”, olur olmaz öpücüklerine, evirip çevirmelerine, soyup giydirmelerine katlanmak... (V) Elden ne gelir, olsa olsa ciyak ciyak ağlamak bu zorlamalara karşı...

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Aslında bu yazdıklarımı karşılıklı konuşabilmemiz gerekirdi. (Burada yeni paragraf gerekir miydi, hiç bilmiyorum.) Karşılıklı konuşmalıydık çünkü iç dökmeğim ve de yardım isteyeceğim. Yazar kısmı derin iç dökmelerini mektuplara harcayacağı yerde romanlara saklamak ister, ufak tefek iç dökmelerini ise ileride aleyhte delil olur korkusuyla kâğıda dökmek istemez. Ya da ben öyleyim bilmiyorum.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Yeterlik fiili
B) Gereklilik kipinin hikâyesiyle çekimlenmiş fiil
C) Şimdiki zamanın olumsuzuyla çekimlenmiş fiil
D) Tezlik fiili
E) Ek fiil almış sözcük

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çekimli eylem yoktur?

- A) Montrö'nün dağ tepesinde, dikey tırmanış vagonları ile ulaşılan Territé Yaylası'nda büyük oteller “bizimkilere” benzer insanlarla doluydu.
B) Zayıf, dar omuzlu, sıkma burun gözlüklü, perçemli, bu üniversiteli; hep kıkır kıkır güler, kekeleyerek bir şeyler anlatır.
C) Hikâye ve romanında eğer şiirlerindeki kadar bir sanatkâr varsa onlar için de barajı aşan bir seviye söz konusu olmayabilir.
D) Sınavlarım iyi geçmeseydi çok üzülecektim çünkü sertifikanın güçlüğüne rağmen, başarısızlığım başka türlü yorumlanabilirdi.
E) Aslında bu mektubu yazma cesaretini o tanışmadan değil, çeşitli yazılarınızın ve kitaplarınızın bendeki sağlam ve zengin izleniminden alıyorum.

11. Anadolu'da XVI. yüzyılda oluşmaya başlayan biyografi geleneğinin ilk ürünleri, Ali Şir Nevâi'nin *Mecâlisü'n-Nefâis* adlı eseri örnek alınarak yazılmıştır. 1538 yılında Sehî Bey'in kaleme aldığı, şairler hakkında bilgiler içeren *Heşt Behişt* adlı eseri bu türün Anadolu sahasındaki ilk örneğidir.

Bu parçada sözü edilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mecmua   B) Tezkire   C) Surnâme
D) Mersiye   E) Menakıbnâme

(2019 AYT)

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 3

1. Aşağıdakilerden hangisi biyografik ya da otobiyografik bir içeriğe sahip değildir?

- A) Ben İsmet Özel, şair, 40 yaşında.
Her şey ben yaşarken oldu, bunu bilsin insanlar
ben yaşarken koptu tufan
ben yaşarken yeni baştan yaratıldı kâinat
- B) Yüksek bir soydandı
İslam'la onurlandı
Kısaküreklerden
Aslen Maraşlı
- C) Seni boydan boya sevmişim,
Ta Kars'a kadar Edirne'den.
Toprağını, taşını, dağlarını
Fırsat buldukça övmüşüm.
- D) Ben Orhan Veli
"Yazık oldu Süleyman Efendi'ye"
Mısra-ı meşhurunun mübdii
Duydum ki merak ediyormuşsunuz,
Hususi hayatımı,
Anlatayım:
Evvela adamım, yani
- E) 1902'de doğdum
doğduğum şehre dönmedim bir daha
geriye dönmeyi sevmem
üç yaşında Halep'te paşa torunluğu ettim

2. I. *Handan*
II. *Suzan Defter*
III. *Saat 21-22 Şiirleri*
IV. *Kalpazanlar*

Numaralanmış eserlerden hangileri günlük türünde düzenlenmiştir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) II ve IV
D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

3.

Londra, 10 Ağustos 1990

Ahmetçiğim,
Uzun bir zamandır seninle şöyle rahat rahat dertleşemedim.
Bu fırsatı yeni yakalıyorum.
Kusuruma bakmamışsındır sen, seni tanırım.
...
Gözlerinden öperim, bütün dostlara selamlar.

Bu parçadan hareketle mektup türü ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bir hitap sözüyle başlar.
B) Etkisinin artması için sanatlı bir dil kullanılır.
C) Giriş bölümünde mektubun yazılış amacı belirtilir.
D) Sonunda selam ve iyi dilekler söylenir.
E) Sağ üst kısımda yazıldığı yer ve tarih belirtilir.

4. Kişisel web sayfası olan - - - -; insanların birbirleriyle paylaşmak istediği yazı, yorum, video vb. içeriklerin sıralandığı web tabanlı yayındır. Bu tür, bilgisayar teknolojisindeki gelişmelere bağlı olan toplumsal değişim ve etkileşimler sonucunda ortaya çıkmıştır. Eğitim, siyaset, ekonomi, kültür, sanat vb. alanlarda yaygın bir şekilde kullanılır. Sağladığı kolaylıklar sayesinde diğer web uygulamalarından daha çok tercih edilmektedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) monografi   B) tercümeihâl   C) e-posta
D) blog   E) biyografi

5. Eski Yunan edebiyatında Plutarkhos'un - - - -, İngiliz edebiyatında William Roper'in - - - - ve James Boswell'in - - - -, Avusturya edebiyatında Stefan Zweig'in - - - - adlı eseri dünya edebiyatının tanınmış biyografilerindedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilemez?

- A) *Hayatlar*
B) *Sir Thomas More'un Hayatı*
C) *Bir Bilim Adamının Romanı*
D) *Üç Büyük Usta*
E) *Samuel Johnson'un Hayatı*

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 3

6. (I) Bir şeyi sevdim mi o şeye bağlanışım uzun sürmüyor, o nesneden çabuk bıktırıyor çabuk soğuyuveriyorum. (II) Ama başka yenilikler, başka güzellikler ardından koşmuyorum. (III) Bağlandığım nesneye olan inancımı yitirmek bana öylesine bir bezginlik, bir vurdumduymazlık veriyor ki artık hiçbir şey düşünemez hiçbir değere yönelemez oluyorum. (IV) Kendimi güçsüz, bu karmaşık dünya ortasında yapayalnız buluyorum. (V) Ne ileri doğru atılıyor ne de geri dönebiliyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede tezlilik fiiline yer verilmiştir.
B) II. cümlede olumsuzluk eki almış çekimli fiil vardır.
C) III. cümlede şimdiki zamanla çekimlenmiş fiil vardır.
D) IV. cümle çatısı bakımından geçişsizdir.
E) V. cümlede yeterlik fiili kullanılmıştır.
7. Hepsi iyi, hepsi güzel de bu parlak görüntünün arkasında bir felaketin var olduğunu sezinlemekte gecikmiyorum.

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Çatısı bakımından etkendir.
B) Yardımcı fiille kurulmuş birleşik fiil vardır.
C) Fiilden isim yapma eki almış sözcük kullanılmıştır.
D) Yüklem şimdiki zaman eki almıştır.
E) Sürelik fiiline yer verilmiştir.
8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Başkalarının yaptıklarına ve düşündüklerine aldırış etmeyen, sadece iyi bir insan olmak için kendi yaptıklarıyla ilgilenen bir insan ne çok zaman kazanır.
B) Senin anlayacağın, boyuna resim yapıyorum; yağlıboya, çini mürekkebi, kurşunkalem, tuval üstüne.
C) Hiçbir işi kendine mal etmemiş bir adam, derin bir boşluk ve sonsuz üzüntüler içinde kalır; hiçbir şeyle de kendini avutamaz.
D) Gazi'nin kafilesi Kastamonu yolunda evvela, Ilgaz doruğuna yakın bir dağ karakolunda karşılanır.
E) Her şeyin sessizliğe bürünmesi çok korkunç, bahçemde bağırان çocuklar yok artık, müzik sesi de gelmiyor hiçbir yerden, coşku da yok olmuş.

9. Kaç yıldır evliyiz, yanyanayız. Hâlâ başım dönüyor senlen, I
seviyorum seni. Her geçen gün daha büyük bir aşkla. N'olur, akkavakkızı, anla beni. Bu sevgimi hor görme.

II
Kendininkine uydur, yakıştır. Bu satırları ilk evimizin altındaki kahvede yazıyorum. Ve ben seni o ilk günlerdekinden

III
daha büyük bir tutkuyla seviyorum. Biz iki ayrı ırmak gibi ayrı yerlerden kopup geldik, kavuştuk bir noktada, yanı başımızdan küçük bir kol da alarak büyük bir nehir

IV V
meydana getirdik. Birlikte akıyoruz şimdi. Nicedir bu böyle. Hep de böyle olacak. Denize dökülene, ölene dek.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. 6 Nisan, Pazar

Bütün gün baktım trenin penceresinden. Baktım da gördüklerimden bir şey kaldı mı aklımda? Hayır. Ama bir köpek... Unutamayacağım o köpeği. Bir ayağı kırık ak bir köpek; yolculardan ekmek bekliyor. Duruyor öyle. Bir iyilik akıyordu o hayvanın yüzünden.

Bu parçada aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisinin kullanımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Virgöl B) Nokta C) Soru işareti
D) Üç nokta E) Noktalı virgöl

11. "Esnaftandır. Ayakkabıcı olduğu için ona 'Huff' şeklinde seslenmişlerdir. Tahsil ile kazanılmış ilimlerden mahrum ve halk arasında ümmîliği ile meşhur idi. Ama zâtında kabiliyet ve tabiatında selâkat (güzel söz söyleme yeteneği) olduğu için bütün söz ve ibâreleri fasih ve sahih idi. Mürettep *Divan*'ı ve şiirleriyle hayli şöhreti vardı. Şiir sanatlarından cinasa mâyildir."

Bu parça aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Seyahatname B) Tezkire C) Şehrengiz
D) Pendname E) Surname

(2021 AYT)

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 2

1. Mehmet Akif, Aralık 1873'te İstanbul'da doğmuştur. Babası Tahir Efendi, annesi Emine Şerife Hanım'dır. Tahir Efendi, Arnavutluk'un Kosova vilayetinin İpek kasabasına bağlı Şuşişa köyünden küçük yaşta İstanbul'a gelerek eğitim görmüş ve Fatih Medresesi müderrisliğine kadar yükselmiş bir âlimdir. Annesi Emine Şerife Hanım, Buha-ra'dan Anadolu'ya gelerek Tokat'a yerleşen Türklerdendir. Mehmet Akif, ilköğrenimine 1878 yılında dört yaşında iken Emir Buhârî mahalle mektebinde başlamış, iki yıl burada eğitim görmüş ardından Fatih'te Muvakkithâne'nin yanındaki ibtidâi mektebine yazılmıştır. Bu dönemde babasından Arapça dersleri almaya başlayan Mehmet Akif, daha sonra sırasıyla Fatih Merkez Rüşdiyesi, Mülkiye Mektebinin üç yıllık idadi kısmı ve Mülkiye Mektebinin yüksek kısmına devam etmiştir. 1888'de Mülkiye Mektebinin yüksek kısmına başladığı yıl babasının vefatı ve Fatih Sarıgözel'deki evlerinin yanması üzerine memuriyete bir an önce başlayabilmek için 1889 yılında yeni açılan Mülkiye Baytar Mektebine yazılmıştır. 1893 yılında dört yıllık bu okulu birincilikle bitirmiş, Ziraat Nezâreti Umur-ı Baytariyye ve Islâh-ı Hayvânât umum müfettiş muavini olarak göreve başlamıştır.

Bu parçanın yazılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir hatırayı paylaşmak
- B) Bir olayı anlatmak
- C) Bir fikri benimsetmek
- D) Bir kişiyi tanıtmak
- E) Bir eseri değerlendirmek

2. Öğrenci, asistan, doçent, profesör oldum. Kural olarak her gün 10 saat çalıştım. Bence akıl, çalışmadır. Ne kadar çok çalışırsan o kadar çok akıllı olursun. Çalışan insan asla yorulmaz. Hayattaki amaçlarına mutlaka ulaşır. Meslek yaşamımda öğrencilerime de bunları aktarmaya çalıştım. Yüzlerce yüksek lisans ve doktora tezi yönettim. On binlerce hukuk öğrencisi, avukat, hâkim, savcı, noter, doçent, profesör yetiştirdim. Hepsisi de iyi birer hukukçu oldular. Gayretlerinin karşılığını her zaman aldılar. Bunların yetişmelerinde pay sahibi olduğum için büyük bir onur ve gurur duymaktayım.

Bu parçanın yazılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihe ışık tutma
- B) Tecrübelerle örnek olma
- C) Bir olaydaki rolü anlatma
- D) Kendisini aklama
- E) İç dökme

3. 10 Teşrinievvel

Bu sabah alaya hareket ettik, karargâha ancak öğleden sonra ulaşabildik. Henüz çadırlar kurulmadı. Ben çok yorunum. Üstelik biraz da başım ağrıyor. Nasıl ağrımazın? Yoldaki molada elimize iki gün öncesine ait bir gazete parçası geçmişti ve orada okuduğumuz bir haber savaşın tüm seyrini değiştirecek türdendi.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) E-posta
- B) Mektup
- C) Otobiyografi
- D) Biyografi
- E) Günlük

4. Mektup ve e-posta karşılaştırmasında aşağıdaki yargılardan hangisi **yanlıştır**?

- A) Mektuptan farklı olarak elektronik postada resim, müzik, video gibi her türlü dosya da karşı tarafa gönderilebilir.
- B) Mektup, e-postaya göre daha eski bir türdür ancak günümüzde e-posta daha yaygındır.
- C) E-posta yeterli önlem alınmazsa iletilerimiz başkasının eline geçebilir ancak mektup bu açıdan tamamen güvenilirdir.
- D) E-posta gönderebilmek için bir e-posta hesabı açmak gerekir, mektup göndermek için kayıt yaptırmak gerekmez.
- E) E-posta belirli bir e-posta sağlayıcısının adresi üzerinden gönderilirken mektuplar kişisel ya da kurumsal adreslere gönderilir.

5. Türk edebiyatında günlük türünün Batılı anlamdaki ilk örnekleri Tanzimat'la birlikte görülmeye başlanmıştır. Direktör Ali Bey'in görev amaçlı seyahatlerinde tuttuğu notlardan oluşan - - - - türün Batılı anlamdaki ilk örneğidir. Bunu şair Nigâr Hanım'ın *Hayatımın Hikâyesi* adlı eseri takip etmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde Nurullah Ataç, Falih Rıfkı Atay, Salâh Bırsel, Cemil Meriç, Oğuz Atay, Cemal Süreya, Oktay Akbal, Tomris Uyar, Cahit Zarifoğlu günlük türünde eser yazmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Taza Yolculuk*
- B) *Seyahat Jurnalı*
- C) *Sensiz Her Şey Renksiz*
- D) *Üç Büyük Usta*
- E) *Günlerin Getirdiği*

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 2

6. I. *Evrak-ı Perişan*
II. *Elde Var Hüzün*
III. *İlk Büyük Muharrirlerden Şinasi*
IV. *Ben ve Ötesi*

Numaralanmış eserlerden hangileri biyografi türünde yazılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

7. Türk edebiyatındaki ilk şairler tezkiresi ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) *Mecâlisü'n-Nefâis* - Ali Şîr Nevâî
B) *Meşâirü'ş-Şuarâ* - Âşık Çelebi
C) *Heşt Behişt* - Sehî Bey
D) *Tezkiretü'ş-Şuarâ* - Latîfi
E) *Gülşen-i Şuarâ* - Ahdî

8. KAYA BAYAZITOĞLU ANADOLU LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
Okulunuz 9 A sınıfı 48 numaralı öğrencisi Umut Toprak Sarı'nın velisiyim. Öğrenciniz 10-12 Mayıs 2023 günleri rahatsızlığı nedeniyle okula gelmemiştir. Öğrencinizin belirtilen günlerde izinli sayılması hususunda gereğini arz ederim.

13.05.2023 İlkyerleşim Mahallesi
İmza Hazal Sokak 15/2
Hakkı SARI Yenimahalle/ANKARA

Bu dilekçedeki yanlışlık aşağıdakilerin hangisiyle giderilebilir?

- A) Muhatap, sola dayalı yazılarak
B) Talep metni koyu yazılarak
C) Saygı ifadesi, "rica ederim" biçiminde yazılarak
D) İletişim bilgisine telefon numarası eklenerek
E) İletişim bilgileri sola; tarih, imza ve ad-soyadı sağa yazılarak

9. Rıza Paşa'da esnaf birbirine yardımcı, rekabet pek önemli değil. Çünkü o daracık yokuşun iki kıyısına dizilmişler, her gün yüz yüze bakmak zorundalar. O yüzden de komşuluk töresi baskın çıkıyor ticaret hırsına. İlişkileri daha çok Fatih yöresiyle, oraların tavirdağ esnafıyla ve alacakları eşyanın seçimini mağaza sahibine bırakan dar gelirlili ailelerle.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) İsim - Zarf - Fiil - Sıfat
B) Zamir - Sıfat - Zarf - Edat
C) Zamir - İsim - Bağlaç - Zarf
D) Sıfat - Zarf - Edat - Bağlaç
E) İsim - Sıfat - Fiil - Zamir

10. (I) Diyorum ki ben bağlanınca tam bağlanıyorum her halde. (II) Koptuğumu, başka dala atladığımı sandığım zamanlar bile ince ve görünmez iplikler beni o eski şeye doğru çekiyor. (III) İşin tuhafı şudur ki bir an geliyor, kendimi tam bir özgürlük içinde de hissediyorum. (IV) Yeni değerlere doğru kaymak, yeni güzelliklere el atmak isteği içimi kavuruyor. (V) Eski bağlarımla bir ilişki kalmadığını, alıştığım şeyleri artık geride bıraktığımı işte o vakit anlıyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. 8.2.1918

Dün Naciye Sultan'a telefon edip "pek göreceğim geldiyse de vasıta bulunmadığı için mehcur" kaldığımı söylemiştim. Lütfen araba gönderdi. Havanın şiddetine rağmen

I II
pek rahat gittim. Beşe kadar birlikte vakit geçirdik, çay içtik.
III

Sultan Efendi pek ziyade iltifat etti. Bu harb ne zaman

bitecek? diye benden sordu. Hâlimiz ne olacak ya Rabbi?
IV V

Acıklı insanlık daha ne zamana kadar böyle inleyecek?

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 1

1. Otobiyografi, bir kişinin kendi yaşam öyküsü üzerine yazdığı yazı veya eserdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi otobiyografiden alınmış olabilir?

- A) Ömer Seyfettin'in gençlik yıllarında divan edebiyatına ait eserler okuduğunu ve bunlardan pek zevk almadığını, edebiyat dünyasına ciddi ilgisinin Tanzimat sonrası edebiyatçıların eserleriyle geliştiğini öğreniyoruz.
- B) Daha on yedi yaşındayken elinde *Şık* romanının müsveddeleri, Ahmet Mithat Efendi'nin yanına gelir ve utana utana romanı incelemesi için Ahmet Mithat'a verir. Ahmet Mithat Efendi, birkaç gün sonra Hüseyin Rahmi'yi bir güzel azarlar.
- C) Henüz beş yaşında bir anaokulu öğrencisi iken okumayı söktüm, ablamın matematik problemlerini bile çözebiliyordum. Ancak küçükken bir hastalık geçirdiğim için bünyem biraz zayıftı. Bu yüzden beni birinci sınıfa almadılar.
- D) 1889 yılında Kahire'de doğan Yakup Kadri, çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nun son hükümdarlarından II. Abdülhamit Devri'nin çocuğudur. Babası Abdulkadir Bey'dir. Altı yaşındayken Manisa'ya gelir ve on üç yaşına kadar orada kalır.
- E) Kurtuluş Savaşı'na katıldı ve buradaki gözlemlerini eserlerine yansıttı. Milliyetçi duyguları öne çıkaran öykü ve romanlara imza attı. *Ateşten Gömlek*, *Vurun Kahpeye*, *Zeyno'nun Oğlu* bu anlayışla yazdığı eserleridir.

2. odsgm_sogdb@meb.gov.tr

Bu e-posta adresindeki e-posta sağlayıcı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) odsgm_sogdb
C) meb
E) tr
- B) @
D) gov

3. (I) Bugün Hıdırellez. (II) Evde yalnızım. (III) Hatta sadece evde değil kasabada da hemen hemen öyleyim. (IV) Evler boş, çarşılar kapalı. (V) Bütün kasaba halkı, erkenden yemek sepetleriyle Söğütlük'te kuzu yemeye gitti.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde fiil türünde sözcük vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) Günlük (günce); kişilerin yaşadıkları olayları, olaylarla ilgili duygu, düşünce ve izlenimlerini, hayallerini günün gününe tarih belirterek yazdıkları yazı türüdür. (II) Günlük türünün divan edebiyatındaki karşılığı "hâl tercümesi"dir. (III) Öğretici metinler içinde yer alan günlükler; yazarın iç dünyasını, yaşadıklarını, tanık olduğu olayları yansıtır. (IV) Bilim, sanat ve siyaset alanındaki tanınmış kişilerin günlükleri tarihî olayların aydınlatılmasına yardımcı olur. (V) Günlükler, genellikle yazarın kendisiyle dertleşme amacıyla yazdığı yazılardır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Özel mektuplarla edebî mektupların karşılaştırılmasına yönelik,

- I. Özel mektupta daha çok, günlük konuşma dili kullanılırken edebî mektupta sanatsal bir dil kullanılır.
- II. Edebî mektuplar tanınmış sanatçılar, düşünürler vb. kişiler arasında; özel mektuplar ise arkadaş, dost ve akrabalar arasında yazılır.
- III. Özel mektuplarda kişilerin birbirlerine yönelik samimi duygu ve düşüncelerinin, edebî mektuplarda ise daha ciddi bir üslupla sanat ve edebiyat konularının paylaşılması amaçlanır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. E-posta ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bilgisayarlar veya bir ağ içindeki belli gönderim merkezleri arasındaki elektronik bilgi iletişimidir.
- B) E-posta adreslerinde sırasıyla kullanıcının adı, adres işareti, nokta, site uzantısı ve e-posta sağlayıcısının adı yer almaktadır.
- C) Günümüzde mektuplara göre daha yaygındır ve alıcıya daha hızlı ulaşmaktadır.
- D) E-posta hizmetlerinden yararlanabilmek için e-posta hesabı açmak gerekir.
- E) Mektuptan farkı; e-postalara resim, müzik, video gibi her türlü dosyanın eklenebilmesi ve alıcının bilgisayarına gönderilebilmesidir.

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 1

7. İlk blog 1991'de oluşturulmakla beraber geniş bir kitle tarafından tanınması, "weblog" adıyla 1997 yılında gerçekleşmiştir. Blogların ortaya çıkış sebepleri arasında bilgi ve iletişim teknolojisindeki ilerlemeler, internet kullanımının yaygınlaşması ve kullanım alanlarının farklılaşması, müşterilerin bilinçlenmesi ve daha çok söz sahibi olmak istemeleri gibi unsurlar yer almaktadır. Bloglar temelde sınırları olmayan üç kategoriye ayrılmıştır. Ağırlıklı olarak metinlerden, fotoğraf, video veya seslerden oluşmaları önem teşkil etmemektedir. Kişisel, profesyonel ya da her iki özelliğe birden de sahip olabilmektedir. Hepsini teknolojik, siyasi ve günlük kategoriler olarak ayrılabilir. En yaygın ve geleneksel olanı, bir kişinin yayımladığı kişisel bloglar, çevrim içi bir günlük veya yorum olarak işlenmektedir. Haber içerikli bloglar ve politik bloglar en çok dikkat çeken türlerdir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Blogların alt türlerinden söz edilebilir mi?
- B) Blogların içerisinde ne tür veriler yer almaktadır?
- C) Blogların ortaya çıkması hangi nedenlere bağlanabilir?
- D) Blog sözcüğü ne anlama gelmektedir?
- E) Bloglar hayatımıza ne zaman girmiştir?

8. 28 Eylül

Yıllardan sonra yeniden Ahmet Haşim'i okuyorum. Özellikle de üstünde pek durmadığım şiirlerini, *Şi'r-i Kameri*. Çocukluğumun, gençliğimin ozanlarından Ahmet Haşim. Beni en çok etkileyendir sanırım. *Şi'r-i Kameri*, bu ilk şiirlerini, yeniden okuyunca anladım; acının ozanı o. Acının ve melalin. Ne hüznün ne can sıkıntısı, usanç, melal. Daha Türkçede anlamını bulmuş değiliz melalin. Daha çok bir yıkıklık, bir bırakmışlık, acı bulurum ben Haşim'de. Acı, ilk şiirlerinde daha da belirgin. İlk bu oldu bana çarpan. Ama asıl söylemek istediğim bu değil. *Şi'r-i Kamer*'de büyük bir şiir buldum, onun büyük bir acı kazıcı olduğunu anladım.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Mektup
- B) Günlük
- C) Biyografi
- D) Otobiyografi
- E) E-posta

9. Ziya Gökalp; 1908'de İttihat ve Terakki'nin Diyarbakır, Van ve Bitlis heyetlerinin müfettişliğine atanmıştır. 1909 yılında Darülfünunda hocalık yapmak üzere İstanbul'a gelen Gökalp orada birkaç ay kalmış, yeterli ücret alamadığı için tekrar Diyarbakır'a dönerek Peyman gazetesini çıkarmaya başlamıştır.

Bu parça Ziya Gökalp'in biyografisinin hangi kesitinden alınmıştır?

- A) Mesleği
- B) Eğitimi
- C) Ailesi
- D) Fikirleri
- E) Eserleri

10. 543. Gün

Milliyet Sanata uğradım. Fethi Naci, *Eleştiri Günlüğü*'nü

I

yollamış. TV'de, sekiz otuz haberlerinde, birden Edip

II III

Cansever'in ölüm haberi verildi. Bu haber inanılmaz ölçüde sarstı beni. Rastlanmadık bir biçimde ve yüksek sesle ağlamaya başladım. Oğlum fazla kaygılanmış, gelip avutucu şeyler söyledi.

Turgut'ta bunca sarsılmamıştım. Üstüste gelişte bir şey

IV

V

var belki. Otuz yıllık arkadaşım. Yalnız sanat serüvenimiz değil, hayat serüvenimiz de iç içe durumlar yaşamıştır.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. *Mai ve Siyah* (I) *Kırık Hayatlar* ve *Aşk-ı Memnu*'yu arka arkaya okudum. Halit Ziya (II) insana ve onun ruhsal durumlarına eğilmek bakımından bana benziyor. Ayrıca *Kırık Hayatlar* ve *Mai ve Siyah*'taki "tutunamayan" tiplerle bir duygu benzerliği de söylenebilir. Halit Ziya'da bana yakın gelen bir yön de kahramanlarının sürekli olarak kendileriyle hesaplaşmaları. Evet (III) zayıf iradeleri (IV) önleyemedikleri kaderleri sonucu bu hesaplaşmadan (V) yenik çıkıyorlar ama bilinçsizce kaderlerine kapılıp gitmezler bu insanlar.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine virgül (,) getirilemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 1

1. Otobiyografi, bir kişinin kendi yaşam öyküsü üzerine yazdığı yazı veya eserdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi otobiyografiden alınmış olabilir?

- A) Ömer Seyfettin'in gençlik yıllarında divan edebiyatına ait eserler okuduğunu ve bunlardan pek zevk almadığını, edebiyat dünyasına ciddi ilgisinin Tanzimat sonrası edebiyatçıların eserleriyle geliştiğini öğreniyoruz.
- B) Daha on yedi yaşındayken elinde *Şık* romanının müsveddeleri, Ahmet Mithat Efendi'nin yanına gelir ve utana utana romanı incelemesi için Ahmet Mithat'a verir. Ahmet Mithat Efendi, birkaç gün sonra Hüseyin Rahmi'yi bir güzel azarlar.
- C) Henüz beş yaşında bir anaokulu öğrencisi iken okumayı söktüm, ablamın matematik problemlerini bile çözebiliyordum. Ancak küçükken bir hastalık geçirdiğim için bünyem biraz zayıftı. Bu yüzden beni birinci sınıfa almadılar.
- D) 1889 yılında Kahire'de doğan Yakup Kadri, çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nun son hükümdarlarından II. Abdülhamit Devri'nin çocuğudur. Babası Abdulkadir Bey'dir. Altı yaşındayken Manisa'ya gelir ve on üç yaşına kadar orada kalır.
- E) Kurtuluş Savaşı'na katıldı ve buradaki gözlemlerini eserlerine yansıttı. Milliyetçi duyguları öne çıkaran öykü ve romanlara imza attı. *Ateşten Gömlek*, *Vurun Kahpeye*, *Zeyno'nun Oğlu* bu anlayışla yazdığı eserleridir.

2. odsgm_sogdb@meb.gov.tr

Bu e-posta adresindeki e-posta sağlayıcı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) odsgm_sogdb
C) meb
E) tr
- B) @
D) gov

3. (I) Bugün Hıdırellez. (II) Evde yalnızım. (III) Hatta sadece evde değil kasabada da hemen hemen öyleyim. (IV) Evler boş, çarşılar kapalı. (V) Bütün kasaba halkı, erkenden yemek sepetleriyle Söğütlük'te kuzu yemeye gitti.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde fiil türünde sözcük vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) Günlük (günce); kişilerin yaşadıkları olayları, olaylarla ilgili duygu, düşünce ve izlenimlerini, hayallerini günün gününe tarih belirterek yazdıkları yazı türüdür. (II) Günlük türünün divan edebiyatındaki karşılığı "hâl tercümesi"dir. (III) Öğretici metinler içinde yer alan günlükler; yazarın iç dünyasını, yaşadıklarını, tanık olduğu olayları yansıtır. (IV) Bilim, sanat ve siyaset alanındaki tanınmış kişilerin günlükleri tarihî olayların aydınlatılmasına yardımcı olur. (V) Günlükler, genellikle yazarın kendisiyle dertleşme amacıyla yazdığı yazılardır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Özel mektuplarla edebî mektupların karşılaştırılmasına yönelik,

- I. Özel mektupta daha çok, günlük konuşma dili kullanılırken edebî mektupta sanatsal bir dil kullanılır.
- II. Edebî mektuplar tanınmış sanatçılar, düşünürler vb. kişiler arasında; özel mektuplar ise arkadaş, dost ve akrabalar arasında yazılır.
- III. Özel mektuplarda kişilerin birbirlerine yönelik samimi duygu ve düşüncelerinin, edebî mektuplarda ise daha ciddi bir üslupla sanat ve edebiyat konularının paylaşılması amaçlanır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. E-posta ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Bilgisayarlar veya bir ağ içindeki belli gönderim merkezleri arasındaki elektronik bilgi iletişimidir.
- B) E-posta adreslerinde sırasıyla kullanıcının adı, adres işareti, nokta, site uzantısı ve e-posta sağlayıcısının adı yer almaktadır.
- C) Günümüzde mektuplara göre daha yaygındır ve alıcıya daha hızlı ulaşmaktadır.
- D) E-posta hizmetlerinden yararlanabilmek için e-posta hesabı açmak gerekir.
- E) Mektuptan farkı; e-postalara resim, müzik, video gibi her türlü dosyanın eklenebilmesi ve alıcının bilgisayarına gönderilebilmesidir.

Biyografi/Otobiyografi - Mektup/E-Posta - Günlük/Blog - 1

7. İlk blog 1991'de oluşturulmakla beraber geniş bir kitle tarafından tanınması, "weblog" adıyla 1997 yılında gerçekleşmiştir. Blogların ortaya çıkış sebepleri arasında bilgi ve iletişim teknolojisindeki ilerlemeler, internet kullanımının yaygınlaşması ve kullanım alanlarının farklılaşması, müşterilerin bilinçlenmesi ve daha çok söz sahibi olmak istemeleri gibi unsurlar yer almaktadır. Bloglar temelde sınırları olmayan üç kategoriye ayrılmıştır. Ağırlıklı olarak metinlerden, fotoğraf, video veya seslerden oluşmaları önem teşkil etmemektedir. Kişisel, profesyonel ya da her iki özelliğe birden de sahip olabilmektedir. Hepsini teknolojik, siyasi ve günlük kategoriler olarak ayrılabilir. En yaygın ve geleneksel olanı, bir kişinin yayımladığı kişisel bloglar, çevrim içi bir günlük veya yorum olarak işlenmektedir. Haber içerikli bloglar ve politik bloglar en çok dikkat çeken türlerdir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Blogların alt türlerinden söz edilebilir mi?
- B) Blogların içerisinde ne tür veriler yer almaktadır?
- C) Blogların ortaya çıkması hangi nedenlere bağlanabilir?
- D) Blog sözcüğü ne anlama gelmektedir?
- E) Bloglar hayatımıza ne zaman girmiştir?

8. 28 Eylül

Yıllardan sonra yeniden Ahmet Haşim'i okuyorum. Özellikle de üstünde pek durmadığım şiirlerini, *Şi'r-i Kameri*. Çocukluğumun, gençliğimin ozanlarından Ahmet Haşim. Beni en çok etkileyendir sanırım. *Şi'r-i Kameri*, bu ilk şiirlerini, yeniden okuyunca anladım; acının ozanı o. Acının ve melalin. Ne hüznün ne can sıkıntısı, usanç, melal. Daha Türkçede anlamını bulmuş değiliz melalin. Daha çok bir yıkıklık, bir bırakmışlık, acı bulurum ben Haşim'de. Acı, ilk şiirlerinde daha da belirgin. İlk bu oldu bana çarpan. Ama asıl söylemek istediğim bu değil. *Şi'r-i Kamer*'de büyük bir şiir buldum, onun büyük bir acı kazıcı olduğunu anladım.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Mektup
- B) Günlük
- C) Biyografi
- D) Otobiyografi
- E) E-posta

9. Ziya Gökalp; 1908'de İttihat ve Terakki'nin Diyarbakır, Van ve Bitlis heyetlerinin müfettişliğine atanmıştır. 1909 yılında Darülfünunda hocalık yapmak üzere İstanbul'a gelen Gökalp orada birkaç ay kalmış, yeterli ücret alamadığı için tekrar Diyarbakır'a dönerek Peyman gazetesini çıkarmaya başlamıştır.

Bu parça Ziya Gökalp'in biyografisinin hangi kesitinden alınmıştır?

- A) Mesleği
- B) Eğitimi
- C) Ailesi
- D) Fikirleri
- E) Eserleri

10. 543. Gün

Milliyet Sanata uğradım. Fethi Naci, *Eleştiri Günlüğü*'nü

I

yollamış. TV'de, sekiz otuz haberlerinde, birden Edip

II III

Cansever'in ölüm haberi verildi. Bu haber inanılmaz ölçüde sarstı beni. Rastlanmadık bir biçimde ve yüksek sesle ağlamaya başladım. Oğlum fazla kaygılanmış, gelip avutucu şeyler söyledi.

Turgut'ta bunca sarsılmamıştım. Üstüste gelişte bir şey

IV

V

var belki. Otuz yıllık arkadaşım. Yalnız sanat serüvenimiz değil, hayat serüvenimiz de iç içe durumlar yaşamıştır.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

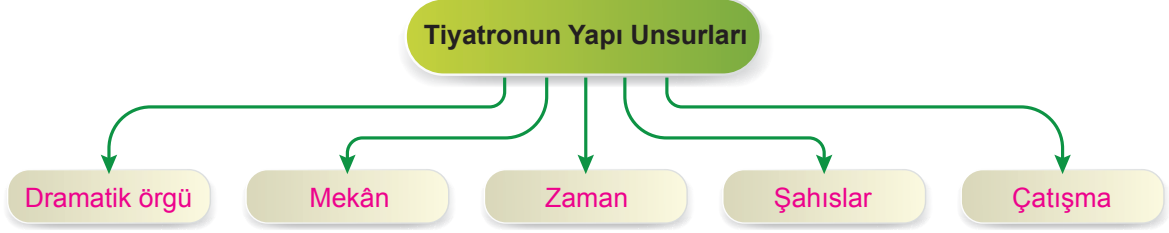
11. *Mai ve Siyah* (I) *Kırık Hayatlar* ve *Aşk-ı Memnu*'yu arka arkaya okudum. Halit Ziya (II) insana ve onun ruhsal durumlarına eğilmek bakımından bana benziyor. Ayrıca *Kırık Hayatlar* ve *Mai ve Siyah*'taki "tutunamayan" tiplerle bir duygu benzerliği de söylenebilir. Halit Ziya'da bana yakın gelen bir yön de kahramanlarının sürekli olarak kendileriyle hesaplaşmaları. Evet (III) zayıf iradeleri (IV) önleyemedikleri kaderleri sonucu bu hesaplaşmadan (V) yenik çıkıyorlar ama bilinçsizce kaderlerine kapılıp gitmezler bu insanlar.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine virgül (,) getirilemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki kavram haritasına tiyatronun yapı unsurlarını yazınız.

2. Tiyatro ile ilgili aşağıdaki tanımların karşısına çerçeve içinde verilen ifadelerden uygun olanları yazınız.

Dekor, Perde, Kulis, Kostüm, Mimik, Fasil, Suflör, Tuluat, Aktris	
Eserde bir perdenin açılmasından, kapanmasına kadar geçen bölüm.	Fasil
Metin dışı, o an aklına geldiği gibi hareket etme, söz söyleme, doğaçlama.	Tuluat
Olayların gerçekleştiği yerleri canlandırmada kullanılan malzemelere genel olarak verilen isim.	Dekor
Rol gereği giyilen kıyafetlerin genel adı.	Kostüm
Oyun sırasında oyuncuların repliklerini sahne gerisinden fısıldayan kişi.	Suflör

3. Aşağıdaki tabloda yer alan özelliklerin hangi tiyatro türüne ait olduklarını tabloda "X" ile işaretleyiniz. Bir özelliğin birden fazla tiyatro türüne ait olabileceğini unutmayınız.

Özellikler	Trajedi	Komedi	Dram
Kahramanlar eğitilmiştir ve soylular arasından seçilmiştir.	X		
Üç birlik kuralına uyulur.	X	X	
Hayatın hem acıklı hem de gülünç yönlerini bir bütün olarak yansıtır.			X
Klasisizme tepki olarak doğan romantizm akımıyla ortaya çıkmıştır.			X
Manzum olarak yazılır, beş perdeden oluşur.	X	X	
Öldürme, yaralama gibi olaylar sahnede canlandırılmaz.	X		
Kaba şakalar, söz oyunları, imalar önemli yer tutar.		X	
Şahıslar hem halkın sıradan kesimlerinden hem de soylu tabakadan olabilir.			X
Acıma, korku, heyecan vb. duygular uyandırarak yüce değerler arasındaki çatışmayı yansıtır.	X		
İlk örneklerini 16. yy.da W. Shakespeare ve 19. yy.da V. Hugo vermiştir.			X

4. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

Oyunun geçtiği yeri canlandırmak için kullanılan ışık, eşya gibi araçların tümüne **dekor** denir.

Jest; rol gereği yapılan el, kol ve beden hareketleridir.

Duygu ve düşünceleri yüz ifadeleriyle yansıtmaya işine **mimik** denir.

Tanzimat Dönemi devlet adamı ve sanatçılarından **Şinasi**, **Tercüman-ı Ahval** gazetesinde Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk yerli oyun olan **Şair Evlenmesi** adlı eseri yazmıştır.

CEVAP ANAHTARI

5. "... Amca, kuru bir evde sahibinin suyuna gitmek, dışarıda böyle yağmur suları altında gitmekten iyidir. Hadi, amcacığım, dön de kızlarının hayır dualarını iste. Böyle bir gece ne akıllılara acır ne kaçıklara." Fakat Lear bu sözleri duymaz. Doğayla olan atışmasına devam eder:

"Gürleyin gökler var gücünüzle!
Yağdırın, saçın ateşlerinizi!
Sellere boğun bizi!
Yağmur, fırtına, yıldırım, ateş, sizler kızlarım değilsiniz.
Ben sizi nankörlükle suçlayamam ki.
Size koca bir ülke vermedim, evlatlarım da demedim,
Boyun eğmekle yükümlü değilsiniz bana.
Onun için, bu korkunç eğlencenizi bozmayın benim için,
Yağdırın üzerime neniz varsa!"

(Shakespeare, *Kral Lear*)

Bu parça modern tiyatro türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

Tragedya

6. **Hüsrev:** (Kaşları ıstırapla çatılır. Çok fena bir şey beklercesine.) Ne demek istiyorsun?

Zeynep: Korkma!

Hüsrev: (Öfke, nefret ve şiddetle) Nasıl böyle konuşabiliyorsun?

Zeynep: (Birdenbire Hüsrev'e sokulur ve bir yılan gibi ısıklık çalarcasına) Çünkü sen Selma'yı seviyordun.

Hüsrev: (Yüzündeki müthiş bir tiksintiyle) Zeynep, sen meğer ne yılanmışsın!

Bu parçadaki altı çizili zarfların türlerini yazınız.

Çok : **Miktar zarfı**

Nasıl : **Soru zarfı**

Birdenbire: **Durum zarfı**

7. **Müştak** – Geçim zoruyla Mekteb-i Mülkiyeyi terketmiş olup emrinizde çalışmaktayım efendim.

Z. Amiri – Allah bilir bu dâhi doğrudur. Bin afferin sana Müştak efendi! Şimdi beni can kulağı ile dinliyeceksin.

Müştak – Baş üstüne efendim.

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözlerin altlarını çizerek doğru biçimlerini ilgili boşluğa yazınız.

terk etmiş, dahi, afferin, Efendi, cankulağı, dinleyeceksin, Başüstüne

8. **Aşağıdaki parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.**

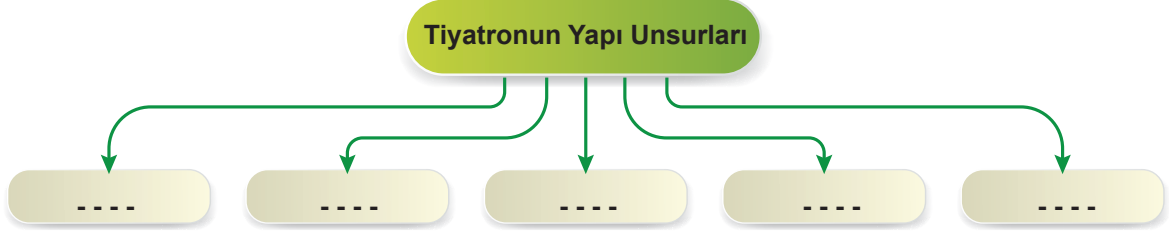
Nuri – Adım Nuri. Keşanlıyım (,) Ali'nin memleketlisi. On parmağımda on marifet (...) Bir eser gazete satırım, bir eser kundura boyarım (,) işsiz kalınca her işi yaparım (:) Musluk tamir ederim, otomobil yıkarım, çocuk bakarım...

Derviş – Bana derler Derviş Dayı. Bütün sermayem (()) Daktiloyu gösterir. (()) şu kutu. Adliyenin orada beklerim (:) adi sıla mektubunu yetmiş beşe (,) istidayı üç kâğıda yazarım.

Tiyatro

1. Aşağıdaki kavram haritasına tiyatronun yapı unsurlarını yazınız.

2. Tiyatro ile ilgili aşağıdaki tanımların karşısına çerçeve içinde verilen ifadelerden uygun olanları yazınız.

Dekor, Perde, Kulis, Kostüm, Mimik, Fısıllama, Suflör, Tuluat, Aktris	
Eserde bir perdenin açılmasından, kapanmasına kadar geçen bölüm.	
Metin dışı, o an aklına geldiği gibi hareket etme, söz söyleme; doğaçlama.	
Olayların gerçekleştiği yerleri canlandırmada kullanılan malzemelere genel olarak verilen isim.	
Rol gereği giyilen kıyafetlerin genel adı.	
Oyun sırasında oyuncuların repliklerini sahne gerisinden fısıldayan kişi.	

3. Aşağıdaki tabloda yer alan özelliklerin hangi tiyatro türüne ait olduklarını tabloda "X" ile işaretleyiniz. Bir özelliğin birden fazla tiyatro türüne ait olabileceğini unutmayınız.

Özellikler	Trajedi	Komedi	Dram
Kahramanlar eğitilmiştir ve soylular arasından seçilmiştir.			
Üç birlik kuralına uyulur.			
Hayatın hem acıklı hem de gülünç yönlerini bir bütün olarak yansıtır.			
Klasisizme tepki olarak doğan romantizm akımıyla ortaya çıkmıştır.			
Manzum olarak yazılır, beş perdeden oluşur.			
Öldürme, yaralama gibi olaylar sahnede canlandırılmaz.			
Kaba şakalar, söz oyunları, imalar önemli yer tutar.			
Şahıslar hem halkın sıradan kesimlerinden hem de soylu tabakadan olabilir.			
Acıma, korku, heyecan vb. duygular uyandırarak yüce değerler arasındaki çatışmayı yansıtır.			
İlk örneklerini 16. yy.da W. Shakespeare ve 19. yy.da V. Hugo vermiştir.			

4. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

Oyunun geçtiği yeri canlandırmak için kullanılan ışık, eşya gibi araçların tümüne ..... denir.

.....; rol gereği yapılan el, kol ve beden hareketleridir.

Duygu ve düşünceleri yüz ifadeleriyle yansıtmaya işine ..... denir.

Tanzimat Dönemi devlet adamı ve sanatçılarından ....., ... gazetesinde Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk yerli oyun olan .....adlı eseri yazmıştır.

Tiyatro

5. "... Amca, kuru bir evde sahibinin suyuna gitmek, dışarıda böyle yağmur suları altında gitmekten iyidir. Hadi, amcacığım, dön de kızlarının hayır dualarını iste. Böyle bir gece ne akıllılara acır ne kaçıklara." Fakat Lear bu sözleri duymaz. Doğayla olan atışmasına devam eder:

"Gürleyin gökler var gücünüzle!
Yağdırın, saçın ateşlerinizi!
Sellere boğun bizi!
Yağmur, fırtına, yıldırım, ateş, sizler kızlarım değilsiniz.
Ben sizi nankörlükle suçlayamam ki.
Size koca bir ülke vermedim, evlatlarım da demedim,
Boyun eğmekle yükümlü değilsiniz bana.
Onun için, bu korkunç eğlencenizi bozmayın benim için,
Yağdırın üzerime neniz varsa!"

(Shakespeare, *Kral Lear*)

Bu parça modern tiyatro türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

.....

6. **Hüsrev:** (Kaşları ıstırapla çatılır. Çok fena bir şey beklercesine.) Ne demek istiyorsun?

Zeynep: Korkma!

Hüsrev: (Öfke, nefret ve şiddetle) Nasıl böyle konuşabiliyorsun?

Zeynep: (Birdenbire Hüsrev'e sokulur ve bir yılan gibi ısıklık çalarcasına) Çünkü sen Selma'yı seviyordun.

Hüsrev: (Yüzündeki müthiş bir tiksintiyle) Zeynep, sen meğer ne yılanmışsın!

Bu parçadaki altı çizili zarfların türlerini yazınız.

Çok : .....

Nasıl : .....

Birdenbire: .....

7. **Müştak** – Geçim zoruyla Mekteb-i Mülkiyeyi terketmiş olup emrinizde çalışmaktayım efendim.

Z. Amiri – Allah bilir bu dâhi doğrudur. Bin afferin sana Müştak efendi! Şimdi beni can kulağı ile dinliyeceksin.

Müştak – Baş üstüne efendim.

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözlerin altlarını çizerek doğru biçimlerini ilgili boşluğa yazınız.

.....

.....

8. **Aşağıdaki parçada yay ayraçla gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.**

Nuri – Adım Nuri. Keşanlıyım ( ) Alı'nın memleketlisi. On parmağımda on marifet ( ) Bir eser gazete satarım, bir eser kundura boyarım ( ) işsiz kalınca her işi yaparım ( ) Musluk tamir ederim, otomobil yıkarım, çocuk bakarım...

Derviş – Bana derler Derviş Dayı. Bütün sermayem ( ) Daktiloyu gösterir. ( ) şu kutu. Adliyenin orada beklerim ( ) adi sıla mektubunu yetmiş beşe ( ) istidayı üç kâğıda yazarım.

1. Olabilir olan aynı zamanda inanılır olandır. Gerçekte olmamış bir şeyin olabilirliğine kolay kolay inanmayız. Ama gerçekten olan bir şeyin olabilirliği apaçık ortadadır. Çünkü olanaksız olsaydı gerçekte olmayacaktı. O hâlde tiyatro, olabilir olana yönelmelidir.

Aşağıdaki parçalardan hangisinin dramatik örgüsü bu görüşle örtüşmez?

- A) **Semra:** Yarın hep birlikte sinemaya gidelim.
Banu: Bence diğer kızları da bulmalıyız.
Şükran: Haftaya bugün onları da çağırıp benim evimde toplanalım.
Banu: Tamam.
Semra: Ama yine de yarın sinemaya gidelim.
Banu: Peki, gidelim.
Semra: Tamam öyleyse.
- B) **Yaşlı Erkek:** (Öfkeyle kâseyi alır, kadının kucağına verir.) A! Hurmaların da senin olsun!
Yaşlı Kadın: Miden bozulacak.
Yaşlı Erkek: Niye bozulsun midem? Kadayıfı bile saklamışsın.
Yaşlı Kadın: (Alttan alır.) Ye. Yarasin. Sakladıysam... Belki bir gelen falan olur.
Yaşlı Erkek: (Keser.) Kimse gelmez! Herkesin işi var, gücü var! Kimse gelmez!
- C) **Cemal:** Hayırdır? Ne o elindeki valiz?
Feride: Günaydın baba. Girebilir miyim?
Cemal: Gir bakalım.
Feride: Bir müddet burada kalabilir miyim?
Cemal: Niye? Bir sorun mu var?
Feride: Biraz kafamı dinlemek istiyorum da.
- D) **Nihat:** Oynayıp durma şu kanallarla. Reklam bitmiştir. Aç şu maçı artık.
Hülya: Bize ne İtalya liginden? Sabahtan beri sen izliyorsun, biraz da ben izlemek istiyorum.
Nihat: Aç dedim sana. Az kaldı, bitmek üzere.
Hülya: Boş ver ya. Ne lazım sana elin futbolu?
- E) **Armağan:** Sarı Karga, sence ben bu yolculuktan vazgeçsem mi? Dede ile ninenin evi çok rahattı.
Sarı Karga: Yapma dostum. Bir kuş asla hayallerinden vazgeçmez. Kanatların seni nereye uçursa oraya gitmelisin.
Armağan: İyi de ben nasıl gideceğim papağan adasına?

2. **Toinette** – Nabzınızı verin bana. Hadi, doğru dürüst at bakalım! Yoo! Ben seni hâle yola koymasını bilirim. Vay! Bu ne küstah nabız böyle? Anlaşıldı, sen daha beni tanımıyorsun. Doktorunuz kim?

Argan – Mösyö Purgon.

Toinette – Defterimdeki büyük hekimler arasında böyle bir adam yok. Ona göre neymiş hastalığınız?

Argan – Karaciğer demişti ama başkaları dalak diyor.

Toinette – Hepsi cahil bunların, sizin hastalığınız akciğerde.

Argan – Akciğerde mi?

Toinette – Evet, akciğer.

Argan – Kimi zaman da karnım sancılanıyor, kuluç varmış gibi.

Toinette – Akciğer. Yemeklerinizi iştahla mı yersiniz?

Argan – Evet, Mösyö.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın ait olduğu tiyatro türünün özelliklerinden değildir?

- A) Kahramanlar halkın arasından seçilir.
B) Eserler yüksek ve ağırbaşlı bir dille yazılır.
C) Üç birlik kuralına uyulur.
D) Kavga, yaralama gibi olaylar sahnede canlandırılır.
E) Konular günlük hayattan alınır.

3. **Sokrates** (Gezinerek) – Seçmek nedir bilmeden seçen kişi dala tutunayım derken yılanı sarılabılır. (Uyuklayan birini omzundan sarsarak) Seçmek bilinçli olmak demektir, bilinçli olmak da düşünmek. (Bir süre dalar. Kendisini şaşkınlık içinde seyredenlere) Her türlü tehlikeye karşı uyanık olmak gerek.

I. Yurttaş – Yabancıları mı demek istiyorsun Sokrates?

Sokrates (Gülümseyerek) – Daha korkulu değil mi içimizdeki düşman?

Aşağıdaki görüşlerden hangisi bu parçadaki evrensel değerlerle bağdaşmaz?

- A) Bilinçli yapılmayan tercihler bazen hüsrarla sonuçlanabilir.
B) İnsanın bilinçli olması, düşünme eyleminin bir sonucudur.
C) İnsan, öncelikle kendini tanımalı ve içindeki kötülüğü bilmelidir.
D) Yüreğinin götürdüğü yere giden insan, kararlarından emin olur.
E) Düşünmek, insana bilinçli seçim yapma özgürlüğü verir.

Tiyatro - 6

4. **Rüstem** – Ölmek için öldürmek gerek. Bu kanlı kanunu koyan biz olmadığımızı göre suçlu da biz değiliz.

Mihrimah – Ben de karındaşımdan, zevcemden, validemden yanayım. Tanrı bilir ya, başka türlü elimden gelmez.

Hurrem (Onları kendi fikrine iyice bağladığını anlamıştır.) – Şimdi ne yapmalı, nasıl yapmalı, onu tasarlayalım. Bana kalırsa ilk yapacağımız şey, Selim'i saraydan uzaklaştırmak olmalı.

Rüstem – Münasiptir. O hadiselerin içinde görünmedikçe ne hünkâr ne de halk bizden şüphelenecektir. Bu şüphe tasavvurlarımızı altüst edebilir.

Hurrem – Hünkârdan Edirne eyaletini istemeyi düşünürüm Selim'e.

Selim (Hoşnutsuzluğunu belli eder bir tavırla) – Biz sizin desteğinizden uzak, taşrada neyleriz valide?

Hurrem (Azarlar gibi) – Ötekilerin yaptığını. Osmanlı tahrata daha az zahmetle kimse oturmamıştır oğlum. Bazıları kan dökerler, siz ter dökseniz ne olur?

Bu parçanın temasını aşağıdaki atasözlerinden hangisi anlam olarak karşılamaktadır?

- A) Kuzguna yavrusu şahin görünür.
- B) Ya devlet başa ya kuzgun leşe.
- C) Baş başa bağlı, baş da padişaha.
- D) Ağası güçlü olanın kulu asi olur.
- E) Arı, bey olan kovana üşer.

5. **Toinette**: Affetmenizi dilerim Mösyö, kusurumu bağışlayın.

Argan: (Alçak sesle, Beralde'ye) Şaşılacak bir şey!

Toinette: Efendim, sizin gibi dillere destan olmuş bir hastayı doğrusu her an çok merak ediyordum. Onun için sizi

görmeye gelmemi lütfedip hoş karşılayacağınızı umarım.

Birçok yere yayılmış ününüz, cesaretimi mazur gösterebilir.

Argan: Aman efendim, hoşgeldiniz!

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. **Gözlemevi Müdürü** – Yıldızlara değil de çiçeklere baktın mı, deseler ne yapardınız?

Yolcu (Düşünür.) – Ne mi yapardım? Şey... Botanik enstitüsüne giderdim.

Gözlemevi Müdürü (Kahkahayla güler.) – Botanik enstitüsüne mi? (Seslenir.) Hey arabacı!

Arabacı (Girer.) – Buyur, Müdür Bey!

Gözlemevi Müdürü – Bak, ne diyor senin yolcu! Çiçek görmek için botanik enstitüsüne gidermiş!

Arabacı (Güler.) – Daha neler, Bey! Parklar, bahçeler varken?

Yolcu (İçerlemiş.) – Bahçeyle bir mi orası?

Arabacı – Yolumuzun başında bir bahçenin önünden geçtik, başınızı çevirip bakmadınız!

Yolcu – Dikkat etmedim.

Arabacı – Nasıl etmezsin, Bey? Durdurdum arabayı. Mor, kırmızı, ışıl ışıl parıldayan o güzellikleri seyretmeden geçip gitmeye gönlüm razı olmadı. (Sessizlik)

Gözlemevi Müdürü – Gördünüz mü, azimim bir arabacı bile...

Arabacı (Alınmış) – Ayıp ediyorsun Müdür Bey, arabacı olduksa...

Bu parçayla ilgili,

- I. Çatışma, kişiler arası görüş ayrılıklarını ortaya çıkarmıştır.
- II. Dramatik örgü, kişilerin davranışını olumlu yönde değiştirmiştir.
- III. Oyuncuların duygu durumlarını yansıtan bilgilendirme yapılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

7. I. Üç birlik kuralına uyma
II. Konuları, tarih ve mitolojiden alma
III. Beş perdeden oluşma
IV. Düzyazı biçiminde yazılma
V. Koro ve diyalog bölümlerine yer verme

Numaralanmış özelliklerden hangileri trajedi ve komedi türünde ortak değildir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

Tiyatro - 5

1. **Hurrem:** (Birden tesadüfen hatırlayıvermiş gibi sorar.) Şehzademiz Mustafa hakkında pek kıvandırıcı, pek güvendirici sözler işitiriz hünkârım. (Durur. Hünkârın yüzüne tatlı bir bakışla bakar.)

Kanuni: (Yüzünde tek çizgi oynamaksızın) Doğrudur.

Hurrem: Söylendiğine göre cennetmekân Selim Han güya mezardan çıkmış da yeniden kılıç kuşanmış.

Kanuni: (Aynı durgun tavırla) Doğrudur.

Hurrem: Derler ki şehzadenin siması onun simasına benzer, kuvveti onun kuvvetine o kadar benzer.

Kanuni: Doğrudur.

Hurrem: (Gayet masum bir şey söylüyormuş gibi) Allah esirgeye hünkârım, Allah esirgeye de benzeyiş bu kadarla kala.

Kanuni: Ne demek istersin?

Hurrem: (Onun öfkesinden dehşetli korkmaktadır. Fakat şu anda hayatı üzerine oynayan bir oyuncu gibidir.) Hiç sultanım. Hünkârımızın hayatı üzerine belki de pek lüzumsuz bazı evhamlara kapılmışızdır. Muhabbetimizin büyüklüğünden. (Hünkârın yüzüne bir çocuk saflığı ile bakar.) Yoksa Allah şahittir ki şehzademizin hiçbir kötü hareketini görmüş, işitmiş değiliz.

Kanuni: (Sert bir hareketle kalkar.) Yeter!

Bu parça ile ilgili,

- Kahramanlar fiziksel ve psikolojik özellikleriyle verilmiştir.
- Kişiler arasındaki anlaşmazlığı ortaya koyan bir çatışma vardır.
- Dramatik örgünün zamanı ve mekânı belirgin değildir.
- Oyuncuları yönlendirmek bakımından konuşanın hareketleri, durumu ayrıç içinde açıklanmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. I. Trajedi
II. Dram
III. Meddah
IV. Komedi

Numaralanmış tiyatro türlerinden hangileri modern tiyatro içerisinde yer almaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) II ve IV
D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

3. **Ahilleus:** Demek sizin için zulmetmek töre?
Şeref, kılıç üşürmek ölülere?
Kıymak suçsuzlara, ağlaşanlara?
Agamemnon, bu mu yücelik Hellas için?
Nedir suçu kızların, kadınların bunda?
Denenir mi kılıcı kahramanların,
Çocukların, kadınların boynunda?
Asıl yiğitlik, o değil mi ki, insan
Uzatsın yoksullara, bahtsızlara eliyle
Kendi aşından, kendi azığından
Ve yücelsin şereflerin, en güzeliyle?
Hayır, Agamemnon, ululuk değil dediğin!
Ve bu değil şeref veren savaşlara!
Yücelmez insanoğlu bastığı yerden
Ateş yağdırarak başlara!

Bu parça aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisinin özelliklerini taşımaktadır?

- A) Skeç   B) Parodi   C) Trajedi
D) Dram   E) Vodvil

4. **Gözlemevi Müdürü** – Yıldızlar rasathaneden görülmez.
Yolcu – Bense en iyi buradan görülür sanıyordum. Öğrenmeye geldim, acaba...
Gözlemevi Müdürü (Sözünü keser.) – Gecenin bu saatinde artık hiçbir şey öğrenemezsiniz.
Yolcu – Öğrenmenin de saati mi var?
Gözlemevi Müdürü – Var ya! Her şeyin bir öğrenme zamanı var. Bazı şeyler gün doğarken öğrenilir, bazı şeyler de öğlen saatlerinde. Sonra her şeyin bir öğrenme yeri var. Yalnızlıkları öğrenmek için soğuk, taş odalarda gece yarılarını beklemek gerekir. Dereleri, gölleri bahar şafaklarında kırlarda; denizleri, çölleri yaz ayları kızgın öğle üzerleri evlerde, basık odalarda öğrenirsiniz. Ayrı şeyler bunlar. Mesela sokakları öğrenmek için...

Bu parçanın iletisini aşağıdaki atasözlerinden hangisi anlam olarak en iyi karşılamaktadır?

- A) Vakit nakittir.
B) Ağaç yaş iken eğilir.
C) Sakla samanı gelir zamanı.
D) Demir tavında dövülür.
E) Bugünün işini yarına bırakma.

Tiyatro - 5

5. Oyun yazarlığının ilkesi: “İnsandan yola çıkılırsa topluma varılır, toplumsal olan sanatın yolu insandan geçer.” cümlesidir. Tarihsel olayları günümüzü anlatmak için çıkış noktası olarak tarihe yön veren insanların trajedisi üzerinde duran yazar, çağımızdaki sorunların benzerini geçmişte görmüş ve onlara eğilmiştir. Tarih konulu oyunlarında tarihten yola çıkmak yerine günümüzden, günümüz insanı ve sorunlarından hareket eder. Tarihte hem kıssayı hem hisseyi bulur. Oyunlarını, tarihî olayları bugüne getirerek değil günümüzün tarihteki izdüşümünü yakalayarak yazar. Ayrıca oyun kişilerini kendi dönemlerine göre konuşturmaya çalışır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki yazarın edebî kişiliğiyle uyumsuz?

- A) Tarihî kahramanların diyaloglarını günümüz dilinde yazmak
- B) Tarihsel konu seçiminde günümüz meselelerinden yola çıkmak
- C) Oyunlardaki olaylardan okurun ders çıkarmasını sağlamak
- D) Günümüz sorunlarının benzerlerini tarihte aramak
- E) Oyunların merkezine insana özgü gerçeklikleri yerleştirmek

6. **Fidan** – Çocuklar, Filiz hiçbir şey hazırlamamış. Ödevden haberi bile yokmuş.

Hepsi Birden – Eyvah, eyvah!

Fidan (Filiz'e) – Peki, sen öğretmene ne cevap vereceksin?

Filiz – Ne sorarsa onun cevabını vereceğim.

Fidan – İyi ama bir şey hazırlamamışsın ki!

Filiz – Hazırlamaya ne lüzüm var, söylerim.

Hepsi Birden – Haydi, söyle bakalım; söyle bakalım!

Bu parçada;

- I. çatışma,
- II. dramatik örgü,
- III. zaman,
- IV. kişiler

yapı unsurlarından hangileri yoktur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve IV
- D) I, III ve IV
- E) II, III ve IV

7. Tümüyle bir sahnedir yaşam

I

Erkeklerle kadınlarsa, hepsi birer oyuncu;

II

Biri çıkar, öteki girer ve her biri,

III

Kendine düşen sürede pek çok rol oynar;

IV

V

İnsanın yedi dönemi yedi perde eder.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi zarf görevinde kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. **Koro:** Sahnemizi açtığımız şu güzel Verona'da soylulukta

I

birbirine denk iki aile, eski bir kin yüzünden kavgaya tutuşur. Lekelenir yurttaş eli, yurttaş kanyıyla... Bu iki aileden

II

alını kara yazılı iki sevgili doğar, yürekler acısı hikâyeleriyle

III

birlikte büyüklerin kinini toprağa gömer. O âşıklar ve ana babalarının sürüp giden öfkesi iki saat oyalayacaktır sahnemizi. Bütün bunları, olacakları sabırla dinlerseniz

IV

söyleyemediklerimizi görürsünüz birazdan.

V

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. **Kara Mustafa Paşa:** Boş durmaktan ileri gelen yorgunluk o padişahım, dinlenmesi yoktur onun, bu yüzden tehlikelidir. Oysa doya doya çalışan kaslar, doya doya dinlenirler işten sonra, gövdeyi yenilerler.

Sultan İbrahim: Akla yatkın şeyler söylersin lala, seni dinlerken rahatladım biraz. Ne çeşit bir çalışmayı salık verirsin?

Kara Mustafa Paşa: Kılıç sallamak, ne bileyim, kargı salmak, ata binmek, gürz savurmak, yay çekmek, hele yay...

Bu parçayla ilgili;

- I. kahramanların yüksek tabakadan kişiler olduğu,
- II. diyaloglardan oluştuğu,
- III. komedi türünde bir tiyatro metninden alındığı

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

Tiyatro - 4

1. **Hamdi'nin Sesi** – 20 Kasım Perşembe. Çavuldur'da ikinci günüm. Hatıra defterime yazmaya ilk kez vakit buluyorum. Köylüler beni sevdiler, kendi üsluplarıncı tabii. Ben de onları sevdim. Bana bir oda verdiler. Burada kendimle baş başayım. Köylüler erken yatıyor. Geceleri okumak ve düşünmek için zamanım olacak. Deli rolünü sevdim. Hem denek, hem gözlemciyim. İbn-i Sina "İlim ve sanat iltifat görmediği ülkeyi terk eder." demiş. Bu köye ilim ve sanat satan bir çerçi henüz uğramamış. Yalnızca delilik iltifat görüyor. Ben de istediklerini satıyorum. Yanlış mı yapıyorum acaba?

Bu parçadaki karakterle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kendini ve çevresini değerlendirebilmektedir.
- B) Bazı durumlarda kararsızlık yaşayabilmektedir.
- C) Gördüğü kusurları düzeltmekte kararlıdır.
- D) Çevresine karşı uyum sağlamakta başarılıdır.
- E) Kendine ait vakti yararlı işlerde kullanır.

2. **Juliet** – Dünyada istemem senin burada görülmeni.

Romeo – Gecenin örtüsü saklar beni onların gözünden, hem sen sevmeyecek olursan varsın görsünler beni burada.

Juliet – Kimin yardımıyla buldun burayı?

Romeo – Aramaya başlatan aşkın yardımıyla. O bana akıl verdi, ben de ona göz oldum. Ben gemici değilim ama sen o en uzak denizlerle yıkanan uçsuz bucaksız kıyıları uzak da olsan sana ulaşmak için açılırdım denize.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Korku ve cesaret çatışması işlenmiştir.
- B) Dekorun nasıl olduğu belirtilmiştir.
- C) Aşk temasına yer verilmiştir.
- D) Manzum şekilde yazılmıştır.
- E) Diyalog tekniği kullanılmıştır.

3. **Oya:** (Sol kapıdan elinde bir kitapla girerek) Bonjur...

Hacı Bey: Kızım, sana beş yüz kere tembih ettim. Sabahışerifler hayrolsun, demesini öğren artık. Burası Müslüman evi... Semt Sultanahmet... Pencereden başını uza-tırsan bir tarafında Ayasofya'yı, öbür tarafında Sultanahmet Camisi'ni görürsün. Bıktım senin bu tavrından artık.

Oya: Dilim alışmış baba.

Hacı Bey: Dilim alışmış baba. Dilin niçin "Sabahışerifler hayrolsun."a alışmamış da "bonjur"a alışmış kızım? Babandan mı duydun, yoksa dedenden mi duydun? Bize Hacı Beyler diyorlar, anladın mı, Hacı Beyler... Sen Hacı Beylerin kızısın.

Oya: Ya sorma baba...

Hacı Bey: Bak yediği naneye.

Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuşak çatışması
- B) Ayrılık
- C) Memleket sevgisi
- D) Dostluk
- E) Mutluluk

4.

BİRİNCİ PERDE

(Gılgamesh'in açık ordugâhı yalçın kayalıklar arasında, giriş yanarcalarla donanmıştır. Vakit gece. Ta uzaklarda bir yangın kızılığ... Solda ve önde, hayvanları çözülmüş iki savaş arabası. Her araba üstünde iki savaşçı. Arabalar alçaktır, tekerlekler birbirine geçmiş ve yanlardan birbirine pekiştirilmiş iki parçadan yapılmıştır. Kalkanlar işlemeli olabilir, özellikle lacivert taşı ve gümüş işlemeli. Birinci ve ikinci savaşçı nöbet başındadır. Her biri bir kayanın arkasında pusudadır. Sümer töresince omuzdan askılı, pileli eteklikler giymişlerdir. Başlarındaki meşin kasketler siperlikli olup boyuna meşin bağlarla bağlanmıştır. Askerlerin yüzlerinde onları daha güçlü göstermek için boyalarla yapılmış desenler... Silah olarak hafif savaş baltaları ve mızraklar...)

Bu parçada aşağıdaki tiyatro terimlerinden hangisine yönelik bir anlatım yoktur?

- A) Aksesuar
- B) Dekor
- C) Makyaj
- D) Kostüm
- E) Kulis

Tiyatro - 4

5. **Erkek:** Biliyor musunuz, her yazarın bir yerde saklı bir konusu vardır. Bütün iş bulmaktır onu. Bir hamlede hem de. Onu buldumu kurtulur yada batar büsbütün. Benimde

I II III
konum bu ışık, bu pencereydi. Öykümü bunun üstüne kurdum. Siz sorup araştırdığımı söylüyordunuz ya, sorup araştırmadan, kafam da buldum sizi, bu ışığın yoluyla.

IV

Kadın: Anladım. Siz, yazarsınız!

Erkek: Belki de yazarım. Ama ömrümde bir satır olsun

V

yazmadım. Yazmadığıma göre de bilinmez ki! Belki de yeryüzünün gelmiş geçmiş en büyük yazarı benim!

Bu parçadaki numaralanmış sözlerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Utnaşıtim:** (Belirsiz bir sıkıntı ile) Uyanacak, artık uyanacak karıcığım.

Utnaşıtim'in Karısı: (Biraz sert) Niçin ona apaçık söylemedin gerçeği?

Utnaşıtim: (Üzgün) Bazı gerçekler var ki karıcığım, sırf başkaları tarafından bulunmuş oldukları için inandırıcı değillerdir. (Filozofça ve biraz da babacan konuşarak) Ancak insan kafasını çarpınca taşın sert olduğuna inanır.

Bu parçadaki altı çizili sözcükler arasında aşağıdaki zarf türlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Azlık-çokluk B) Yer-yön C) Durum
D) Soru E) Zaman

7. **Muhtar** – Yiğenim be, sen bizi sevmedin gibi be!

Hamdi – Hayır, muhtar sizleri sevdim. Ama sizi sevmek başka, alışkanlıklarınızı eleştirmek başka. Bütün gün oturup duruyorsunuz. İyi insanlarsınız. Geldiğim günden beri karnımı aç, sırtımı açık bırakmadınız. Konukseversiniz, cömertsiniz. Ancak başkalarına gösterdiğiniz cömertliği, kendinize de gösterin istiyorum. Toprağınız verimli. Dört bir yanına meyve ağacı dikseniz köyün: elma, armut, şeftali... Çerçileri gözlemezdi çocuklarınız.

Bu parçayla ilgili,

- I. Kişilerin rollerini nasıl yapacağı açıklanmıştır.
- II. Çatışma, kişiler arasındaki diyalogu doğurmuştur.
- III. Diyalog bir ileti üzerine kurgulanmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. **Atatürk** – Ey Türk gençliği! Türkiye Cumhuriyeti'ni sonsuza dek savunup koruyacaksınız.

Koro – Gidiyorsun, bizi can suyundan ediyorsun.

Atatürk – Ey bütün geleceğin Türk çocuğu!

Sana gereken gücü sen her zaman damarlarındaki soylu kanda bulacaksın.

Koro – Sen şafaksın!

Sen bizi kurtardın,
darda kaldıkça hep kurtaracaksın.

Sen şafaksın!

Kurtuluş arayan bütün uluslara

ışık saldın, ışık salacaksın.

Sen sürekli şafaksın!

Atatürk: Türklerim Atatürk der bana.

Koro: Öylesine Türk oldun ki sen,

Atatürk dedik sana!

Atatürk dedik sana.

Bu parça aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisinin özelliklerini taşımaktadır?

- A) Dram B) Komedi C) Parodi
D) Trajedi E) Vodvil

9. (Bir süre rahvan giden bir atlı araba sesi)

Yolcu: Daha hızlı, daha hızlı... Vaktim yok fazla.

Arabacı: At yoruldu. Bey, yol bozuk zaten! (Bir kamçı sesi) Dehey aslan!

(Tekerlek, nal sesleri bir süre çoğalır; at kişner. Yolcu da Arabacı da gürültüden bağırır gibi konuşurlar.)

Yolcu: Bu işi hemen bu gece bitirmem lazım. Gidecek başka yerler çıkabilir, bakarsın! Ne kadar da uzakmış! Hızlı sür, daha hızlı...

Arabacı: Hem uzak hem de yol, yol değil ki! (Kamçı şaklar.) Dehey aslan! (Hızlanan araba sesleri) Ne yapacaksınız rasathanede?

(Birden sesler kesilir. Uzaktan uğultu hâlinde, son hecesi uzatılarak: "Yıldızlara baktın mı!" seslenişi duyulur; ses erir, dağılır. Kısa bir süre sonra yine tekerlek, nal sesleri)

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İşitsel unsurlar öne çıkarılmıştır.
B) Doğa-insan çatışması üzerine kurulmuştur.
C) Yerel söyleyişler kullanılmıştır.
D) Betimleyici ögeler yay ayrıç içerisinde verilmiştir.
E) Seslenme bildiren ifadeler vardır.

Tiyatro - 3

1. **Esmâ:** Şu Osman Yavaş olacak hayırsız, bizim evin rahatını kaçırdı. Şunu bir yolunu bulursan gör.

Döndü: Vallaha, bilirsin ben kendi hâlimde yaşıyorum. Kimsenin etlisine sütlüsüne karışmam.

Bu parçadaki altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Durumdan vazife çıkarmakta üstüne yoktu.
- B) Gruptaki tartışma büyüse de görüşünü söylemedi.
- C) Bunca zaman ne merakına yenildi ne dedikodu yaptı.
- D) Kendi hâlinde yaşar, kimseyle ilgilenmezdi.
- E) Dünya yıkılsa gene de dönüp bakmazdı.

2. **Trajedi (tragedya) ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Kaba ve çirkin sözlere yer verilmez.
- B) Konularını tarihten ve mitolojiden alır.
- C) Kahramanlar, sıradan insanlardır.
- D) Üç birlik kuralına uygun olarak yazılır.
- E) Manzum biçimde oluşturulur.

3. **Arabacı:** Bey, ne yapacaksın dedim rasathanede?

Yolcu: Duymadın mı?

Arabacı: Söylemediniz ki!

Yolcu: Ben söylemedim ama sen sesi duymadın mı?

Arabacı: Hangi sesi?

Yolcu: Bir sesleniş duymadın mı?

Arabacı: Yoo! Bu saatte buralarda kimse yoktur ki ses olsun!

Yolcu: Ama yol gündüz gibi aydınlık.

Arabacı: Yıldız ışığından, Bey!

Yolcu: Gökte yıldız var demek.

Arabacı: Var ya, var ya! Görmüyor musun Bey?

Bu parçada;

- I. zaman,
- II. çatışma,
- III. mekân

unsurlarından hangileri ön plandadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. **Bayındır** – Selam Tamış Bey!

Tamış – Selam Bayındır Bey, ne haber?

Bayındır – Duydum ki imparatorun sefer hazırlıklarına sizler de katılmışsınız.

Tamış – Doğrudur.

Bayındır – Yine duydum ki orduya katılan Uz ve Peçenek askerlerine sen kumanda edecekmişsin.

Tamış (Güler.) – Ne o, yoksa beni komutanlığa layık görmedin mi?

Bayındır – Tam aksi! At sürmede, yay çekip ok atmada üstüne yok, bilirim.

Tamış – Eee öyleyse?

Bayındır (İçini çeker.) – Yaşım biraz geçkin, acaba derim, beni de yanına alır mısın?

Tamış – O nasıl söz Bayındır Bey'im, ben de senin at sürüşünü, ok atışını bilirim. Eğer istersen seni yanıma alır, kendime de vekil tayin ederim.

Bayındır – Memnun olurum.

Bu parçadaki "Bayındır" ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İleri geri konuşarak istediğini elde eden bir insandır.
- B) Savaş aletlerini kullanmada ustadır.
- C) Liderlik özelliklerine sahip, yaşlı ilerlemiş biridir.
- D) Milleti için savaşmaktan çekinmeyen bir yapısı vardır.
- E) Vatanını seven bir askerdir.

5. **Baba:** Bu ne bu oğlum, doğrudan sınıfta kalmışsın, belge almışsın?

Delikanlı: Kalmadım baba, bıraktılar. Tarihçi taktı, fizikçinin garezi var. İngilizceci düşman oldu. Türkçeden geçiyordum gözüme güneş girdi, saha çamurdu, rüzgâr ters esiyordu. Hakem taraf tuttu, kimyacı ofsayttan gol attı! Vallahi baba. Top yuvarlaktır baba; sınıfta kalmak da var, geçmek de... Ben kaldım, şansım tutmadı.

Anne: Eeee, uyarmıştım oğlum.

Delikanlı: Anne, yapma; gururumla oynuyorsun, gururumla oynatmam.

Bu parça aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisine örnek olabilir?

- A) Dram
- B) Vodvil
- C) Orta oyunu
- D) Trajedi
- E) Komedi

Tiyatro - 3

6. **Derviş** – Böyle bir kabadayı kaç asırda bir yetişir, söyleyin arkadaşlar!

Koro – Yetişmez...

Derviş – Sinekli'yi Çamur İhsan mikrobundan Teke mi, Çakal mı kurtardı? Yoksa Keşanlı Ali mi?

Koro – Ali kurtardı.

Şerif – Gayri zemberek kuruldu. Söz kâr etmez bunlara...

Derviş – Sinekli, sinekli olalı dokuz yıl mahpusluk şerefi hangi faniye nasip oldu?

Koro – Olmadı.

Derviş – Bugüne dek kimin karısına, kızanına kem gözle baktı?

Koro – Kimsenin.

Derviş – Sahapsız kaldığı için şamar oğlanına dönen Sinekli'ye bir baş lazım mı değil mi?

Koro – İlaçım...

Aşağıdaki kavramlardan hangisi bu parçanın dil ve anlatımıyla ilişkilendirilemez?

- A) Ağız özellikleri
B) Konuşma dili
C) Soyut anlatım
D) Kalıplaşmış söz
E) Argo ifadeler

7. (Gece. Bir köy evinde bir oda. Huri sağda, bir yer döşesinde yatmakta. Uyuyamadığı için sıkıntıdan bir sağa bir sola dönmekte. Soldaki kapı yavaşça açılır, Osman girer, gürültü etmemeye çalışır. Huri doğrulur.)

Huri – Osman sen misin?

Osman – Benim ana. Sen daha uyumadın mı?

Huri – Nerede kaldın yine yavrum bu vakte dek? Nereyse tan sökecek.

Osman – Durmuş'la çene çaldık biraz köşe başında. Sen ne diye uyumadın?

Huri (Yataktan kalkar, duvarda asılı gaz lambasını yakar, odanın bir başka köşesine serili yatağı göstererek) – Uyku mu girer benim gözüme, sen yatağa girmedikçe? Ananı bilmez misin?

Bu parçanın sahnelenmesi için aşağıdakilerden hangisine gerek yoktur?

- A) Aksesuar
B) Dekor
C) Işık
D) Kostüm
E) Müzik

8. **Adam**: Çok sıkıldım. Şöyle bir dışarı çıkayım, dedim.

Garson: İyi yapmışsınız efendim.

Adam: Yalnızlık, insanı bazen çok yoruyor; iki çift laf edebileceği bir insan arıyor.

Garson: Tabii efendim.

Adam: Oysa günümüzde buna hiç ihtiyaç olmamasına rağmen yine de duyuyor işte.

Garson: Duymaz mı efendim?

Adam: İlkbahar yeni gelmesine rağmen hava ne kadar sıcak değil mi?

Garson: Aslında sonbahar yeni bitti efendim.

Adam: İlginç. Yolda bir erik ağacı gördüm. Çiçek açmıştı.

Garson: Yalancı bahar! Maalesef bu dünyada kandırılması en kolay canlılar erik ağaçları efendim.

Bu parçada aşağıdaki zarf çeşitlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Durum
B) Azlık-çokluk
C) Yer-yön
D) Soru
E) Zaman

9. **Köroğlu**: Yirmi yıl döğüşüm, savaştım. Daha babamın öcünü...

Kaman: (Sözünü bitirmeden, Köroğlu'ya) Yalnız babanın değil, bütün zulüm görenlerin öcünü almalısın.

Köroğlu: Bunu nasıl yapabilirim?

Kaman: Gök Tanrı seni bu iş için seçti.

Köroğlu: Benim gücüm yetmez buna.

Kaman: Kır At sende oldukça gücün eksik olmaz. Kır At ışık dölüdür. Kır At'ı senin için bu yeryüzüne indirdim.

Bu parçada aşağıdaki noktalama işareti kurallarından hangisinin örneği yoktur?

- A) Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.
B) Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.
C) Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır.
D) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
E) Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur.

Tiyatro - 2

1. Tiyatro eserlerinde genellikle tarihî gerçeklikten hareketle evrensel insan gerçeğine ulaşmayı amaçlar. Oyunlarındaki tarihî kişilerden yola çıkarak insanın her zaman ve mekânda görülen hırslarını, zayıflıklarını, erdemlerini yansıtır. Yazar, eserlerinde kişilerin iç çatışmalarını ve bu çatışmaların davranışlarına nasıl yön verdiğini genellikle trajedinin kalıpları içinde anlatır. *Deli İbrahim*, *IV. Murat*, *Yine Bir Günühal* adlı tiyatroları yazarın tanınmış eserlerindedir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haldun Taner
B) Üstün Dökmen
C) Necati Cumalı
D) Turan Ofazoğlu
E) Turgut Özakman

2. **Halil** – Temiz ve yurtsever bir köylü çocuğu, İstanbul'da jandarma olarak askerliğini yaparken Murat'ın etkisiyle Anadolu'ya kaçmış ve Kurtuluş Savaşı'mıza katılarak düşmanla savaşmaya kendini adanmıştır (22 yaşlarında).

Salâhattin – Bir posta telgraf uzmanı, o da bu savaşa katılmıştır (30 yaşlarında).

Murat – Zengin bir ailenin oğludur. Aydın bir kişi; İstanbul'daki bütün varlığını, yaşlı annesini ve genç nişanlısını bırakıp Anadolu'ya geçmiştir. Gözünü budaktan sakınmaz biridir (22 yaşlarında).

Alay Komutanı Şaban – Millî Savaş'ta görevli bir savaşçı. Bir kasabalı. Düşman, kasabalarına girince ordu ile bu haberleşme grubu arasında "irtibat" görevini yapmaktadır.

Bu parça tiyatronun aşağıdaki yapı unsurlarından hangisini ön plana çıkarmaktadır?

- A) Dramatik örgü
B) Yer
C) Zaman
D) Kişi
E) Çatışma

3. **Aşağıdaki repliklerin hangisinde yazım yanlış yapılmamıştır?**

- A) **Recai:** (Naciye'ye) Ne oldu sizin tahliye meselesi hemşire hanım?
B) **Naciye:** Temel ruhsatını almış. Projeyi de tastikten geçirdi.
C) **Recai:** (Ünal'a) Ne yapıcakmış sizi çıkarıp?
D) **Ünal:** Blok apartıman dikecekmiş.
E) **Recai:** İki daire yapsa her kata. 2'şer bin de alsa her daireden.

4. Olivia ve Arthur parkta güzel bir gün geçirmektedir. Acemi bir muhafızın aralarından sınır çekmesi; ilişkilerini, özgürlüklerini ve birey olma meselelerini sorgulamalarına neden olur.

Aşağıdaki tiyatro görsellerinin hangisi bu tanıtım bülteni ile örtüşmektedir?

Tiyatro - 2

5. Tiyatroda monolog; oyundaki bir kişinin kendi kendine konuşması, dışa verilen iç sesidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bir monologdur?

- A) **Garson:** Bayan A bulaşıklarını kuruladı, kahvesinin son yudumunu içti, sokağa çıkmak üzere, Bay B sinir krizi içinde kızının okul ödevini bitirmesini, daha da beteri eşinin hazırlanmasını bekliyor. Ama evet, boşunaymış umutsuzluğu hazırlandı işte.
- B) **Burkan:** Bakın hele kimler varmış burada?
Akın: (Selim'in yanına gider, hayretle elbisesine bakar.) Vay, bu ne kılık böyle?
- C) **Zülfikâr Ağa:** Macaristan'a ilk geçtiğimiz gün, kendi canınızı tehlikeye koymuştunuz da düşmanın elinden bir delikanlının canını kurtarmıştınız. Hatırınızda mıdır?
- D) **Mıknatıs Çocuk:** Ben mıknatıslıyım!
Emre: Ben de Ankaralıyım ne var yani?
Mıknatıs Çocuk: Of, sen de bilmiyorsun! Mıknatıs gibiyim, demire yapışıyorum.
- E) **Pişekâr:** Evet, hatta ben korkumdan evin bodrumuna kaçmıştım. Sen nerede idin?

6. **Anne** – Ne diyim, evlendim, iki oğlum, bir kızım oldu. Ev işleri üzerimde, vızır vızır çalışıyorum. Yıllar rüzgâr gibi geçti, başladım bocalamaya. Sabah kalkıyorum, eyvah, bugün ne pişirmeli? Sorarsın söylemezler, pişirirsin yemezler, çıldıracağım. Patates pişiririm, yine mi patates diye kavga çıkar. Kapuska mı, ööö, pırasa mı, ııı, yer elması facia, mercimek cinayet, kereviz kıyamet, tavuk alırım hepsi buut diye tuttururlar. Tavuk bu ayol, kırkayak mı? Ama sonunda dünyanın kaç bucak, tavuğun da kaç bacak olduğunu anladılar. Nasıl mı? Delirdim de ondan. Anlatayım. Anneyim ya, ne hafta tatili var ne yıllık izin. Doğur, besle, büyüt, okula yolla, biçki, dikiş, ütü, çamaşır, sökülük, yemek yap, sofraya kur, bulaşık yıka, sil, süpür, yerleştir, hasta nazlandı, misafir ağırla, çiçeği sula, alışverişe çık, kediyi doyur... Neyse... Son nüfus sayımında gelen memur işimi sordu, ben de ev kadınıyım dedim... Aaa bir de ne göreyim. Adam beni işsiz diye yazmıyor mu? Beni... İşsiz... Haa ha, ha, ha. İşte o an gözüm kararış, feleğim şaşmış, sayım suyum yok diye sokağa fırlamışım, paydos öyleysee... Yandı gülüm keten helva. Çektim deli bayrağını, o günden beri pek rahatım. Şapkamı rica edeyim.

Bu parçada "Anne" ile aşağıdakilerden hangisi arasında bir çatışma yoktur?

- A) Büyük oğul
B) Kız
C) Öğretmen
D) Sayım memuru
E) Küçük oğul

7. Tiyatro eserinde olay örgüsüne - - - -, kişiler arasındaki iç ve dış mücadeleler ve anlaşmazlıklara - - - -, iki ya da daha çok kişinin konuşmasına - - - - adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) kurgu - çatışma - monolog
B) dramatik kurgu - tartışma - monolog
C) dramatik örgü - çatışma - diyalog
D) olay zinciri - tirat - diyalog
E) dramatik örgü - çatışma - tirat

8. **Gözlem Evi Müdürü** – Ateş böceklerini görebiliyor musunuz?

Yolcu – Adını duydum ama görmedim, çok küçükmüş.

Gözlem Evi Müdürü – Çok mu küçükmüş? Emin misiniz?

Yolcu – Küçükmüş. Oğlum söyledi. Ama çok güzelmüş.

Gözlem Evi Müdürü – Oğlunuz kaç yaşında?

Yolcu – Beş yaşında. Daha geçen gece bir tane yakalamış. Avucunda gösterdi, pek hoşlanmıştı, gülüyordu ama ben göremedim, çok küçüktü.

Gözlem Evi Müdürü – Ateş böceği çok, çok büyüktür ancak çocuk ellerine sığar. Ateş böceklerini göremeyen yıldızları hiç göremez.

Bu parçada;

- I. soru,
II. azlık-çokluk,
III. durum,
IV. zaman

zarflarından hangilerinin örneği vardır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) II ve IV
D) I, III ve IV
E) II, III ve IV

9. **Klasik komediya için aşağıdakilerden hangisi söyle-nemez?**

- A) Konular günlük yaşamdan alınır.
B) Üç birlik kuralına uyulur.
C) Kahramanlar sıradan insanlardan seçilir.
D) Her türlü olay sahnede canlandırılabilir.
E) Mensur biçimde kaleme alınır.

Tiyatro - 1

1. **Nihat:** Selam size, selam batan güne, tuza, ekmeğe; selam kurda, kuşa, dala, yaprağa...

Safiye: Hoş geldin.

Nihat: Hanımefendi nasılsınız? (El öper.)

Büyükanne: Teşekkür ederim oğlum. Siz nasılsınız?

Nihat: Sağ olunuz. (Dostça Özcan'ın sırtına vurur.) Nasılsın bey?

Özcan: (Sevinçle) Eyvallah ağabey.

Nihat: Anam... (Mutfağa yürür, öper.) Açlıktan ölüyorum. Oh! Bugün çok keyifliyim.

Safiye: Tabii oğlum, çalışmak insanın içini açar.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmıştır?

- A) Roman   B) Hikâye   C) Tiyatro
D) Fabl   E) Masal

2. **Köprülü Fazıl Ahmet Paşa – Ne zaman** esir düştün?

I

Yeniçeri Mehmet – Bir gece ansızın Limni Adası'na Malta korsanları hücum etmişti. Bir müfrezeyle karşı çıktık. Lakin bir düşman pususuna uğradık. Arkadaşlarımın

II

hepsi şehit düştü. Ben yaralandım. Korsanlar bastırdılar.

III

O esnada eşimin sesini işittim. Eline geçirdiği bir tüfekte korsanlara ateş ediyor, beni arıyordu.

Fazıl Ahmet Paşa – Aferin cesur kadın... Sizi niçin Zanta

IV

Adası'na götürdüler?

Mehmet – Bizi Roma'ya göndereceklerdi. Fakat Türk

V

donanmasından korktukları için Zanta'ya çıkardılar.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisi zarf görevinde kullanılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. (I) Türk edebiyatında modern tiyatro öncesinde geleneksel Türk tiyatrosu vardır. (II) Karagöz ve orta oyunu bu geleceğin en çok bilinen oyunlarıdır. (III) Batılı anlamda tiyatro, Türk edebiyatına Servetifünun'la girmiştir. (IV) İbrahim Şinasi ilk Türkçe oyun olan *Şair Evlenmesi*'ni yazmıştır. (V) Modern tiyatro trajedi, komedi ve dram türlerine ayrılır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. **Yaşlı Kadın –** İşim var. Mercimek ayıklayacağım.

Yaşlı Erkek – Bir torba mercimek. Bütün gün ayıklıyor-sun. (O da mutfak kapısına yönelir.)

Yaşlı Kadın – Tombala oynamam.

Yaşlı Erkek – Ben de oynamam.

Yaşlı Kadın – Yığınla iş, yüzüstü kalıyor.

Bu parçadaki altı çizili sözün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı değişmez?

- A) bitirilmeden bekliyor.
B) yeterince iyi yapılmıyor.
C) umursanmıyor.
D) üstünkörü yapıyor.
E) her seferinde başa dönülüyor.

5. Anadolu'da modern tiyatro öncesinde geleneksel Türk tiyatrosu egemendir. ---, --- gibi türleri olan geleneksel Türk tiyatrosu, Tanzimat sonrasında da devam etmiş; değişen hayat şartlarıyla birlikte etkisini yavaş yavaş yitirmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada boş bırakılan yerlerden herhangi birine getirilemez?

- A) Köy seyirlik oyunları   B) Meddah
C) Karagöz   D) Orta oyunu
E) Parodi

6. **Fasulyeciyan:** Zaten aktör dediğin nedir ki? Oynarken varızdır, yok olunca da sesimiz bu boş kubbeye bir hoş seda olarak kalır. Bir zaman sonra da unutulur gider. Olsa olsa eski program dergilerinde soluk birer hayal olur kalırız. Göröorum, hepimiz gardoroba koşmaya hazırlanıyorsunuz. Birazdan teatro bomboş kalacak. Ama teatro işte o zaman yaşamaya başlar. Çünkü Satenik'in bir şarkısı şu perdelere takılı kalmıştır. Benim bir tiradım şu pervaza sinmiştir. Hıranuşla Virginia'nın bir dialogu eski kostümlerden birinin yırtığına sığınmıştır. İşte bu hatıralar o sessizlikte saklandıkları yerden çıkar, bir fısıltı hâlinde sahneye dökülürler.

Artık kendimiz yoğuz. Seyircilerimiz de kalmadı. Ama repeliklerimiz fısıldaşır dururlar sabaha kadar. Gün ağarır, temizleyiciler gelir, repelikler yerlerine kaçıtır... Perde!

Bu parça aşağıdaki tiyatro terimlerinden hangisinin örneğidir?

- A) Adaptasyon   B) Tirat   C) Pantomim
D) Diyalog   E) Tuluat

Tiyatro - 1

7. **Hüseyin** – (Şakayı bozmaya çalışır.) O işin bizden geçtiğini şimdi iyice anladım, baksana kafam hiç işlemiyor.

(Şükriye'nin söylediklerini toparlamaya çalışır gibi) Doktor Bey'i, siz işte bunun için sevmiyorsunuz. Onu değil de ona benzeyeni. O ne ki, benzeyeni ne olsun? Ve teyzeme uyup mektepten almayacaktın. (Canlı) İhtimal bütün bunların arasında çok sıkı ve açık rabitalar vardır fakat görüyorsun işte, ben hiçbir şey anlamıyorum.

Bu parçadaki "işlemek" sözcüğünü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Ambar defterini doğru işlemek sağlam bir kafa istiyordu.
- B) Hasan'ın kafası, şimdi de her zamanki gibi üç cepheli işliyordu.
- C) O uzun ve derin bakış, genç adamın ta yüreğine kadar işlemişti.
- D) Şair, bu şiirindeki her kelimeyi kafasıyla nakış nakış işlemiş.
- E) Ali Bey, ilk çocuğunu kendi kafasındaki insan tipine göre işlemişti.

8. **Şadi Bey** – Siz niye bizi daha çok sevmiyorsunuz! Bizim bu yaştan sonra yakınlarımızın ilgisinden, sevgisinden başka ne isteğimiz var! Hayal de olsa bütün duvarları sevgiyle örülmüş bir dünya bizim istediğimiz.

Ergin – Siz hayalperestsiniz, biz gerçek. Dede, ben şimdiden, hayatın yükü altında ezilmek istemiyorum. Dede, dünya sizin içinden gelip geçtiğiniz dünya değil artık. Her şeyin bir bedeli var. Dede olmanın, aneanne olmanın. Torun sahibi olmanın, torun sahibi oldum, diye gururlanmanın...

Şadi Bey – Yani bunlar için bir bedel mi ödeyeceğiz?

Sevcan – Evet, çünkü bütün imkânlar, bizden önce dünyaya geldiğiniz için sizin elinizde. Sizden bize yer yok.

Ergin – Biz de çaresiz, önümüzdekini ite ite bir yer açacağız kendimize.

Bu parçadaki temel çatışmanın niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdeolojik
- B) Fiziksel
- C) Fikir
- D) Kuşak
- E) Çıkar

9. **Kaymakam**: Hıh, şu hâle bakın. Üç defa gazi olmuş, üstelik madalya almış ama şimdi çarşıda kuyruğuna tenekte bağlıyor.

Deli Çavuş: Kaymakam kardeş, ben çarşılardan memnunum.

Kaymakam: (Bağırarak) Suss yetişir. Özü kabahatinden büyük. Gazi de olmasan madalyalar da almış bulunmasan sen bir insansın. Öteki insanlar gibi bir insan. Onlar gibi çıplak doğdun.

Bu parçadaki "Kaymakam" karakteriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnandığı doğruları savunmada kararlıdır.
- B) Toplumdaki kurulu düzeni insanlar üzerinden eleştirmektedir.
- C) İnsanı insan yapanın, ödüller olmadığını düşünmektedir.
- D) İnsanlar arasında hiyerarşi olması gerektiğine inanmaktadır.
- E) Deli Çavuş'u diğer insanlara karşı uyarmaktadır.

10. **Kız**: Anne bugün bulaşığı ben yıkayayım.

I

Anne: Hayır, her şeyi kırarsın.

Kız: Öyleyse kek yapayım.

Anne: Hayır, mutfağı altüst edersin.

II

Kız: İnsan yapayapa öğrenir bir işi.

III

Anne: Birde ukalalık ediyor.

IV

Kız: Baba beni sinemaya götürür müsün?

Baba: Vaktim yok.

Kız: Tiyatroya götür öyleyse.

Baba: İşim çok.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- Yaşanmış ya da yaşanması mümkün olan olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı uzun edebî türe **roman** denir.
- Roman türünün ilk örneği, İspanyol yazar Cervantes'in XVII. yüzyılın başlarında yayımlanan **Don Kişot** adlı eseridir.
- İlk çeviri roman, Yusuf Kâmil Paşa'nın Fransız yazar Fenelon'dan çevirdiği **Telemak**; ilk yerli roman ise Şemsettin Sami'nin **Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat** adlı eseridir.
- Türk romanı, teknik açıdan **Servetifünun** Dönemi'nde güçlenmiş; **Halit Ziya Uşaklıgil**, roman türünün Batılı anlamdaki ilk örneklerini vermiştir.

2. Mesude bebeği giydirdi, kendileri için de bir bavul hazırladı. Bebeği yayvan sepete yatırıp üstünü örttüler, Mustafa valizi aldı. Sabaha karşı toprak yoldan yokuş aşağı inerken hiç kimseye rastlamadılar. Balıkçı barınağı da boştu. Mustafa Mesude'yle bebeği kayığa bindirdi, halatları çözümlenerek kendisi de atladı, sonra şamandıradan çözdü, motoru çalıştırmadı, küreklere asılıp kıyıda ayrıldı. Kimse fark etmeden sakin denizde kayarak uzaklaştılar. Denizin üstünde ferahlatıcı bir serinlik vardı; karanlık gecede yıldızlar, sihirli mücevherler gibi parlıyordu.

Arkadaşları ertesi gün kayığı sahilde ya da denizde görmezlerse kuşkulanırlar, sahil güvenliğe haber verirlerdi. Bu yüzden bir iki saat sonra Mustafa; Yusuf'a bir mesaj atacak, kız kardeşinin doğumu için Nazilli'ye gitmeleri gerektiğini söyleyecekti. Kayık için de bir bahane uydururdu elbette. Suyu sessizce girip çıkan küreklere epey açıldıktan sonra Mustafa motoru çalıştırdı. Avucunun içi gibi bildiği karanlık sularda süratle yol almaya başladı. Her şey düşündüğü gibi gitti. Kasabaya geçip تنها bir koydaki küçük balıkçı barınağına vardılar. Henüz hiç kimse yoktu ortalıkta.

Bu parçadaki;

- Mustafa'nın, kafasında plan yapması
- küçük balıkçı barınağına varma
- kayığa binip kürek çekerek denize açılma
- çıkma için hazırlık yapma
- ıssız toprak yolda yürüme
- Mustafa'nın, kayığın motorunu çalıştırması

ifadelerinden oluşan olay örgüsünü sıralayınız.

IV - V - III - I - VI - II

3. Önce yatak takımını ve seyyar karyolamı saran iki harar beziyle bu tavanı örtmek, sonra şehirden getirdiğim tahta ve muşambalarla bu toprak zemini kaplamak, döşemek lazım geldi. Ceviz kitap sandığımı bir masa hâline soktum, kapağından da bir nevi raf yaptım.

Bu parça hangi anlatıcının bakış açısıyla oluşturulmuştur?

Kahraman anlatıcının bakış açısıyla oluşturulmuştur.

CEVAP ANAHTARI

4. İri yarı, beli bükülmüş, sivri çeneli, uzun yüzlü, elmacık kemikleri çıkık, gençliğinde iri gözlü olduğunu gösteren güzel, kara gözlü bir kadını Meryemce. Tüm dişleri dökülmüş, avurduna geçmişti. Yüzü, gözlerinin kenarları, alnı, dudakları kırış kırıştı. Yeldirmesinin altındaki azıcık kalmış ak, kınalı saçının bir kısmı alnına dökülmüştü.

Bu parçanın hangi anlatım biçimiyle kaleme alındığını yazınız.

Betimleyici anlatım biçimiyle kaleme alınmıştır.

5. – Sen Mehmet Ali'nin kardeşi misin?

Başıyla, "Evet" işareti yapıyor.

– Kaç yaşındasın sen bakayım?

– On dört.

– Adın ne?

– İsmail.

Bu parçada kullanılan anlatım tekniğini yazınız.

Diyalog tekniği

6. Hoca sakallarına ustura vururken belli belirsiz bir üzüntü duydu. Hepsi de bu kadarla kaldı. Arkası çiçekli yeşil teneke ile kaplı aynaya baktı baktı ve "Allah!" diye içini boşalttı. Bundan sonra artık ağızından kelimeler miskalle çıkacaktı. En çok yadırgadığı da şimdilik, belindeki toplu tabanca idi. Onun neye yarayacağını bilmiyordu ve bu tabanca yüzünden kendini çok gülünç buluyordu. Fakat Çakırsaraylı'da bu değişmenin tesiri çok daha başka oldu. Çakırsaraylı ona hayran olmuştu âdeta.

Bu parçadaki altı çizili zamirlerin türlerini aşağıdaki ilgili boşluklara yazınız.

Hepsi: Belgisiz zamir

Onun: İşaret zamiri

neye : Soru zamiri

ona : Kişi zamiri

7. Herkez misafirler için hazırlanan sofradan bir iki büsküvi, bir sandevic alır, ayak üstünde acele acele yedi. Biraz sonra davetliler birerbirer sükün etmeye başlayınca Hayriye hanım eteklerini toplayarak, kollarını sıvayarak mutfaktaki büfecilik vazifesine kapanır, Ali Rıza bey aşağıdaki gürültüleri mümkün olduğu kadar az işitmek için kolunda bir kitap, elinde bir mum ile tavanarasına çıkardı.

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözcükleri yuvarlak içine alarak bu sözcüklerin doğru biçimlerini yazınız.

Herkes, bisküvi, sandviç, ayaküstünde, birer birer, Hanım, Bey, tavan arasına

8. Bu sıcak yaz günlerinde koşturmaktan yorulduğum (.) Yeni uğraşlar arıyorum (,) araştırıyorum (.) Bazı şeyler var akıldamda (: resim yapmak (,) ağaç işleriyle uğraşmak (...)) Bence bu tür etkinlikler (;) insan ruhuna (,) insan zekâsına iyi gelecektir (.)

Bu parçada parantezlerle belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.

1. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- Yaşanmış ya da yaşanması mümkün olan olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı uzun edebî türe ..... denir.
- Roman türünün ilk örneği, İspanyol yazar Cervantes'in XVII. yüzyılın başlarında yayımlanan ..... adlı eseridir.
- İlk çeviri roman, Yusuf Kâmil Paşa'nın Fransız yazar Fenelon'dan çevirdiği .....; ilk yerli roman ise Şemsettin Sami'nin ..... adlı eseridir.
- Türk romanı, teknik açıdan ..... Dönemi'nde güçlenmiş; ....., roman türünün Batılı anlamdaki ilk örneklerini vermiştir.

2. Mesude bebeği giydirdi, kendileri için de bir bavul hazırladı. Bebeği yayvan sepete yatırıp üstünü örttüler, Mustafa valizi aldı. Sabaha karşı toprak yoldan yokuş aşağı inerken hiç kimseye rastlamadılar. Balıkçı barınağı da boştu. Mustafa Mesude'yle bebeği kayığa bindirdi, halatları çözererek kendisi de atladı, sonra şamandıradan çözdü, motoru çalıştırmadı, küreklere asılıp kıyıdan ayrıldı. Kimse fark etmeden sakin denizde kayarak uzaklaştılar. Denizin üstünde ferahlatıcı bir serinlik vardı; karanlık gecede yıldızlar, sihirli mücevherler gibi parılıyordu.

Arkadaşları ertesi gün kayığı sahilde ya da denizde görmezlerse kuşkulanırlar, sahil güvenliğe haber verirlerdi. Bu yüzden bir iki saat sonra Mustafa; Yusuf'a bir mesaj atacak, kız kardeşinin doğumu için Nazilli'ye gitmeleri gerektiğini söyleyecekti. Kayık için de bir bahane uydururdu elbette. Suyu sessizce girip çıkan küreklere epey açıldıktan sonra Mustafa motoru çalıştırdı. Avucunun içi gibi bildiği karanlık sularda süratle yol almaya başladı. Her şey düşündüğü gibi gitti. Kasabaya geçip تنها bir koydaki küçük balıkçı barınağına vardılar. Henüz hiç kimse yoktu ortalıkta.

Bu parçadaki;

- Mustafa'nın, kafasında plan yapması
- küçük balıkçı barınağına varma
- kayığa binip kürek çekerek denize açılma
- çıkma için hazırlık yapma
- ıssız toprak yolda yürüme
- Mustafa'nın, kayığın motorunu çalıştırması

ifadelerinden oluşan olay örgüsünü sıralayınız.

.....

3. Önce yatak takımını ve seyyar karyolamı saran iki harar beziyle bu tavanı örtmek, sonra şehirden getirdiğim tahta ve muşambalarla bu toprak zemini kaplamak, döşemek lazım geldi. Ceviz kitap sandığımı bir masa hâline soktum, kapağından da bir nevi raf yaptım.

Bu parça hangi anlatıcının bakış açısıyla oluşturulmuştur?

.....

Roman

4. İri yarı, beli bükülmüş, sivri çeneli, uzun yüzlü, elmacık kemikleri çıkık, gençliğinde iri gözlü olduğunu gösteren güzel, kara gözlü bir kadını Meryemce. Tüm dişleri dökülmüş, avurduna geçmişti. Yüzü, gözlerinin kenarları, alını, dudakları kırış kırıştı. Yeldirmesinin altındaki azıcık kalmış ak, kınalı saçının bir kısmı alnına dökülmüştü.

Bu parçanın hangi anlatım biçimiyle kaleme alındığını yazınız.

.....

5. – Sen Mehmet Ali'nin kardeşi misin?

Başıyla, “Evet” işareti yapıyor.

– Kaç yaşındasın sen bakayım?

– On dört.

– Adın ne?

– İsmail.

Bu parçada kullanılan anlatım tekniğini yazınız.

.....

6. Hoca sakallarına ustura vururken belli belirsiz bir üzüntü duydu. Hepsi de bu kadarla kaldı. Arkası çiçekli yeşil teneke ile kaplı aynaya baktı baktı ve “Allah!” diye içini boşalttı. Bundan sonra artık ağızından kelimeler miskalle çıkacaktı. En çok yadırgadığı da şimdilik, belindeki toplu tabanca idi. Onun neye yarayacağını bilmiyordu ve bu tabanca yüzünden kendini çok gülünç buluyordu. Fakat Çakırsaraylı'da bu değişmenin tesiri çok daha başka oldu. Çakırsaraylı ona hayran olmuştu âdeta.

Bu parçadaki altı çizili zamirlerin türlerini aşağıdaki ilgili boşluklara yazınız.

Hepsi: .....

Onun: .....

neye : .....

ona : .....

7. Herkez misafirler için hazırlanan sofradan bir iki büsküvi, bir sandviç alır, ayak üstünde acele acele yedi. Biraz sonra davetliler birer birer sökün etmeye başlayınca Hayriye hanım eteklerini toplayarak, kollarını sıvayarak mutfaktaki büfecilik vazifesine kapanır, Ali Rıza bey aşağıdaki gürültüleri mümkün olduğu kadar az işitmek için kolunda bir kitap, elinde bir mum ile tavanarasına çıkardı.

Bu parçadaki yazımı yanlış olan sözcükleri yuvarlak içine alarak bu sözcüklerin doğru biçimlerini yazınız.

.....

.....

8. Bu sıcak yaz günlerinde koşturmaktan yoruldum ( ) Yeni uğraşlar arıyor ( ) araştırıyorum ( ) Bazı şeyler var aklımda ( ) resim yapmak ( ) ağaç işleriyle uğraşmak ( ) Bence bu tür etkinlikler ( ) insan ruhuna ( ) insan zekâsına iyi gelecektir ( )

Bu parçada parantezlerle belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.

1. • Kanaryacık küçük vücudunu yana bırakmış, sessiz bir feryat gibi gagasını açmıştı. İşte bu dakikada tekrar size baktım. Kâfi derecede çevik davranmamış, kirpiklerinizdeki iki damla gözyaşını benden saklayamamıştınız. Ah sizin o her şeyle eğlenen gözlerinizdeki bu iki damla merhamet yaşı! Nejat Bey, tekrar ediyorum: Hayatıma istediğiniz gibi tasarruf edebilirsiniz. Değil mi ki gözlerinizde o iki merhamet damlasını gördüm.
- Bir başınaydı işte. Bir başına, hiç bilmediği bir mekânda, iki zıt yaradılışlı kapıyla... Ne bir eksik ne bir fazla. Yüz yüze durmuş iki kapı... Biri içeri, öteki dışarı... Birinin muhatabı yer üstü, ötekininse yer altı.

Bu parçalara hâkim olan duygular aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Özlem - Ölüm
B) Aşk - Yalnızlık
C) Saygı - Öfke
D) Hüzün - Kararsızlık
E) Güven - Korku

2. Soldaki mutfakın kapısı ardına kadar açıldı ve mutfak da çoktandır terk edilmiş gibiydi. Salih'in sesi neşeyi artık büsbütün fena taklit ediyordu:

– Ana ben geldim diyorum sana.

Kapıyı kapattı. Taşlık büsbütün karardı ve yukarı sofanın tahtaları hızlı hızlı gıcırdadı:

– Salih, Salih... Salihim!..

Bir kadının bu sesi çıkarabilmesi için ana olması, bir oğlunu şehit vermesi, kocasını kaybetmesi ve nihayet son oğlunu da işte böyle cepheden beklemesi gerekti. Ve insanın, harbin ne demek olduğunu anlaması için bu sesi işitmesi gerekirdi. Ve bu sesi hiçbir ana bir ikinci defa tekrarlayamazdı... Tekrarlamaya gücü yetmezdi. Onun da imdadına gözyaşları yetişti:

Şimdi merdiven basamakları sarsıla sarsıla gıcırdıyordu.

– Ana diyen dillerin dert görmesin. Ana diyen dillerin şeker yesin, bal yesin.

Merdiven ortasında kucaklaştılar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Anneyle oğul arasındaki duygusal bağa
B) Mekânın karakter üzerinde bıraktığı etkiye
C) Karakterlerin durum karşısındaki tepkilerine
D) Yaşanan acılardan duyulan pişmanlığa
E) Vatan savunması için yapılan fedakârlığa

3. Romandaki göndermelerden biri *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul* hikâyesinedir. Azrail ile Deli Dumrul arasında geçen ve Deli Dumrul'un Azrail'i yenmek için mücadele ettiği bölüme atıf yapmakta, Azrail ile Deli Dumrul arasındaki mücadele, Azrail ile Atiye arasında geçmektedir. *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul* hikâyesinde Deli Dumrul'a Allah'ın kendisine canını almasını emrettiğini bildiren Azrail, romanda Atiye'ye aynı şeyi söyler. Bu kez, Deli Dumrul yerine Atiye, ailesinin yanına gider ve Azrail'in kendisinin canını alacağını haber verir.

Bu parçada sözü edilen romanda aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Pastiş
B) İç çözümleme
C) Geriye dönüş
D) Parodi
E) Diyalog

4. Sabah vakti Amat, Ege Denizi'nin ortasında neredeyse kımiltısız duruyordu. Kırbaç Süleyman sadece yelkenlerin faça edilmesini buyurmuş, serenler de rüzgâra döndürülünce Amat durmuştu. Fakat güvertede bir heyecan, bir koşuşturmadır sürüyordu. Baş kasaranın hemen gerisindeki havalandırma ızgarası açılmış, ambar ağzına pruva direğinden bir halat sarkıtılmıştı. Hemen herkes ambar ağzından aşağı bakıyordu. Anlatılanlar doğruysa marangoz yardımcısı Amat'ın burnuna takılacak o başfigürünü tamamlamıştı. Başfigürü, sağa sola sallanıp hasar görmemesi için yelken bezine sarıldıktan sonra halatla kaldırılmaya artık hazırdı. Pruvadan sarkıtılan halat bu ahşap heykele volta edildi.

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu parçanın üslubuyla ilgilidir?

- A) Her ne kadar karakterler bir gemi dolusu insanla sınırlı olsa da orada da bir sosyal düzen ve hiyerarşi vardır.
B) Olaylar Ege Denizi'nde seyreden bir Türk gemisindeki mürettebatın başından geçmektedir.
C) Gemicilikle ilgili sözcük ve terimlerin yerinde ve doğru kullanılması, gerçekliği ve inandırıcılığı artırmaktadır.
D) Anlatıcının olaylarla ilgili yorum yapması, olayların gidişatıyla ilgili kahramanlar kadar bilgi sahibi olduğu algısını doğurmaktadır.
E) Anlatılanların tarihî bir dönemde geçmesi, onu modern okura yabancılaştıran bir durum değildir.

5. Sayın Merhum Hoca'mızı uzun yıllar önce kaybettik. Dil kullanımımızda bazı fukaralıklar vardır. Güzel dilimizde, ölmüş bir insanın durumunu tasvir eden çokça söz olmasına rağmen (örn. vefat etti, göçtü, aramızdan ayrıldı, dünyasını değiştirdi, ahrete intikal etti, ebedî istirahatgâhına yerleşti vb.) benim gibi ünü memleket sınırlarını aşmış koca bir kıdemli profesör bile artık aramızda olmaması hasebiyle bir insandan bir anahtarmış gibi, "Kaybettik." diyerek söz edebilmektedir. Elimde, yazdığım cümleyi silmek ve yukarıda parantez içinde belirtilen kelimelerden birini kullanarak yeniden yazmak imkânı var elbette. Fakat bunu bilim ahlakına yakışmayan bir davranış olarak addettiğimden yapmaktan kaçındım. Maalesef bilim ahlakı konusunda ülkemizde durum içler acısıdır. Meslek hayatım boyunca yaptığım, artık sayısını benim de bilmediğim çokça ulusal ve uluslararası çalışmada bu duruma parmak bastım, hatta bu çabalarımın sonucunda çok çeşitli ödüller aldım.

Bu parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi "anlatıcı-karakter" in dünya görüşüyle uyusmamaktadır?

- A) Dilin anlam zenginliği korunmalı ve kullanılmalıdır.
- B) İnsan, mesleğinin gerektirdiği ahlaka sadık kalmalıdır.
- C) Çalışmak ve kendini geliştirmek, insana bilgelik katar.
- D) İmkânlar, hiçbir şey umursanmadan değerlendirilmelidir.
- E) Ödül almak, mesleki başarı ve çabaların bir sonucudur.

6. Bir itriyat mağazasının camekânı önünde durdular. Burada her şey, tek başına konmuş zarif bir küçük şişenin tatlı mavisini, kırmızı ipek bir püskül, siyah kadifelerin arasında gizlenmiş ve ampulün yumuşak ziyası, bir gümüşün parıltısı... Gözleri ayrı ayrı çekiyor ve zapt ediyordu. Burada her şey, rahat ve mesut insanların kullanmayı âdet edindikleri eşyaydı. Burası, aynı zamanda bir insanın ne kadar mesut olabileceğini hissettiren imkânlara doğru açılmış pencereydi. Neriman burada her duruşunda bu pencereden onların saadetini imrenerek seyrediyordu.

Bu parçadaki karakter ile mekân arasındaki ilişkiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Karakter, mekândaki eşyaları kullanan insanları hayal etmiştir.
- B) Mekân, karakteri etkisi altına almıştır.
- C) Karakter, eşyaların ayrıntılarına odaklanmıştır.
- D) Karakterin mekânla ilgili duygularına yer verilmiştir.
- E) Karakter, mekânla kendi yaşamını kıyaslamıştır.

7. Kürsübaşı'ndan ayrılırken bana kahvaltı yaptığını söylemişti ama inanmamıştım. Besbelli artık yiyemiyordu. Bir yerlerden yiyecek bir şeyler alıp getirmeyi teklif ettim ama başını her zaman olduğu gibi isteksizce yana salladı. Hastanede mesai yeni başladığı için acil servis sakindi. Sanırım pratisyen doktora babamın takatsiz hâlini hatırlatıp birkaç vitamin takviyesinde bulunmasını rica ettim. Yaşlıların içinde ne olduğunu bilmedikleri o renkli serumları öteden beri sevdiklerini de ekledim gülümseyerek.

Bu parçada aşağıdaki zamir türlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) İlgî
- B) Belgisiz
- C) Soru
- D) İyelik
- E) Kişi

8. Bilinç akışı; romanda figürlerin iç dünyalarını kendi zihinlerinden, bütün karmaşasıyla aracısız bir şekilde aktarmayı amaçlar. Bu, çağrışıma dayalı olarak birbirini izleyen düzensiz yapıdaki cümle ve sözcüklerle ortaya konan bir tekniktir. Bu teknikte kahramanın zihni ve iç dünyası; düşünceler, dağınık sözler, imajlar ve sembollerin çağrışım silsileleri hâlinde verilmesiyle aktarılır. Bu yönüyle kahramanın iç sesinin anlatıldığı ancak tamamen yazarın kontrolünde olan iç monolog tekniğinden ayrılır.

Bu açıklamaya göre, aşağıdaki parçalardan hangisi bilinç akışı tekniğine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Bugün sokağa çıkmaya karar verdim. Günseli'ye gitmek istiyordum. Birkaç gündür izinli olduğumu biliyordum. Evden çıktım, yavaş yavaş yürüyerek caddeye ulaştım. Kalabalık birden şaşırttı beni, başım döndü. İnsanlar, bana çarparak yanımdan geçiyorlardı.
- B) Gözlerini açtıktan sonra da bir süre rüyayı kafasında yaşadı, gerçeği hemen kabul edemiyordu. Gördüğü rüyaya hayalinden eklemeler yaptı, aklının gözlerinde sürdürdü rüyayı. Sonra görüntüler bütünüyle silindi, yerini, bir rüya boyunca unuttuğu düşüncelere, meselelere bıraktı.
- C) Ahmet telefonu, bastırmaya çalıştığı bir öfkeyle kapadı. Parmaklarıyla masanın üzerine sinirli sinirli vurarak önce Cevdet Bey'in resmine, sonra Osman'a baktı. "Evet Cevdet Bey'in resmini yapmalı!" diye düşündü.
- D) İster istemez bir yabancıнын horladığı bir odada geceleyecektin. Daha sonraları birçok kişinin horladığı odalarda kaldın. Ve mışıl mışıl uyudun. Güzel rüyalar gördün. O gece, bir yandan bir yana dönmüş, doğru dürüst uyuyamamıştın.
- E) Mutlak birisini çiğnedi, bu herifi hapse tıktılar. Ne kadar münasebetsizlik!.. On altı yaş ölmek için pek erkendir. Ah! Artık vapura gidemem... Yazık... Hey terbiyesiz dağ adamı! Bu küfür doğrusu unutulmaz... Arabacı! Sür be herif! Şu Andon'un yaptığı işi de görüyor musun?

1. Aşağıdaki parçalardan hangisi kültürel bir çatışmayı dile getirmektedir?

- A) Bir an sokağın iki ucuna ve karşıya bakındıktan sonra ses sahibinin belki de ısınmak için yürüyüp gitmiş olacağı kanısına vardı çünkü görünürlerde iri yarı bir delikanlıdan başka kimse yoktu. Delikanlı; evin önündeki parmaklığın üstüne tünemiş, tereyağlı ekmek yemekteydi.
- B) Nihayet rastgele bir kapıyı araladım ve içeride Raif Efendi'yi gördüm. Onu evvelden tanıımıyordum. Buna rağmen masasının başına eğilmiş gördüğüm bu adamın başkası olamayacağını derhâl hissettim.
- C) Halam, babamın yeryüzündeki tek akrabası idi. Belki de bu yüzden birbirlerine huy, mizaç hatta sıhhat itibarıyla taban tabana zıttılar. Babam kanlı canlı, taş yese öğütür cinsten bir adamdı. Kâinat onun için harman gibi savrulacak bir şeydi. Halam ise zayıf ve içine kapanıktı.
- D) Havuz, dökülmüş yaprak tabakaları altında görülmez olmuştu. Sonbahar denen mevsim ne hazin bir mevsimmiş! Bu; âdeta yazın çürüyüşü, parça parça çürüyüp dökülüşü gibi bir şeydi.
- E) Annesi ve babası ona bir Doğulu alışkanlığı vermişti. Fakat İstanbul'a yerleştikten sonra bilhassa dayısının ailesinden aldığı tesirler bambaşkadır. Tahsilini Avrupa'da bitiren dayısı ve kızları, Neriman'da Batı hayatına karşı cazibe uyandırmıştı.

2. Aşağıdaki parçaların hangisinde toplumsal bir kabule yer verilmiştir?

- A) Bir ara deredeki ayak sesleri kesildi, ortalık tarifsiz bir sessizliğe gömüldü. Ta uzaktan bir çobanaldatan kuşunun bir daldan ötekine atlarken kurumuş çöplere basmaktan doğan çıtırtılar duyuldu.
- B) Derviş Bey'e adamlar göndermeye başladı. Adamlarından birisinin eline bir mektup veriyor, onu kabul etmesini istiyordu. Bir kere, bir kerecik olsun kabul etmeliydi. Saygıda kusur etmişti. Küçükten kusur, büyükten bağışlamak...
- C) İnceden bir yel çıktı, bir bulut gölgesi geldi geçti ormanın üstünden. Beş on kartal... Biri birinden çok uzakta Kirazlı Koyak'ın üstünde dönüyor. Koyak'ın dibine bir tortu gibi çökmüş pusu, güneş eritmiş veya yel alıp götürmüştü.
- D) Taşbaş'ın evinin duldasında akşama kadar hayaller kurdular. Taşbaş kaç kere köye geldi. Karanlıklar gündüz gibi oldu. Sofralar yağlı yemeklerle donandı. Bir oda dolusu ayakkabı... Bir oda dolusu da giysi...
- E) Köprüyü yel gibi geçti. Bundan önce köprüden çok az geçmişti. Bir yanında kayalık bir tepe, öte yanında bir orman vardı. Bu sefer atını yoldan da sürdürdü.

3. Merdivenleri hışımla tırmanan Kalın Musa; az değil, tam kırk dokuz yaşındaki mahdumu Veysel'i yukarıdaki oturma odasında bir yasağı hiçe sayarken işte böyle enselemişti. Sedirin bir kıyısına ilişen Veysel Efendi, babasının kilitlemeyi unuttuğu dolaptan aldığı armudi kemeçeyi iki dizinin arasına yerleştirmiş; yürek paralayıcı bir nağmeyi, bir hüzzam peşrevi kendine göre çalıyordu. Bu açık mavi gözlü, narin ve soluk benizli efendi sanki sadece, inilleyen kemeçenin titreşen incecik teliyle hayata bağlıydı. Tiz seslerde gezinirken gözü yumulup dudakları titriyor, pes perdelere geldiğinde hislenip ağlamaklı oluyor ve boynunu büküverip dert ehliymiş gibi suratını sağa sola sallıyordu.

Bu parçadaki şahıslarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kalın Musa ile Veysel Efendi arasında çatışma vardır.
- B) Veysel Efendi'nin fiziksel betimlemesi yapılmıştır.
- C) Kalın Musa'nın psikolojik durumuna yer verilmiştir.
- D) Kalın Musa'nın mesleği hakkında bilgi verilmiştir.
- E) Veysel Efendi'nin ruh hâli ile müzik arasında ilişki kurulmuştur.

4. Bursa çoktan uyanmış, sokaklar çoktan canlanmıştı. Gecenin ölmüşlüğünden eser yoktu şimdi. Her taraf cıvıl cıvıl kaynıyordu. Tacirler sergilerini açmış, mallarını yol boyunca sıralamış, bağıra bağıra müşteri çekmeye çalışıyorlardı. İbrahim, hayatında Bursa kadar büyük bir şehir görmemişti. Bunun için her tarafa dikkatle bakıyor, her yeniliği hayretle süzüyordu.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatma zamanı sabah vaktidir.
- B) Temel mekân Bursa şehridir.
- C) Olay, bir çocuğun şehirde kaybolmasıdır.
- D) Tacirler, dekoratif birer şahıs kadrosudur.
- E) Hâkim bakış açılı bir anlatım söz konusudur.

5. Nabokov'un "Emma Bovary denen kız hiç yaşamadı. Madame Bovary kitabı ise sonsuza dek yaşayacak." sözü roman türü ile ilgili aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Kurgusallık - Kalıcılık
- B) Gerçekçilik - Üslupçuluk
- C) Kurmaca - Nedensellik
- D) Kalıcılık - Özgünlük
- E) Yanlılık - İroni

6. • – Güzel, üstünüze oturmuş. Kara ayakkabıyla giyerseniz iyi olur, dedi.
– Borcum ne tutuyor?
– Kasaya verin. Ötekileri sarayım ben.
Az sonra paket koltuğunda dışarı çıkıp bir bankanın, tatlıcının, terzinin, eczanenin önünden geçti; vitrine kat kat ayakkabılar dizilmiş bir dükkâna girdi. Bir çift kara, bağciksız ayakkabı seçti.
- Saatlerdir caddeden akan gürültü bile kesilmişti sanki. Hareket hâlindeki otomobillerin hepsi durmuş, iş yerleri kapanmış, insanlar parmak uçlarına basa basa sessizce yürüyüp bir yerlere gitmiş ve ben ölü bir kentin ortasında, koltukta uyuyan adamla yapayalnız kalmıştım.

Bu parçalarda kullanılan bakış açıları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Hâkim - Gözlemci   B) Gözlemci - Kahraman
C) Kahraman - Hâkim   D) Hâkim - Kahraman
E) Gözlemci - Hâkim

7. Hale'nin geleceği günlerde Ayşenaz da evdeki sevinçten pay almak istiyordu. Bir yandan da adı bile sevgi titreşimleriyle söylenen şu Hale kız nasıl bir şeydi acep, diye düşünüyordu? Nurcan Hanım eve ananas konserveleri, fûme balıklar, jambonlar, havyarlar taşıyordu. Ayşenaz bu insanların neden böyle garip şeyler yediklerini düşünerek biraz da alaycı bir görünüşle seyrediyordu. Halılar yıkanmaya gönderildi; yeni yastıklar, nevresimler, havlular alındı. Ertesi gün Reşit Bey'le Nurcan Hanım havaalanına kızlarını karşılamaya gitmişlerdi. Beklenen prenses işte bulutların arasından geliyordu. Ayşenaz, bir asansör uğultusu duydu mu kapılara fırlıyordu.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi Hale'nin diğer karakterlere etkilerinden değildir?

- A) Değişim ortaya çıkarmak
B) Merak uyandırmak
C) Sabırsızlığa itmek
D) Çatışmaya neden olmak
E) Kıskançlığı tetikleme

8. Atına güzel bir ad bulduktan sonra kendisine de görkemli bir isim vermek istedi. Bu kez sekiz gün düşündü. Sonunda Don Kişot adını buldu. Ama bununla yetinmeyerek her soylu şövalyenin yaptığı gibi kendi adının sonuna doğduğu yerin adını ekledi. Benim adım Don Kişot de la Mancha (Mançalı Don Kişot), dedi. Bu davranışıyla doğduğu yere ve ailesine onur verdiği inanıyordu. Bugünden itibaren bu isimle anılacak, tarihte herkes onu bu şanlı adla hatırlayacaktı.

Bu parçadaki altı çizili zamirlerin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Şahıs - İşaret - Dönüşlülük - Belgisiz
B) Dönüşlülük - Belgisiz - Şahıs - İşaret
C) Belgisiz - Şahıs - İşaret - Dönüşlülük
D) Dönüşlülük - İşaret - Şahıs - Belgisiz
E) Şahıs - Belgisiz - İşaret - Dönüşlülük

9. (I) Yaz ilerliyor, Küçük ağa da artık cephenin ne olduğunu öğrenmiş bulunuyordu. (II) Hayatının en büyük heyecanını bir yunan birliğine yaptıkları baskında duydu. (III) Hele başarı umulandan da üstün olunca mutluluğuna diyecek yoktu. (IV) O gece geç vakitlerde Sabuncupınar'a dönüp de Tevfik beyin övüşlerini dinleyince kalbi âdeta kanatlandı. (V) Hiçbir taktiri bu kadar değerli bulmamıştı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yoktur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. Osman saatlerce anlattı. Konuştukça şaşkınlıkla kendine, nasıl olmuştu da dili böyle açılmıştı. Bahçedeki sedirin iki ucunda karşılıklı oturmuşlardı. Leyla bir koltuğunun altına patiska yastığı almış, saçlarını toplayıp sol omzundan önüne bırakıvermişti. Osman dalyanda beklediği gibi bağdaş kurmuştu. Taşçılıkta susmak vardı ama içinden de hiç durmak gelmiyordu.

O akşam Yusuf Reis gelmedi.

"Bazen günlerce gelmez." dedi Leyla.

Bahçede yemeklerini yediler. Semaverde çay demlediler. Başlarının üstündeki asma, gece yeliyle yapraklanıyordu durmadan.

Osman geç vakit odasına çıktı. Köstence'yi, ailesini, illaki yunusları düşündü. Yaptıkları aklına gelince ürperdi, kim bilir hangi uğursuzluk ona çatıp canını yakacaktı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Özetleme   B) Diyalog   C) İç Konuşma
D) Öyküleme   E) Betimleme

1. Bana öyle geliyor ki gördüklerimi ve işittiklerimi yazmak, gelecek nesillere karşı en büyük vazifemdir. Kaldı ki müessesemizin tarihçesini benden daha iyi yapabilecek tek insan, Halit Ayaracı, artık aramızda değildir. Dün akşam yine onun masamızdaki yerini boş gördüm. Karımın dolmuş gözlerle bütün yemek müddetince bu boş sandalyeye bakışını bir türlü unutamayacağım.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki altı çizili sözcüklerden herhangi birinin yerine kullanılamaz?

- A) Süre   B) Görev   C) Kuşak
D) Kurum   E) Yetki

2. Bir bir hatırlıyor, dinlediklerini hatırlıyor, gördüklerini hatırlıyor, deliliklerini hatırlıyor; durulup arınışını, büyük yö-rüngeye yerleştirilişini hatırlıyor; yerleri, olayları, hâlleri, gerçek doğuşunu hatırlıyor. Osman Gazi Han şimdi son dönemecindeki sayılı dakikalarda, Uludağ'dan da büyük ve yüklü bir hatıralar dağıdır. Osman Gazi Han şimdi zamanın iki ucunu -tespih gibi- birleştirmiştir.

Bu parçanın, konusu bakımından aşağıdaki roman türlerinden hangisine örnek olduğu söylenebilir?

- A) Macera   B) Fantastik   C) Tarihî
D) Polisiye   E) Sosyal

3. Peyami Safa'nın şaheserlerinden *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu*'nda romanın genç kahramanı, ayağındaki rahatsızlıktan kurtulabilmek için sayısız doktora görünür ve en nihayetinde havadar bir ortamda, stresten uzak bir istirahat dönemi geçirmesi gerektiğine ikna edilir. Ancak gerek akrabaları olan bir Paşa'nın Erenköy'deki köşkünde misafir kaldığı dönemde gerekse kendi evi ve hastaneye gidiş gelişlerinde şuurunu âdeta bir facia atmosferinde yoğunur. Peyami Safa'nın çocukluk ve gençlik dönemlerinden fazlasıyla izler taşıyan roman hem umudu ve umutsuzluğu hem de sevinci ve felaketi aynı sayfalara sığdırabilmiş olması bakımından insanın eşsiz bir tarifini sunuyor.

Bu parçada romanın kurgusuna etki eden;

- I. insanın psikolojik hâlleri,
II. yazarının özel yaşamı,
III. geleneksel değerler,
IV. ön araştırmalar yapmak

unsurlarından hangilerinin üzerinde durulmaktadır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
D) II ve III   E) II ve IV

4. "Kayın ağacı, ağaçların sultanıdır da ondan..." dedi yaşlı kadın ağaç parçasını yeniden mavi tübende bebek kundaklar gibi özenle sararken. "Kadim geleneğimizde büyüklerimiz göklerdeki Tengri'nin bütün ağaçları yarattıktan sonra her birinin faydalarını test etmek için aralarında dolaşırken aniden bastıran yağmurda kayının yaprakları altında korunduğu söylencesini anlatırlar. Bunun üzerine bilge hatunumuz Umay Ene, -senin anlayacağın Ana-kayına hayır duası etmiş: 'Üzerinde beyaz kabuğundan, beyaz elbisen olsun. İlkbaharda yaprakların erken çıksın, sonbaharda bütün ağaçlardan geç düşsün!' demiştir. Bu yüzden kayın, yapraklarının hepsini aynı anda dökmez; ağır ağır soyunarak hiç çıplak kalmazmış. Anadolu'da neden her inançtan halkın hâlâ ağaçlara çaput asarak dilek dilediğini sanıyorsun ki?"

Bu parçanın "tema" ve "konu"su aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Doğa sevgisi - Kayın ağacının mitolojideki yeri
B) Mitoloji - Ağaçlara çaput bağlama geleneği
C) Ağaç sevgisi - Anadolu gelenekleri
D) Mitoloji - Türk mitolojisinde Tengri
E) Doğa sevgisi - Evrenin yaratılışı

5. Duha Koca oğlu Bilge Dumrul, Karaçuk Dağı'nın yamaçlarında yetişmiş meşe ağacından kendi elleriyle özene bezene yaptığı masasında üç ay önce Buhara'ya giden kervanlara ismarladığı ve kendisine iki yüz Oğuz akçesine mal olan risale ve ciltli kitapları büyük bir merak ve heyecanla karıştırmakla meşguldü. Yeni kurduğu yaylak çadırının tünüğünden içeriye akan gün ışığı yavaş yavaş çevirdiği sayfaları aydınlatıyordu. Böyle güzel ve parlak günlerde sabah işlerini bitirdikten sonra yeri çadırın ortası olan ocağı kaldırır, biraz da ruhumuzu doyuralım diyerek masasını orta yere yerleştirirdi. Sonra başlardı okumaya. Bugün de aynı şeyi yapmaktaydı ve rahatsız edilmeyi sevmediğinden karısı dışarıdaki işlere gitmişti.

Bu parçada aşağıda verilen hangi değer ve ögeler ön plandadır?

- A) Manevi - Siyasi   B) Manevi - Sosyal
C) Evrensel - Siyasi   D) Millî - Tarihî
E) Millî - Mitolojik

6. Yazar; vatan kavramına, tarih sevgisine büyük önem vermiş ve bunu eserlerine de yansıtmıştır. O, Türk tarihini şanlı ve övünülecek kahramanlarla dolu bir geçmiş olarak görmüş ve buradan hareketle yeni nesillerin millî bir bilinçle eğitilmesi gerektiğini savunmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki yazarın, kaleme alacağı romanına verebileceği isimlerden biri olamaz?

- A) *Akıncıların Son Günü*
B) *57. Alay*
C) *Perili Evde Bir Gece*
D) *Mısır Fatihi Yavuz*
E) *Al Sancağın Gölgesinde*

7. **Aşağıdaki parçalardan hangisi diğerlerinden farklı bir bakış açısı ile yazılmıştır?**

- A) Babıali'den geçiyordum. Bir kitapçının camlığında benimkilerden birisini gördüm. Çıkalı beş yıl olmuştu.
B) Hareketlerinde ve yürüyüşünde, kabul edilmiş bir mağlubiyetin iç burkan sessizliği vardı. Mutfağa geçti. Mangala ve semavere kömür koydu.
C) Başımı çevirdim, ona baktım. Bunu yaparken romantizmalı kolumu zorlar gibiydim. Fakat içim birdenbire ferahladı, sanki yıllardır aradığım bir arkadaşımı bulmuştum.
D) Radyoya gittim. Uzun dalga bomboştu, orta dalga da öyle... Uzun uzun esnedim. Kısa dalganın parazitleri arasında bir mucize çıktı: Bu enfes bir kemandı ve karımla daha nişanlıyken dinlediğimiz bir parçaydı.
E) Yavaş yavaş yanıma yaklaştı. Gözleri tuhaf bir hayretle hafifçe büyümüştü. Birdenbire, her şeyi anlayivermiş olmasından korktum.

8. Selim de başka türlü yaşadı. Belki de bu görev size verildi, efendimiz. Selim, sadece ışık mı tuttu Olric? Belki de, efendimiz. Hiç olmazsa düşünmeyi öğretseydi bana ölmeden önce. Bu kadar gizlenmeseydi. Gizlendiğini sanmıyorum, efendimiz. Biliyorum, çok şey öğrendim Olric. Siz yaşayacaksınız efendimiz.

Bu parçadaki altı çizili sözcükler aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine örnek oluşturur?

- A) Özetleme   B) Parodi   C) Geriye dönüş
D) Laytmotif   E) Pastiş

9. I. Her pencereden kırmızı toprak saksılar ve kararmış gaz sandıkları görürsünüz.
II. Nuri Efendi benim tanımaya başladığım zamanlarda, elli beş altmış yaşlarında bir ihtiyardı.
III. Sokakta ayağı takunyalı, başı yazma örtülü kız çocukları kapı eşiklerinde sakız çiğner.
IV. Kapıdan girince sağ tarafta bir yük, onun biraz ötesinde yüksek bir konsol vardı.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde sözcük biçiminde zamir vardır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
D) II ve III   E) II ve IV

10. Hamza, dokuz on yaşlarındaydı. Çok iyi bir çocuktur. Yazın, her köy çocuğunun yaptığı gibi yalınayak gezerdi. O yaştaki tüm köylü oğlanları gibi kurdelesiz fötr şapka takardı. Kısalmış pantolonunun paçaları, ayak bileklerinden bir karış yukarıdaydı. Alacalı mintanının esmer yüzünde ışıl ışıl, kara gözleri vardı. Hasan'la Fadiş'i görünce dişlerini göstererek güldü.

Bu parçadaki yazım yanlışı aşağıdakilerden hangisi ile düzeltilebilir?

- A) "dokuz on" sözcükleri bitişik yazılarak
B) "yalınayak" sözcüğü "yalın" ve "ayak" şeklinde ayrılarak
C) "kurdele" sözcüğü "kurdela" şeklinde yazılarak
D) "yukarıdaydı" sözcüğündeki "ı" sesi düşürülerek
E) "Hasan'la" yerine "Hasan ile" ifadesi kullanılarak

11. Saçları iki örgülü kız çocukları kapı eşiklerinde sakız çiğner (I) çakşırı yırtık (II) yalınayak (III) başı kabak oğlanlar kırık taşlar arasındaki su birikintileri etrafında çömelmiş kâğıttan gemi yüzdürürler. Birincisi sokağın ortasındaki evlerden birinin altına kara bir kovuk gibi gömülen dükkân (IV) öteki sokağın biricik üç katlı binası. Gerçi kapısı öteki sokağa açılır fakat küçük Sinekli Bakkal onu benimsemek ister. Çünkü zengin fakir bütün civar halkı (V) hayati meselelerde o eve gelmek mecburiyetindedir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgül (;) getirilmelidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. Galip, karla kaplı merdivenleri ihtiyatla çıkarken bitişik evin bahçesinden bir köpek uğursuz uğursuz havladı.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Sık çalılıkların ve büklerin içinden geçerken yüzünü sakınıyor, elindeki değnekle önünü açmaya çalışıyordu.
- B) Geçtiği güzergâh, güzel manzaralı yer olduğundan canı nerede durmak istiyorsa orada mola veriyordu.
- C) Deneme sınavlarında hedeflediği doğru sayısını şimdiden yakalamış olsa da tedbiri elden bırakmıyordu.
- D) Yeni tanıştığı bu insanlar arasında yanlış anlaşılmaya meydan vermemek için ölçülü davranmaya çalışıyordu.
- E) Beş yıldır biriktirdiği parasını iyi bir yatırıma dönüştürmek için elindeki seçenekleri dikkatle inceliyordu.

2. Roman ve öykü ile ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisi yanlıştır?

- A) Romanlarda diyalog, özetleme gibi anlatım teknikleri kullanılırken hikâyelerde tasvir tekniği tercih edilir.
- B) Romanlarda hikâyelere göre ruh tahlillerine daha çok yer verilir.
- C) Romanlarda mekân sayısı ve çeşitliliği hikâyeye göre daha fazladır.
- D) Romanların kişi kadrosu hikâyeye göre daha geniştir.
- E) Romanlarda birbirini etkileyen birçok olayın oluşturduğu bir zincir söz konusuysen hikâyeler daha çok, tek bir olay üzerine kurgulanır.

3. Tatlıcı Sokağı, öyle dardır ki ancak kedilerle çocuklar sığabilir. İçine hiçbir yabancıyı almayan yabani bir sokağa soğuk bir şubat sabahı, korkunç soluğuyla bir kamyon girmek istedi. Kışın ayazına çıkmak istemeyen bizler, sıcacık yataklarımızda, senaryosunu kendi yazdığımız rüyaları tembelce seyrederken narayı andıran bir ses duyarak uyandık.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğrudan anlatım yapılmıştır.
- B) Kişileştirme vardır.
- C) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
- D) Düşsel anlatıma başvurulmuştur.
- E) Abartıya yer verilmiştir.

4. Aşağıdaki parçaların hangisinde öyküleyici bir anlatım vardır?

- A) Kitap; noktalama işaretleri ile ilgili çeşitli tespitlere, tespitlerden sorunlara, sorunlardan çözümlere, çözümlerden tekliflere kadar uzanan geniş bir yelpazede çok kapsamlı bilgiler içermektedir.
- B) İnsanoğlunun şahit olduğu son yüzyılları birkaç kelime ile sembolize etmek istersek 19. yy. için "sanayileşme", 20. yy. için "küreselleşme", 21. yy. için "yüksek teknoloji" kullanılabilir. Ancak özellikle iş dünyası için, devam eden süreçte yepyeni bir başlık atılıyor: Sürdürülebilirlik.
- C) Yedigey, sadece bahar gelince çok kısa süreliğine yeşeren uçsuz bucaksız Sarı-Özek bozkırını görünce etkilendi. Aral Gölü'nün çevresinde de Üst-Yurt Yaylası gibi bozkırlar ve düz ovalar vardı ama hayatında ilk defa böyle bir çöl görüyordu.
- D) Sanatçı, edebiyat dünyamızda şair kimliğiyle tanındı. İlk şiiri 1964 yılında *Genç Şairler Antolojisi*'nde yayımlandı. Hece ölçüsüne tutkuyla bağlandı. Âşık tarzı bazı şiirlerinde "Nedim" mahlasını kullandığı görüldü.
- E) Maya ve şekeri karıştırma kabına alıp üzerine bir su bardağı kadar ılık su ekledikten sonra mayanın kabarmasını bekleyin. Derin bir kap içerisine unları eleyin, ortasını açın ve kabaran mayalı karışımı ortaya boşaltın. Azar azar ılık su ilave ederek ele yapışan, yumuşak bir hamur yoğurun.

5. Gulf Stream'de küçük teknesiyle yalnız başına avlanan yaşlı bir adamdı ve tam seksen dört gündür tek bir balık tutamadan dönüyordu. İlk kırk gün yanına bir de yardımcı çocuk almıştı. Fakat birbiri ardına kırk gün eli boş döndükten sonra çocuğun ailesi, yaşlı adamın artık talihsizlikten de beter bir kadere uğradığına inanmış; çocuklarını başka tekneye vermişlerdi. Yaşlı adamın her gün ufacık teknesiyle eli boş dönüşünü görmek çocuğa pek dokunuyordu. Sandalın gelişini görünce eski ustasının yardımına koşuyordu. Yer yer çuval parçalarıyla yamalı kıvrık yelken, sürüp giden yenilgilerin belirtisi gibiydi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetmeden yararlanıldığı
- B) Anlatımda betimlemelere başvurulduğu
- C) Çatışma unsuruna yer verildiği
- D) Olay anlatımına özgü nitelikler taşıdığı
- E) İç konuşma tekniğinden yararlanıldığı

6. Hocası, okuma bildiği onaylanan çocuğun masasına bir macera kitabı koydu. Bu kitap Turan kahramanı Efrasiyab'ın maceralarının bir derlemesiydi. Kitapta Efrasiyab'ın nasıl dünya fatihi olduğu anlatılıyordu. Askerleri çölde susuz kalınca onlara yumruk büyüklüğünde birer taşla önünde sıraya girmelerini söylemiş ve her taşı sıkıp suyunu çıkararak bütün adamlarının mataralarını doldurmuştu. Dünyayı fethetmek üzere başkentinden ayrıldığında tam otuz yıl savaşarak bir kentin önüne gelmişti. O sırada ansızın bir haberci çıkagelmiş ve kendi başkentinin yaman bir komutan tarafından fethedilmek üzere olduğunu bildirmişti.

Bu parçayla ilgili,

- I. İnsanlar, hayatın olağan akışı içinde davranmıştır.
- II. Anlatımda özetleme tekniğine yer verilmiştir.
- III. Gözlemci bakış açısı kullanılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Köylüler şubata "güçük şubat" derler, "Tez geçer." derler. Aydan saymazlar. Son tembellik ayıdır. Martla birlikte talim borusu çalar köyde. Nisan, pek hoş iner Orta Anadolu'ya. Zaten koskoca bölgenin gün gösteren, umut dağıtan, gama kasavete "Git öte." diyen iki ayı vardır: Nisan, mayıs. Anadolu köylüsünün hayal sınırı bu aylarda dünyayı kucaklar. Ekinler bire yirmi verir, iki inek dört olur. Son sözü mayısın dördüncü haftası söyleyecektir. On beşine kadar yağmur yağmazsa ilk şaşırma başlar. Ama kapının biri açıktır. Mayısın son haftası... O hafta da gök mavi mavi ışıldarsa umutlar suya düşer. Herkes hayallerinin utancına ve pişmanlığına sığınır. Sonra teselli aranır: Ee, ne yapalım? Kazanda olsa kepçede çıkardı. Mübarek rahmet düşmedi. Bire iki, üç verse de yeygillik, tohumluk çıksa.

Bu parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi ayların köylülere yaşattığı duygulardan değildir?

- A) Umut   B) Teslimiyet   C) Küçümseme
D) Güvensizlik   E) Hayal kırıklığı

8. Yüksek sesle "Daha uyumadın ihtiyar!" diye kendi kendine söylendi. Uyuyamazsan kafanın içi temiz kalıp işleyemez." dedi. Sonra "Kafamın içi berrak ama yine de bir lokma uyumam gerek. Herkes uyur; güneş uyur, ay uyur hatta akıntının azaldığı, rüzgârın durduğu günler deniz bile uyur." dedi. "Uyumaya çalış." diye kendine nasihat etti. "Oltayı idare edecek bir şey uydurur. Uyuyacak olursam kürekleri bu durumda bırakmak tehlikelidir ha!" Bu sefer "Uyumasam da olur canım!" diye söylendi. "Ama bu da tehlikeli." diyerek oltayı sarsmadan dizleri üstünde sürüne sürüne teknenin arkasına doğru ilerledi. "Belki balık da yarı uyur durumdadır." düşüncesine kapıldı.

Bu parçadaki ihtiyar aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilemez?

- A) Dirençli   B) Sabırsız   C) Öngörülü
D) Şüpheli   E) Tutarsız

9. Fakat üçüncüsünde bir kahkaha kopmuştu. Herkes, birbirine henüz dansa kalkan Tahsin Bey ile Şahende'yi gösteriyordu. Cemile'nin ablası, uyumaya başlayan Altay'ı annesinin kucağına vererek siyah yün etekliği üstüne III -Hafize'nin tavsiyesi üzerine dekolte olsun diye giydiği kolları kıvrılmış beyaz bluzuyla dansa başlamıştı. Onu IV çocuk vesilesiyle tanıyan halk, bir de bu kıyafetle görünce evvela kahkahayı sonra da dayanamayarak alkışı basmıştı. V

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangileri zamirdir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) II ve V   E) IV ve V

10. (I) Mehmet Ali, beni buraya getirdiğine şimdiden pişman mı? (II) Acaba evde anasıyla kardeşleri onun bir konukla geldiğini haber alır almaz kendisine çıkıştılar mı? (III) Eşyamın arkasından acayip bir sıkılganlıkla yürüyorum. (IV) Ayaklarım kâh bir çukura giriyor kâh bir taşla çarpıyor. (V) Kâh karpuz kavun kabuklarını andıran bir takım kaygan şeyler üzerinde kayıyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. Bugün ensenize kadar kestirdiğiniz şu saçlar yok mu? Ne uzundu, ne uzun! Köklerini sökercesine onları tarardık. Hiç unutmam, hanımefendi size üstü papatyaya örneği beyaz ketenlerden yeni bir elbise diktirmişti, onu giydirdik ve sizi büyük hanımefendiye götürdük. O vakte kadar büyükannenizi görmemiştiniz çünkü büyük hanımefendi damadıyla altı sene dargın durdu. Nihayet barıştılar, biz de sizi götürdük. Ah, diye içini çekiyor ve başını sallıyor Gülter. Büyükanneniz gibi kadın nerede şimdi?

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Pastiş   B) Parodi   C) İroni
D) İç çözümleme   E) Geriye dönüş

2. Kapıdan girince sağ tarafta bir yük, onun biraz ötesinde yüksek bir konsol vardı. Konsolun üzerinde bir cam fanusun altına konulmuş eski usul bir saat, kırmızı gaz bezleriyle örtülü iki petrol lambası, sarı yıldız çerçeveli büyükçe bir ayna ve aynanın üst tarafında duvarda kılıflarıyla asılmış bir çift çakmaklı tabanca duruyordu. Karşıda, perdeleri tamamen inik olan pencerelerin önünde, bütün duvar boyunca uzanan, üzerine halı döşeli alçak bir sedir ve sedirin köşelerinde pazen yüzlü minderlerle yastıklar, yastıkların üzerinde ise fiyonk yapılmış sırma işlemeli yağlıklar vardı. Sedirle kapı arasında ayak ucu kapıya doğru bir yatak duruyor, yatağın üzerini tamamen örten ve uçları biraz da yere uzanan yorganı hareketsiz iki insan vücudu kabartıyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleyici anlatım   B) İç konuşma
C) Öyküleyici anlatım   D) Diyalog
E) Bilinç akışı

3. **Stendhal Kırmızı ve Siyah** adlı eserinde, "Yol boyunca gezdirilen bir aynadır roman." **derken romanın hangi özelliğini vurgulamaktadır?**

- A) Gerçek hayatı yansıtma özelliğini
B) Yazarının gittiği yöne göre biçimlendiğini
C) Hikâyeden farklı bir tür olduğunu
D) Sanatlı bir dilde yazılması gerektiğini
E) Açık ve örtük iletiler içerdiğini

4. En büyük zevkim evin bahçesinde veya derenin kenarında yalnız başıma oturup hayallere dalmaktı. Okuduğum sayısız tercüme romanlarındaki kahramanlar gibi bazen Afrika'da gezer bazen meşhur bir ressam olur Avrupa'yı dolaşırdım. Bütün okuduğum kitaplar; Jules Verneler, Alexandre Dumaslar, Ahmet Mithat Efendiler kafamda silinmez bir yer tutmuştu. Babam bu kadar okumama kızar, bazen romanları alıp atar bazen geceleri odama ışık verdimerdi. Fakat benim her şeye bir çare bulduğumu, küçük idare lambasının ışığı altında kendimden geçerek *Sefiller*'i okuduğumu görünce ısrarından vazgeçmişti.

Bu parçada roman okumayı seven kişiyle ilgili,

- I. Engelleri aşmak için çözümler üretir.
II. Hayal kurmayı sever.
III. Yönlendirilmeye müsaittir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

5. • Yeni yapılmış büyük bir apartmanın dokuz odalı bir bölümünde oturuyoruz. Bu bölümü, Ayaşlı İbrahim Efendi adında biri tutmuş; isteyenlere oda oda kiraya veriyor. Odalar; loşça bir koridorun iki yanına sıralanmış, dizilmiş. Koridorun en sonunda banyo odasıyla mutfak var. Benim odam, koridora girince sağdan birinci kapı.
• Şefik Bey orta boylu, eskiden şişmanca iken şimdi biraz yanakları sarkmış. Ucu kırmızı ufak burunlu, tepesi saçsız, yandan saçlarını uzatmış; kafasının dazlak yerini bu saçlarla kapamak istemiş. Üstü başı eski değil sadece lekeli.

Bu parçalarda;

- I. bakış açısı,
II. anlatım biçimi,
III. anlatım tekniği

unsurlarından hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

6. Hıdır Emmi ve oğlu gün boyu ve gece yarısına dek kırsağı sık sık yokladılar. Kepek kavurup çorba yaptılar. Leğenle önüne koydular, içirmeye çalıştılar. Doru içmedi, kıpırdamadı bile. Ertesi sabah Hıdır Emmi ahıra daldı. At, yine yatıyordu. Hastalık iki günde Doru'yu temelli deri kemik etmişti. Yanakları, göz kıyılarının derileri sıyrılmış; kırmızı kırmızı yaralar çıkarmıştı ortaya.

– Bir iyi ol kadersiz, bir iyi ol! Bir haftada ceylana dönersin sen.

Kuşluk vakti kepek çorbasını ısıtıp yeniden getirdiler. Atın başını kaldırdılar. Doru, çorbayı önce kokladı. Sonra yarar gibi dilini çorba içinde birkaç kez oynattı. Baba, oğul sevindiler.

– Doru, paçasını ecelin elinden kurtardı, dediler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Benzetme B) İç çözümleme C) Diyalog
D) Olay E) Betimleme

7. Aşağıdaki parçaların hangisinde “merhamet” teması işlenmiştir?

A) Başını kaldırdı. Son vazifesini yapmış insanlara özgül bir gönül huzuru ile soluk dudaklarına parlaklık gelecek ellerini uzattı: “Sizin için dua ettim, Cenabıhak sizi mesut, benim kadar mesut etsin. Artık yoruldum, beni yatırınız.” dedi.

B) Yegâne dost! O, beni bütün güzelliklerimle ve bütün çirkinliklerimle tanıyan, onları bilen ve her yönümle seven, severek affeden bir dosttur. Onun yanında ne meziyetlerimle mağrur ne olumsuz taraflarımla mahcubum.

C) Sessizliği seviyordu o. Sessizliği, yalnızlığı... Dalgasına taş atılmamalıydı. Seviyordu geceleri. Hele ayın güçlü ışıklarının, dünyayı gündüze çevirdiği geceleri...

D) Ve bu sağlam olmaktan ziyade hastaya benzeyen çocuk; kışın sulu ve buzlu rüzgârına rağmen sırtından ceketini çıkarmış, ayaklarının dibinde can çekişen o iri hayvanın geniş nefeslerle körüklenen karnının üstüne atmış idi.

E) Kayalardan yüklenmek çok zordu. Kayalara varınca yüklerimizi sırtımızdan indiriyorduk. Babam ucuna ip geçirip yükü sarkıtıyordu. Ben de yükün altına geçiyor, takılan yerlerden kurtarıyordum.

8. Salih Akşehir'den kaçır gibi ayrıldı. Yüzbaşı Nazım Bey ona tam bir ay izin vermişti. Ama Salih: “Denileni yaptım, öğreneceğimi öğrendim; daha ne kalacakmışım?” diye yarı öfkeli, yarı acılı, söylene söylene kendini kandırdı. Hemen ertesi günü yola çıkmaya razı etti. Akşehir'de ilgilendiği, sevdiği, özlediği ne varsa hepsi de ayrı bir yürekler acısı idi; onun da buna dayanacak hâli yoktu. Anası bir dert, Ali Emmi bir başka dertti. Kimse bir şey dememiş, bir savaşıyı üzmemek için sözleşmiş gibi davranmışlardı gerçi ama herkesin yiyecek, giyecek, yakacak sıkıntısı çektiği belliydi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi belirgin değildir?

- A) Anlatıcı B) Kişiler C) Mekân
D) Olay E) Zaman

9. Sözün sonunu söylerken sesini alçaltmıştı ama öfkeliydi. Susup aklından şunları geçirdi: “Dediğine bak hele! Ne demek istiyor yani? Onun alakargaları rahatsız olmasın diye bir dal kesemeyeceğiz, yaprağına bile dokunamayacağız! Onların sahibi benim, buraların efendisi benim! Ona ne oluyor?”

Bu parçadaki altı çizili zamirlerin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) İşaret - Dönüşlülük - Belgisiz
B) Belgisiz - Kişi - İlgi
C) Dönüşlülük - İlgi - Soru
D) İşaret - Kişi - Soru
E) Belgisiz - İlgi - İyelik

10. Gürültülü, aydınlık büyük bir caddeye çıkmışlardı. İş hanının önünde, kaldırımda sıralanmış kuruyemişçilerin, Şam tatlıcılarının, helvacıların ötesinde, köşesindeki teneke mangallı, maşalı, kasketli, yuvarlak yüzlü kestaneciden bir kesekâğıdı kebab kestaneye aldı; yürürken oğlana uzattı.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

- A) I ve IV B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

1. Aşağıdakilerden hangisi roman türüyle ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtan roman, kurmaca gerçekliğe dayanır.
- B) Dünyada türün ilk örneği, İspanyol yazar Cervantes'in *Don Kişot* adlı eseridir.
- C) Türk edebiyatında ilk yerli roman Samipaşazade Sezai'nin yazdığı *Sergüzeşt*'tir.
- D) Servetifünun Dönemi'nde teknik olarak Batılı seviyeye ulaşmıştır.
- E) Konularına göre fantastik roman, polisiye roman vb. şekilde sınıflandırılabilir.

- 2. Roman yazarları genellikle iki temel yönelim arasında hareket ederler. Onlar bir yandan yaşanan olayları örnek alır, bunlardan sapmamaya çalışarak gerçekçi bir tutum izler; öte yandan ise kendi yarattıkları olay ve kişilerden oluşan bir dünyada hayal gücünü işleterek gerçeğe yeni görünüm kazandırır.**

Bu parçada roman yazarları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Hayata dair ayrıntılardan beslenmelerine
- B) İzlenimci bir yaklaşım benimsemelerine
- C) Gerçeği dönüştürmelerine
- D) Heyecan uyandıracak konular seçmelerine
- E) Hayal gücüne başvurmalarına

- 3. Başkomutan, Fevzi Paşa, İsmet Paşa ve karargâhlarının savaş kademeleri saat 03.30'da atlara bindiler. Ağır ağır Kocatepe'ye çıktılar. Mustafa Kemal Paşa Kocatepe doruğunun kıyısına geldi. Aşağıya baktı. Ufka kadar her yer sis içindeydi. Saat 05.00'e doğru gün ışımaya, sis dağılmaya ve dev tepeler yavaş yavaş belirmeye başladı. Herkesin Ankara'da sandığı Başkomutan; Kocatepe'de, ordusunun başındaydı. Başıyla işaret etti. Önce bir tek top sesi duyuldu, mermisi koca Tınaz Tepe'ye düştü. Sonra bütün toplar tanzim ateşi içinde gürledi. 05.30'da batarya komutanları coşku narası atar gibi emir verdiler:**

"Ateş, ateş, ateş!.."

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarihî roman özelliklerini yansıttığı
- B) Öyküleyici anlatımla kaleme alındığı
- C) Anlatımın gözlemci bakış açısıyla yapıldığı
- D) Mekânın anlatıma katkı sağladığı
- E) Özetleme tekniğine başvurulduğu

- 4. Tayfur; çocuğunun üstüne titreyen, her hareketini hoş gören, her arzusunu yerine getirmeyi annelik vazifesinden bilen, evladını sürekli pohpohlayan bir ananın elinde büyüdü. Böyle bir öğrenimle Mülkiye Mektebinden çıktı. Memurluk yapmak istemedi. Her ne görse öğrenmeye kalkar, az vakitte ondan bıkar, başka yeni bir arzuya düşerdi. Bu yüzden her şeyle uğraştı ama ciddi hiçbir şey öğrenemedi. Annesi oğlunun bu binbir çeşit işini zekâsının olağanüstü taşkınlığına verir, bununla avunurdu. Küçük beyin ediplik, şairlik hususundaki dikkati bir başkaydı. Özgün bir şeyler bulmak için günlerce uğraşır, birkaç satır için haftalarca didinirdi.**

Bu parçadaki "Tayfur" adlı kahraman;

- I. titiz,
- II. karamsar,
- III. hevesli

özelliklerinden hangileri ile nitelendirilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

- 5. I. Edremit; üç tarafı saran Çamtepe, İbramcaköy ve Tavşanbayırı isimli üç yamaca yaslanan büyükçe, şirince bir kasabaydı.**
- II. İki küçük dere, kasabanın içinden ve kaldırımlı sokakların ortasından gelerek aşağı çarşı dedikleri yerde birleşiyor; sonra biraz ileride kasabayı yalayıp geçen Büyükçay'a kavuşuyordu.**
- III. Anneanesi Edremit'in meşhur simalarındandı. Genç yaşında eşini kaybettiği hâlde babasından ve kocasından kalan malları tek başına idare ediyor, ayağına mestlerini giyip zeytinliklerin başında dolaşıyordu.**
- IV. Derelerin kenarını beyazımtırak yapraklarıyla uzun kavaklar, bazı yerlerde kopan bir şerit hâlinde ve yalnız kenar mahallelerde takip ediyordu.**
- V. Damların yosun tutan ve kararın kiremitlerini nihayetsiz dut, erik ve iri yapraklı incir ağaçları örtmeye çalışıyordu.**

Numaralanmış cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlatım biçimi kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Roman - 2

6. Yusuf, Kuyucak'tan çıkmalı altı sene olmuştu. Artık oraları unutmuş gibiydi. Yalnız, bu kasabanın çocuklarıyla anlaşmadığı zamanlar köyündeki arkadaşlarını belirsiz birtakım hislerle aradığı oluyordu. Bu altı seneyi, yazın kırlarda dolaşarak yahut bağda ağaçların altına yatarak kışın da ilk senelerde fabrikanın önündeki zeytin çuvallarının yığınları üzerine kazık oynayarak sonraları da Salâhattin Bey'in aldığı küçük bir zeytinliğin toplanmasına nezaret ederek geçirdi. Yaşı on altıyı bulmuş, gitgide konuşmayı daha az sever olmuştu.

Bu parça aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangilerine örnek oluşturur?

- A) Kişi tanıtımı - Pastiş
- B) Geriye dönüş - Özetleme
- C) Parodi - Geriye dönüş
- D) Özetleme - Pastiş
- E) Kişi tanıtımı - Parodi

7. Aşağıdakilerden hangisi ayraç içinde verilen roman türünün özelliklerini yansıtmaz?

- A) Tedirgin gözlerle bana baktı yoksa bir iş mi açmıştı başına? Eski defterleri karıştırıp unutulmuş bir hırsızlık olayını mı çıkarmıştı ortaya, belki de gasp? (Tezli)
- B) Ve içine sırlar doluyordu. Yalnız duyulan ve asla bilinmeyen o sırlar ki birbiri üstüne yığılarak bir iğne ucu kadar küçük bir saha içinde âdeta büyük denizler gibi derinleşiyordu. (Psikolojik)
- C) Köy göçüyordu. Ardında kediden, köpekten, nerede dolaştığı belirsiz Vurgun Ahmet'inden başka canlı hiçbir şey komamacasına köy her şeyiyle göçüyordu. (Sosyal)
- D) Binlerce süvari, arkası kesilmeksizin sel gibi ovaya akıyordu. Ordunun taarruza geçmesi Afyon Türklerini havalara uçurdu. Sevinçlerini saklamayı beceremediler. (Tarihî)
- E) Gemiye bindiğim gün yola çıktık, Afrika kıyılarına yönelmek üzere kendi bulunduğumuz kıyıdan kuzeye açıldık. Burundan sonra denize daha çok açılarak kıyıyı gözden yitirdik. (Macera)

- 8. • Yafes Çelebi'nin, Zekeriya Usta'ya çirak olması
- Yafes Çelebi'nin, hiyel ilmini öğrenmeye başlaması
- Yafes Çelebi'nin icatlarının tanıtımı, bu icatları padişaha sunmak için gösterdiği gayretler ve Yafes Çelebi'nin, Hiyel Kalemi Reisi Uzun İhsan Efendi ile tanışması
- Yafes Çelebi'nin, Davud'u kaçırmaması

Bu yargılar romanın aşağıdaki yapı unsurlarından hangileri hakkında bilgi vermektedir?

- A) Şahıs kadrosu - Olay örgüsü
- B) Zaman - Olay örgüsü
- C) Mekân - Şahıs kadrosu
- D) Zaman - Şahıs kadrosu
- E) Olay örgüsü - Mekân

9. Yaşadığı sürece bana (kişi) nasıl hizmet edeceğini belirten
I
birçok saygı işareti yaptı. Demek istediklerinin birçoğunu
II
(belgisiz) anladım, kendisinden (dönüşlülük) nasıl hoşnut
III
olduğumu ona anlattım. Benimle konuşmasını öğrettim. İlkın, adının Cuma olacağını öğrettim; bu onu kurtardığım gündü. Tıpkı bunun (işaret) gibi ona Robinson demesini
IV
de öğrettim, bunun da benim adım (ilgi) olduğunu söyledim.
V

Bu parçadaki numaralanmış zamirlerden hangisi ayraç içinde verilen zamir türünü örneklemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Akşamüstü ortalık işlerini tamamladıktan sonra Nuriye'yle
I
yemek odasında birkaç bardak çay içerlerdi. Bu odada Zeynep'e huzur veren birçok şey vardı. Pencere önündeki
II
sedir, pirinç mangal, yaz meyvelerini bir arada gösteren
III
yağlı boya tablo bunların herbiri odaya bir rahatlık, bir
IV
ferahlık kazandırır. İşte o sedirde biraz da köy evlerinin
V
çizgilerini bularak oturur, çayını yudumlardı.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Roman - 1

1. İki tarafı zeytin ağaçlarıyla duvarlanmış olan yol, birkaç yüz metrede bir hafif kıvrıntılar yaparak uzanıyordu. Adamakıllı alçalmış olan güneş, ağaçların tepelerini kıpkırmızı aydınlattıktan sonra yolun bir kenarına vuruyor fakat yavaş yavaş oradan da çekilerek ağaçların gövdelerinden yukarıya doğru yükseliyordu.

Bu parçadaki altı çizili sözün yerine;

- I. nedense,
- II. güzelce,
- III. yeterince,
- IV. iyice

sözcüklerinden hangileri getirilirse cümlenin anlamı değişmez?

- A) I ve II   B) I ve III   C) I ve IV
D) II ve III   E) II ve IV

2. Ayın on dördünde Bünyamin'in kazması beyaz bir cisme çarptı. Merakı artan Vardapet'le birlikte çevresindeki toprağı temizlediklerinde bunun, çoktan taşlaşmış, neredeyse öküz büyüklüğünde bir kertenkele kafası olduğunu gördüler. Boynundan itibaren bel kemiği toprağın derinliklerinde kayboluyordu. Bünyamin, canavarın dişlerinden birini yadigâr olarak almayı düşündü. Ama diş, eline alırsa almaz ufalanıverdi. Vardapet bunu uğur telakki edip çıra ışığı altında birtakım hesaplar yaptı. Rakamları topladı, çıkardı; iletkidenden okuyup kaydettiği derecelerin yüz sekene erişip erişmediğine baktı ve delikanlıya gülümsedi.

Bu parçada;

- I. olay örgüsü,
- II. mekân,
- III. zaman,
- IV. kişiler

unsurlarından hangileri belirgin değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) II ve IV
D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

3. Roman türü için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kurmaca bir gerçekliği ortaya koyar.
- B) Yansıttığı edebî akıma göre sınıflandırılabilir.
- C) Olayların geçtiği yer sınırlıdır.
- D) Gerçeküstü olayları da konu edinebilir.
- E) Öyküleme ve betimleme yapmak esastır.

4. (I) Türk edebiyatına roman, Tanzimat'la girmiştir. (II) Türün ilk örnekleri çeviri eserlerdir. (III) İlk çeviri roman, Yusuf Kâmil Paşa'nın Fransız yazar Fenelon'dan 1859 yılında çevirdiği *Telemak*'tır. (IV) İlk yerli roman ise Samipaşazade Sezai'nin *Taaşuk-ı Talat* ve *Fitnat* adlı eseridir. (V) Halit Ziya Uşaklıgil, roman türünün teknik bakımdan olgun ilk örneklerini vermiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Naim Efendi, konağa vasıl olur olmaz dünden beri ilk defa olarak geniş bir nefes aldı. Hele çocuklarından hiçbirine tesadüf etmeksizin odasına girip kapanmayı büyük bir sadet telakki etti. Burası hayatta onun yegâne sığınağıydı. Asrın tepkileri onu ite ite evvela şehirden konağın içine, sonra konağın içinden bu odaya sürükledi.

Bu parçada, sözü edilen kahraman üzerinde hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlık   B) Özlem   C) Sevgi
D) Merak   E) Şüphe

6. Ilık bir yaz gecesiydi. Koyu lacivert bir gökyüzünde irili
I
ufaklı sayısız yıldızlar pırl pırl pırlıyor ve civardaki koredan bülbül sesleri geliyordu. Pakize, (Bu, beni temsil
II III
eden genç kıza taktığım isimdi.) kendinden geçmiş bir
IV
hâlde bu pırıltıları seyrederek ve bu sesleri dinlerken birden-
V
bire doğruldu.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangileri zamir değildir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) I ve V
D) II ve IV   E) III ve V

Roman - 1

7. Galip (I) tuhaf bir şekilde bu mahalleye özgü bulduğu bu geniz yakan kokuyu huzurla içine çekti. Nişantaşı'nın köşesindeyken (II) bir başka kişi olma isteği öyle bir kuvvette içinde yükseldi ki (III) on binlerce defa gördüğü apartman cephelerini (IV) dükkân vitrinlerini (V) banka panolarını yepyeni şeyler olarak görebildiğini sandı.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerine virgül (,) getirilemez?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

8. Hamdi bana:

“Yazı filan yazıyor musun?” dedi.

“Ara sıra... Şiir, hikâye!”

“Bir faydası oluyor mu bari?”

Gene güldüm. O “Bırak böyle şeyleri canım!” diyerek pratik hayatın muvaffakiyetlerinden, edebiyat gibi boş şeylerin mektep sıralarından sonra ancak zararlı olabileceğinden bahsetti. Kendisine cevap verilebileceğini, kendisiyle münakaşa edilebileceğini asla aklına getirmeden küçük bir çocuğa nasihat verir gibi konuşuyor ve bu cesareti hayattaki muvaffakiyetinden aldığını tavırlarıyla göstermekten de hiç çekinmiyordu. Yüzümde, pek ahmakça olduğunu iyiden iyiye hissettiğim bir gülümseme ile hayran hayran ona bakıyor ve bu hâlimle kendisine daha çok cesaret veriyordum.

Bu parçadaki “Hamdi” adlı kahraman ile ilgili,

- I. Çocuksu davranışı, hatalarının göz ardı edilmesini sağlamaktadır.
- II. Sanatın, insanın başarısına bir katkısı olmayacağını düşünmektedir.
- III. Edebiyatın yalnızca hayatın bir döneminde yapılmasını savunmaktadır.
- IV. Konuştuğu insanların şaşkınlık ve eksikliklerinden güç almaktadır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) II ve IV
D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

9. Ufukların rengi sönüyor; ince, yeşilli mor renkte bez perdeler gerisinde yanan lambalar gibi orada burada yıldızlar parlıyordu. Gün boyu güneşin sıcağından gökleri bırakmış bulutlar, şimdi parça parça birbirlerine tutunarak göğe yükseliyor; sonra birbirlerinden koparak beyaz, kıvrıkcık kuzu derileri gibi göğü ve akşamı süslüyorlardı. Derelerde sular, tepelerde serin yeller, yollarda sessiz bekçiler gibi uzun serviler canlanıp sallanıyor; yer ve gök hayattan, insanlardan kurtulmuş; nefes alıyordu. Hoştu akşamlar; akşamlarda insanları kendine çeken, dertleri, yorgunlukları, kasvetleri unutturan bir kuvvet, tatlı bir boşluk vardı. Akşamlar gecenin gözleri gibiydi; her yeri görüyor, her yere uzanıyor, her yere dalıyorlardı. Şimdi her şey akşama teslim oluyordu. Yalnız, insanlar, akşama sırtlarını çeviriyorlardı. Onlar gündüzün ve güneşin, sıcağın ve soğuğun, karın ve ayazın, yağmurun ve rüzgârın çocuklarıydılar. Toprağı görmek istiyor; binlerce yıldan beri bu toprağı görerek, toprağı basarak, elleriyle toprağı tutarak yaşıyorlardı.

Bu parçayla ilgili,

- I. Benzetmelerden yararlanılmıştır.
- II. Örneklere yer verilmiştir.
- III. Sanatsal betimlemeler öne çıkmaktadır.
- IV. Tekrarlarla metne akıcılık sağlanmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) II ve IV
D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

10. Tatlı tabiatım üç dört ay sonra beni başka bir felakete uğrattı. Kazalardan birine bir kaymakam tayin edilecekti. Çok çalışkan ve çok anlayışlı bir genç olduğumu nazarıdikkate alarak beni tensip ettiler. Muamelem bitmek üzereydi. Tam bu esnada bir havadis çıktı. Bu kaymakamlığa benden daha kıdemsiz ve ehliyetsiz bir başka genci tayin etmişler. Evvela inanmadım. Sordum: Doğru çıktı. Sebebini sonradan maarif başkâtibinden öğrendim.

Bu parçanın anlatıcısı ve bakış açısı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) 3. kişi - Hâkim   B) 1. kişi - Kahraman
C) 1. kişi - Gözlemci   D) 3. kişi - Kahraman
E) 1. kişi - Hâkim

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki tabloda yer alan özelliklerin hangi metin türüne ait olduklarını tabloda “X” ile işaretleyiniz. Bir özelliğin birden fazla metin türüne ait olabileceğini unutmayınız.

	Masal	Fabl
Olay örgüsü tekerlemeyle başlar.	X	
Kim tarafından yazıldığı bellidir.		X
Betimleyici ve öyküleyici anlatım kullanılır.	X	X
Öğreticidir ve sonunda hayat dersi verilir.		X
Olayın sonunda iyiler her zaman kazanır, kötüler cezalandırılır.	X	
Olay çevresinde gelişen edebî bir türdür.	X	X
Yer ve zaman belli değildir.	X	X

2. Aşağıdaki tabloda verilen kalıp sözlerin masalın hangi bölümünde yer aldığını sözlerin altındaki boşluklara yazınız.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım tahtına.	Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde, köyün birinde...	Az gittim uz gittim, dere tepe düz gittim, bir de baktım ki bir arpa boyu yol gitmişim.
Dilek	Döşeme	Düğüm

3. HIRSIZLARLA EŞEK

Bir eşek çalan iki hırsız kavga ediyordu,
biri, satalım şunu, öbürü, satmalım, diyordu.
Böylece yumruklar kalkıp inerken,
şampiyonlar savunmaya hazırlanırken,
aşırıldı karaoğlan
üçüncü bir hırsız tarafından.
İşte böyledir bu işler:
yorgan gider, kavga biter.
Haydan gelen huya gider.

Bu metinle ilgili aşağıda verilen yargılar doğru ise yargıların başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- (D) Manzum olarak yazılmıştır.
- (D) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
- (Y) Yer ve zaman belirlidir.
- (D) Sonundaki öğüt, atasözüyle verilmiştir.
- (D) Soyut kavramlar, somut olaylar yardımıyla anlatılmıştır.
- (Y) Teşhis ve intak sanatlarından yararlanılmıştır.
- (Y) Göstermeye bağlı edebî bir metindir.

CEVAP ANAHTARI

4. Zor beğenir olmayın,
Şunu hiç unutmayın:
Kader bir kere güler,
Şans geç gelir, tez gider.

Kibirli Balıkçıl adlı fabldan alınan bu parça, fablın hangi bölümünden alınmıştır?

Öğüt bölümünden alınmıştır.

5. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- Hint edebiyatında **Pançatatra** adlı eser ile Beydeba'nın yazdığı **Kelile ve Dimne** Doğu'daki ilk masal/fabl örnekleridir.
- Türk edebiyatında Uygur Dönemi eseri olan **Kalyanamkara ve Papamkara** masal özelliği gösteren ilk eserlerdendir.
- Şeyhî'nin yazdığı **Harnâme** adlı eser Türk edebiyatında ilk fabl örneğidir.

6. (I) Ağaçların rengârenk olduğu, hayvanların barış içinde yaşadığı, cıvılcıvılcı rengârenk gökkuşağının hemen altında çok güzel bir orman varmış. (II) Bu ormanda kuşlar hep şarkı söyler, arada sırada küçük toplantılar yapmış. (III) Bülbül ve ormandaki hayvan arkadaşları, küçük bir orkestra grubu oluşturup orman halkını eğlendirmek istemişler. (IV) Ama saksağan kuşu duymasın diyerek, her şeyi en iyi ben bilirim dediğinden, işlerini gizliden yürütmeye karar vermişler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerde geçen virgüllerin hangi işlevlerde kullanıldığını ilgili boşluklara yazınız.

- cümle:** Birbiri ardına sıralanan eş görevli kelime ve kelime grupları arasında kullanılmıştır.
- cümle:** Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılmıştır.
- cümle:** Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek için kullanılmıştır.
- cümle:** Cümle içinde ara sözü ayırmak için ara sözün başında ve sonunda kullanılmıştır.

7. Göğsü kınalı serçe kuşu vardır, ufacak... Gök gürlüyince yere yatar da ayaklarını havaya kaldırmış. "Neden yapıyorsun böyle?" diye sormuşlar. "Bu kadar mahlûkat var yerde. Olur da gök yıkılıverirse dayak olmak için ayaklarımı kaldırıyorum." demiş. Böyle dermiş, bir yandan da titirmiş gök gürlerken. "Korkumdan," dermiş "kırk kantar yağım eriyor." "Be, senin kendin yoksun beş dirhem, nereden oluyor da kırk kantar yağın eriyor?" demişler. "A, âlemin kendine göre dirhemi, kantarı var, siz ne anlarsınız?" demiş serçecik.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin türlerini yazınız.

- da** : Bağlaç
için: Edat
A : Ünlem

Masal/Fabl

1. Aşağıdaki tabloda yer alan özelliklerin hangi metin türüne ait olduklarını tabloda “X” ile işaretleyiniz. Bir özelliğin birden fazla metin türüne ait olabileceğini unutmayınız.

	Masal	Fabl
Olay örgüsü tekerlemeyle başlar.		
Kim tarafından yazıldığı bellidir.		
Betimleyici ve öyküleyici anlatım kullanılır.		
Öğreticidir ve sonunda hayat dersi verilir.		
Olayın sonunda iyiler her zaman kazanır, kötüler cezalandırılır.		
Olay çevresinde gelişen edebî bir türdür.		
Yer ve zaman belli değildir.		

2. Aşağıdaki tabloda verilen kalıp sözlerin masalın hangi bölümünde yer aldığını sözlerin altındaki boşluklara yazınız.

Onlar ermiş muradına biz çıkalım tahtına.	Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde, köyün birinde...	Az gittim uz gittim, dere tepe düz gittim, bir de baktım ki bir arpa boyu yol gitmişim.
.....	.....	.....

3. HIRSIZLARLA EŞEK

Bir eşek çalan iki hırsız kavga ediyordu,
biri, satalım şunu, öbürü, satmayalım, diyordu.
Böylece yumruklar kalkıp inerken,
şampiyonlar savunmaya hazırlanırken,
aşırıldı karaoğlan
üçüncü bir hırsız tarafından.

İşte böyledir bu işler:
yorgan gider, kavga biter.
Haydan gelen huya gider.

Bu metinle ilgili aşağıda verilen yargılar doğru ise yargıların başına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- ( ) Manzum olarak yazılmıştır.
- ( ) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
- ( ) Yer ve zaman belirlidir.
- ( ) Sonundaki öğüt, atasözüyle verilmiştir.
- ( ) Soyut kavramlar, somut olaylar yardımıyla anlatılmıştır.
- ( ) Teşhis ve intak sanatlarından yararlanılmıştır.
- ( ) Göstermeye bağlı edebî bir metindir.

Masal/Fabl

4. Zor beğenir olmayın,
Şunu hiç unutmayın:
Kader bir kere güler,
Şans geç gelir, tez gider.

Kibirli Balıkçıl adlı fabldan alınan bu parça, fablın hangi bölümünden alınmıştır?

.....

5. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- a) Hint edebiyatında ..... adlı eser ile Beydeba'nın yazdığı
..... Doğu'daki ilk masal/fabl örnekleridir.
- b) Türk edebiyatında Uygur Dönemi eseri olan ..... masal özelliği gösteren ilk eserlerdendir.
- c) Şeyhî'nin yazdığı ..... adlı eser Türk edebiyatında ilk fabl örneğidir.

6. (I) Ağaçların rengârenk olduğu, hayvanların barış içinde yaşadığı, cıvılcıvılcı rengârenk gökkuşağının hemen altında çok güzel bir orman varmış. (II) Bu ormanda kuşlar hep şarkı söyler, arada sırada küçük toplantılar yaparmış. (III) Bülbül ve ormandaki hayvan arkadaşları, küçük bir orkestra grubu oluşturup orman halkını eğlendirmek istemişler. (IV) Ama saksağan kuşu duymasın diyerek, her şeyi en iyi ben bilirim dediğinden, işlerini gizliden yürütmeye karar vermişler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerde geçen virgüllerin hangi işlevlerde kullanıldığını ilgili boşluklara yazınız.

- I. cümle: .....
- II. cümle: .....
- III. cümle: .....
- IV. cümle: .....

7. Göğsü kınalı serçe kuşu vardır, ufacak... Gök gürlüyince yere yatar da ayaklarını havaya kaldırmış. "Neden yapıyorsun böyle?" diye sormuşlar. "Bu kadar mahlûkat var yerde. Olur da gök yıkılıverirse dayak olmak için ayaklarımı kaldırıyorum." demiş. Böyle dermiş, bir yandan da titirmiş gök gürlerken. "Korkumdan," dermiş "kırk kantar yağım eriyor." "Be, senin kendin yoksun beş dirhem, nereden oluyor da kırk kantar yağın eriyor?" demişler. "A, âlemin kendine göre dirhemi, kantarı var, siz ne anlarsınız?" demiş serçecik.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin türlerini yazınız.

- da : .....
- için: .....
- A : .....

Masal/Fabl - 4

1. Bir gün Rüzgâr Güneş'le konuşuyormuş.
– Ben senden daha güçlüyüm, demiş.
– Öyle mi, demiş Güneş.
– Elbette, demiş Rüzgâr.
– Bunu sana göstereceğim. Bak şu aşağıdaki yaşlı adamı görüyor musun?
Güneş eğilip bakmış.
– Görüyorum diye cevap vermiş.
Rüzgâr gururla:
– Gör bak, onun ceketini çıkaracağım diye konuşmuş.
Güneş:
– Peki o zaman, demiş. Haydi dene bakalım.
Sonra bulutların arkasına çekilmiş. Merakla Rüzgâr'ı izlemeye başlamış.
Rüzgâr bütün şiddetiyle esmiş. O estikçe yaşlı adam üşümüş. Üşüdükçe paltosuna sarılmış. Rüzgâr buna öfkelenmiş. Daha da şiddetli esmiş. Bu kez adam paltosunu daha sıkı tutmuş. O ne kadar şiddetli estiyse adam da paltosuna o kadar çok sarılmış. Çünkü çok üşüyormuş. Rüzgâr sonunda pes etmiş. Bu kez sıra Güneş'e gelmiş. Güneş bulutların arkasından çıkmış. Yaşlı adama sıcacık gülümsemiş. Yeryüzünü iyice ısıtmış. Adam pek sevinmiş. Yeryüzü ısındıkça adam da ısınmış. O da gülümsemeye başlamış. Artık paltoya ihtiyacım kalmadı diye düşünmüş. Ve paltosunu çıkarmış.
Güneş Rüzgâr'a dönerek:
– Gördün mü, demiş. Nazik olanlar zorbalardan her zaman daha güçlüdür.

Bu parça fabl türünün aşağıdaki özelliklerinden hangisini örneklemez?

- A) Kahramanları çoğunlukla insan dışı varlıklardır.
B) Ders verme amacı güdülür.
C) Genellikle manzum biçimde yapılandırılır.
D) Dostluk, nezaket gibi evrensel tema ve kavramlar işlenir.
E) Teşhis ve intak sanatlarından yararlanılır.
2. Arı geldi vız dedi, kız çeyizin düz dedi. Hem şurada hem burada, koyunu verdik kurda. Yedim üç kazan paça, yine midem doymadı. Gene keyfim gelmedi. Vardım gittim börekçi dükkânına, yedim üç yüz börek. Ah, yine karnım doymadı; yine keyfim gelmedi! İri iri köfteler, boğazıma dürteler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Bağlaç
B) Ünlem
C) Soyut ad
D) Edat
E) Türemiş ad

3. I. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları mevsimlerden baharmış.
II. Mutluluk içinde saraya dönmüşler, kırk gün kırk gece düğün dernek kurulmuş, yemiş, içmiş, eğlenmiş, murat alıp murat vermişler.
III. Bir varmış, bir yokmuş... Vakti zamanında bir padişah, bu padişahın da üç kızı varmış.
IV. Gökten üç tane nar düşmüş; narların biri benim, biri bu masalı okuyanın, biri de tüm dinleyenlerin olsun.
V. Delibalta çuvaları getirmiş, her kırk çuvalı altınla doldurmuş, belli olmasın diye de üstüne eşya koymuş.

Numaralanmış cümleler masalın bölümleri bakımından ikiye eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Yengeç ana bir gün der ki kızına:
– Yavrum bu ne biçim gidiş, dosdoğru yürüyemez misin?
Kız der ki:
– Sanki başka türlü mü yürüyüşünüz sizin?
Ailecek nasıl yürüyorsa ben de öyle yürüyorum.
Soy sop yan yan giderken dosdoğru yürümem nasıl istenir benden?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Çatışma B) Düşüm C) Yer
D) Çözüm E) Olay

5. Keloğlan, padişahın kızıyla evlenmek için altın vereceğini söylemiş. Kızı tartının bir kefesine çıkarmışlar, öteki kefesine Keloğlan, torbasını sallamış. Oluk gibi altın akıyor ama bir türlü kızın ağırlığına ulaşamıyormuş. Keloğlan bu işin içinde bir iş olduğunu anlamış. Ne yapıp yapıp bu gizi çözmek istemiş. Gece Gülyüz'ün odasına girmiş. Gülyüz onu görünce: "Kimsin sen, odamda ne arıyorsun?" diye bağırmış. Keloğlan onu sevdiğini, onunla evlenmek istediğini söylemiş. Ağırlığının gizini sormuş. Sevda kuşu bu. Koca padişahın kızı Gülyüz, Keloğlan'ı sevmiş. "İşte ağırlığının gizi budur." diyerek parmağındaki yüzüğü çıkarıp Keloğlan'a vermiş.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Anlatımda hâkim bakış açısına yer verilmiştir.
B) Olağanüstü durumlardan yararlanılmıştır.
C) Akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
D) Serim bölümüne yer verilmiştir.
E) Yer ve zaman unsurları kullanılmıştır.

Masal/Fabl - 4

6. Bir varmış bir yokmuş, Allah'ın kulu çokmuş. Develer tel-lal iken, pireler berber iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken bir memleketin birinde bir padişah varmış. Bu padişahın da darıdünyada bir tek oğlu varmış. Padişah; oğlunun üstüne öyle bir titrer, öyle bir titirmiş ki esen yelden, uçan kuştan sakınır, gözünden gözüne vermezmiş. Gel zaman git zaman şehzademiz büyümüş, boy atmış, yiğitlerden yiğit olmuş ama dünya bu, yiğidin başına yazılan gelir; gelir ya kim bilir yazan neler yazmış! "Ya bu da ötekiler gibi dalından uçup giderse!" Bu kuruntu ile padişah dünü günü yitirmiş, kendini yiyip bitirmiş. Bir gün yine içinden alıp verirken "Ne diye yağmur yağmadan sele gidiyorum, hele bir yıldızına baktırayım." diye düşünüp akşamın bir vaktinde çağırmış müneccimbaşını!

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın bir masaldan alındığının kanıtı değildir?

- A) Gözlemci bakış açısıyla kaleme alınması
B) Döşeme bölümünde tekerlemeye yer verilmesi
C) Olayın geçtiği yer ve zamanın belirsiz olması
D) Olayların geniş veya geçmiş zaman kipiyle anlatılması
E) Betimlemelerde ayrıntıdan kaçınılması

7. Kurdun biri pek fazla yemişti
Boğazına bir kemik parçası ilişti ve kaldı.
Zavallı şaşırdı ne yapacağını,
Neredeyse beynine toplandı kanı,
Nefesi daraldı.
Çok şükür, oradan geçti bir leylek.
Kurt işaret ederek
Çağırdı ve uzun gagalı hayvan
Kemiği kolayca çekti boğazdan.
Sonra bu gördüğü güzel iş için
Kurttan ücret istedi.
Kurt: "Ücret mi istiyorsunuz?" dedi.
"Gaganızı çektiğiniz yetişmiyor mu?
Bilirsiniz benim kim olduğumu,
Pençeme düşmeyin, çekilin gidin."

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ders vermeyi amaçlamaktadır.
B) İç konuşma tekniğine başvurulmuştur.
C) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
D) Teşhis ve intak sanatlarına yer verilmiştir.
E) Ahenkli bir söyleyiş vardır.

8. Herkes herkese yardım etmeli,
Ben büyük, o küçük dememeli
İki masalım var bunun üstüne,
Başka da bulurum isteyene.
Aslan toprakla oynuyormuş bir gün;
Bir de bakmış pençesinde fare,
Aslan, aslan yürekliymiş o gün,
Kıymamış canına, bırakmış yere.
Boşuna gitmemiş bu iyiliği.
Kimin aklına gelir,
Farenin aslana iyilik edeceği?
Etmış işte, hem de canını kurtarmış.
Günün birinde aslan
Biraz çıkayım derken ormandan,
Düşmüş bir tuzağa,
Ağın içinde kalmış;
Kükremiş durmuş boşuna;
Bereket fare usta yetişmiş imdada;
Başlamış incecik dişlerini işletmeye
Gelmiş ipin hakkından ktır ktır.

Bu parçayla ilgili,

- I. Teşhis ve intak sanatı vardır.
II. Öğüt kısmı parçanın sonundadır.
III. Zaman ve mekân belirsizdir.
IV. Manzum özellikler taşır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) II ve IV
D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

9. Masal adalarının birinde ihtiyar bir balıkçı varmış. Her akşam balıktan döndüğü zaman ada halkı başına üşüşür ve ona açık denizde neler gördüğünü sormuş. Halkın ilgisi- ni çekmek için herkesin göremeyeceği canlılar ve tasav- vur edemeyeceği tesadüfler icat eden sanatkâr balıkçı; o gün açık denizde bir deniz kızı gördüğünü söyleyip bu hayali, türlü masallara dönüştürmüştü. Günlerden bir gün balıkçı, açık denizde gerçekten bir deniz kızı görmüştü. O gün balıktan döndüğü zaman kendisine neler gördüğünü soranlara bu sefer, "Bugün hiçbir şey görmedim." demiş.

Bu parçaya göre aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Deneyimler, sanatçıdaki yaratıcılığı harekete geçirir.
B) Dinleyicinin ilgisi, hikâyedeki kurguyu zenginleştirir.
C) İnsanlar, gerçeklikten kaçmak için masallara sığınır.
D) Nitelikli eserler, sıra dışı olaylardan ilham alır.
E) Kurgu, gerçeklerden ziyade hayallerimizden beslenir.

(2022 TYT)

Masal/Fabl - 4

1. Bir gün Rüzgâr Güneş'le konuşuyormuş.
– Ben senden daha güçlüyüm, demiş.
– Öyle mi, demiş Güneş.
– Elbette, demiş Rüzgâr.
– Bunu sana göstereceğim. Bak şu aşağıdaki yaşlı adamı görüyor musun?
Güneş eğilip bakmış.
– Görüyorum diye cevap vermiş.
Rüzgâr gururla:
– Gör bak, onun ceketini çıkaracağım diye konuşmuş.
Güneş:
– Peki o zaman, demiş. Haydi dene bakalım.
Sonra bulutların arkasına çekilmiş. Merakla Rüzgâr'ı izlemeye başlamış.
Rüzgâr bütün şiddetiyle esmiş. O estikçe yaşlı adam üşümüş. Üşüdükçe paltosuna sarılmış. Rüzgâr buna öfkelenmiş. Daha da şiddetli esmiş. Bu kez adam paltosunu daha sıkı tutmuş. O ne kadar şiddetli estiyse adam da paltosuna o kadar çok sarılmış. Çünkü çok üşüyormuş. Rüzgâr sonunda pes etmiş. Bu kez sıra Güneş'e gelmiş. Güneş bulutların arkasından çıkmış. Yaşlı adama sıcacık gülümsemiş. Yeryüzünü iyice ısıtmış. Adam pek sevinmiş. Yeryüzü ısındıkça adam da ısınmış. O da gülümsemeye başlamış. Artık paltoya ihtiyacım kalmadı diye düşünmüş. Ve paltosunu çıkarmış.
Güneş Rüzgâr'a dönerek:
– Gördün mü, demiş. Nazik olanlar zorbalardan her zaman daha güçlüdür.

Bu parça fabl türünün aşağıdaki özelliklerinden hangisini örneklemez?

- A) Kahramanları çoğunlukla insan dışı varlıklardır.
B) Ders verme amacı güdülür.
C) Genellikle manzum biçimde yapılandırılır.
D) Dostluk, nezaket gibi evrensel tema ve kavramlar işlenir.
E) Teşhis ve intak sanatlarından yararlanılır.
2. Arı geldi vız dedi, kız çeyizin düz dedi. Hem şurada hem burada, koyunu verdik kurda. Yedim üç kazan paça, yine midem doymadı. Gene keyfim gelmedi. Vardım gittim börekçi dükkânına, yedim üç yüz börek. Ah, yine karnım doymadı; yine keyfim gelmedi! İri iri köfteler, boğazıma dürteler.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Bağlaç
B) Ünlem
C) Soyut ad
D) Edat
E) Türemiş ad

3. I. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları mevsimlerden baharmış.
II. Mutluluk içinde saraya dönmüşler, kırk gün kırk gece düğün dernek kurulmuş, yemiş, içmiş, eğlenmiş, murat alıp murat vermişler.
III. Bir varmış, bir yokmuş... Vakti zamanında bir padişah, bu padişahın da üç kızı varmış.
IV. Gökten üç tane nar düşmüş; narların biri benim, biri bu masalı okuyanın, biri de tüm dinleyenlerin olsun.
V. Delibalta çuvaları getirmiş, her kırk çuvalı altınla doldurmuş, belli olmasın diye de üstüne eşya koymuş.

Numaralanmış cümleler masalın bölümleri bakımından ikiye eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Yengeç ana bir gün der ki kızına:
– Yavrum bu ne biçim gidiş, dosdoğru yürüyemez misin?
Kız der ki:
– Sanki başka türlü mü yürüyüşünüz sizin?
Ailecek nasıl yürüyorsa ben de öyle yürüyorum.
Soy sop yan yan giderken dosdoğru yürümem nasıl istenir benden?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmiştir?

- A) Çatışma B) Düşüm C) Yer
D) Çözüm E) Olay

5. Keloğlan, padişahın kızıyla evlenmek için altın vereceğini söylemiş. Kızı tartının bir kefesine çıkarmışlar, öteki kefesine Keloğlan, torbasını sallamış. Oluk gibi altın akıyor ama bir türlü kızın ağırlığına ulaşamıyormuş. Keloğlan bu işin içinde bir iş olduğunu anlamış. Ne yapıp yapıp bu gizi çözmek istemiş. Gece Gülyüz'ün odasına girmiş. Gülyüz onu görünce: "Kimsin sen, odamda ne arıyorsun?" diye bağırmış. Keloğlan onu sevdiğini, onunla evlenmek istediğini söylemiş. Ağırlığının gizini sormuş. Sevda kuşu bu. Koca padişahın kızı Gülyüz, Keloğlan'ı sevmiş. "İşte ağırlığının gizi budur." diyerek parmağındaki yüzüğü çıkarıp Keloğlan'a vermiş.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Anlatımda hâkim bakış açısına yer verilmiştir.
B) Olağanüstü durumlardan yararlanılmıştır.
C) Akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
D) Serim bölümüne yer verilmiştir.
E) Yer ve zaman unsurları kullanılmıştır.

Masal/Fabl - 4

6. Bir varmış bir yokmuş, Allah'ın kulu çokmuş. Develer tel-lal iken, pireler berber iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken bir memleketin birinde bir padişah varmış. Bu padişahın da darıdünyada bir tek oğlu varmış. Padişah; oğlunun üstüne öyle bir titrer, öyle bir titirmiş ki esen yelden, uçan kuştan sakınır, gözünden gözüne vermezmiş. Gel zaman git zaman şehzademiz büyümüş, boy atmış, yiğitlerden yiğit olmuş ama dünya bu, yiğidin başına yazılan gelir; gelir ya kim bilir yazan neler yazmış! "Ya bu da ötekiler gibi dalından uçup giderse!" Bu kuruntu ile padişah dünü günü yitirmiş, kendini yiyip bitirmiş. Bir gün yine içinden alıp verirken "Ne diye yağmur yağmadan sele gidiyorum, hele bir yıldızına baktırayım." diye düşünüp akşamın bir vaktinde çağırmış müneccimbaşını!

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın bir masaldan alındığının kanıtı değildir?

- A) Gözlemci bakış açısıyla kaleme alınması
- B) Döşeme bölümünde tekerlemeye yer verilmesi
- C) Olayın geçtiği yer ve zamanın belirsiz olması
- D) Olayların geniş veya geçmiş zaman kipiyle anlatılması
- E) Betimlemelerde ayrıntıdan kaçınılması

7. Kurdun biri pek fazla yemişti
Boğazına bir kemik parçası ilişti ve kaldı.
Zavallı şaşırdı ne yapacağını,
Neredeyse beynine toplandı kanı,
Nefesi daraldı.
Çok şükür, oradan geçti bir leylek.
Kurt işaret ederek
Çağırdı ve uzun gagalı hayvan
Kemiği kolayca çekti boğazdan.
Sonra bu gördüğü güzel iş için
Kurttan ücret istedi.
Kurt: "Ücret mi istiyorsunuz?" dedi.
"Gaganızı çektiğiniz yetişmiyor mu?
Bilirsiniz benim kim olduğumu,
Pençeme düşmeyin, çekilin gidin."

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ders vermeyi amaçlamaktadır.
- B) İç konuşma tekniğine başvurulmuştur.
- C) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
- D) Teşhis ve intak sanatlarına yer verilmiştir.
- E) Ahenkli bir söyleyiş vardır.

8. Herkes herkese yardım etmeli,
Ben büyük, o küçük dememeli
İki masalım var bunun üstüne,
Başka da bulurum isteyene.
Aslan toprakla oynuyormuş bir gün;
Bir de bakmış pençesinde fare,
Aslan, aslan yürekliymiş o gün,
Kıymamış canına, bırakmış yere.
Boşuna gitmemiş bu iyiliği.
Kimin aklına gelir,
Farenin aslana iyilik edeceği?
Etmış işte, hem de canını kurtarmış.
Günün birinde aslan
Biraz çıkayım derken ormandan,
Düşmüş bir tuzağa,
Ağın içinde kalmış;
Kükremiş durmuş boşuna;
Bereket fare usta yetişmiş imdada;
Başlamış incecik dişlerini işletmeye
Gelmiş ipin hakkından ktır ktır.

Bu parçayla ilgili,

- I. Teşhis ve intak sanatı vardır.
- II. Öğüt kısmı parçanın sonundadır.
- III. Zaman ve mekân belirsizdir.
- IV. Manzum özellikler taşır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve IV
- D) I, III ve IV
- E) II, III ve IV

9. Masal adalarının birinde ihtiyar bir balıkçı varmış. Her akşam balıktan döndüğü zaman ada halkı başına üşüşür ve ona açık denizde neler gördüğünü sormuş. Halkın ilgisi- ni çekmek için herkesin göremeyeceği canlılar ve tasav- vur edemeyeceği tesadüfler icat eden sanatkâr balıkçı; o gün açık denizde bir deniz kızı gördüğünü söyleyip bu hayali, türlü masallara dönüştürmüştü. Günlerden bir gün balıkçı, açık denizde gerçekten bir deniz kızı görmüştü. O gün balıktan döndüğü zaman kendisine neler gördüğünü soranlara bu sefer, "Bugün hiçbir şey görmedim." demiş.

Bu parçaya göre aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Deneyimler, sanatçıdaki yaratıcılığı harekete geçirir.
- B) Dinleyicinin ilgisi, hikâyedeki kurguyu zenginleştirir.
- C) İnsanlar, gerçeklikten kaçmak için masallara sığınır.
- D) Nitelikli eserler, sıra dışı olaylardan ilham alır.
- E) Kurgu, gerçeklerden ziyade hayallerimizden beslenir.

Masal/Fabl - 3

1. Vakti zamanında bir peri padişahının güzel bir kızı ile ak saçlı, ak yürekli bir yaşlı ninenin oğlu varmış. Yaşı on sekiz, boyu selvi, gözleri ela, adı Namlı Kemankeş, bir bakışı cihana eş. Ama başında kavak yelleri eser, aşk nedir bilmezmiş. Alıp başını durmadan gezermiş. Bir gün geze geze gelmiş bir bayram yerine. Bakmış, bakışmış da karşısında ne görsün? Adı dillerde, gönlü bilinmedik illerde peri padişahının kızını görmüş... Kara kara gözleri varmış, zeytin tanesini andırırılmış. Boyu boyum, huyu huyum demiş de kızla göz göze gelip derinden bir ah çekmiş. Ah ile birlikte yer yerinden oynamış, yetmiş iki dağ birden kazan gibi kaynamış.

Bu parçada masalın;

- I. olay,
- II. mekân,
- III. zaman,
- IV. kişiler

unsurlarından hangileri belirgin değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

2. Günün birinde, kurbağa ile fare arkadaş olmuşlar. Bir bahar mevsiminde kurbağa, fareye: "Gel, biraz gezelim." demiş. Bunlar gide gide bir ırmağa rastlamışlar. Kurbağa, farenin sudan geçemeyeceğini bildiği için ona: "Sen üzerine çık, kuyruğunu da ayağıma bağla. Böylece seni karşı tarafa rahatlıkla geçirebilirim." demiş. Fare kurbağanın sırtına binmiş, tam suyun ortasına vardıklarında kurbağa bir şeytanlık düşünüp suyun dibine doğru dalmaya başlamış. Elbette fare suyun içine girer girmez hemen boğulmuş. Ama kuyruğu kurbağanın ayağına bağlı olduğu için yine onun sırtında kalmış. Suyun yüzüne çıkan kurbağa sırtında fare ölüsü ile dolaşırken kartal yukarıdan fareyi görmüş ve kaptığı gibi dağın başına götürmüş. Fare kurbağaya bağlı olduğu için yüksek dağın zirvesinde kartala yem olmaktan kurtulamamış. Atalarımız ne güzel demiş:

Bu fablın sonunda boş bırakılan yere aşağıdaki öğütlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Eden bulur, inleyen ölür.
B) Alna yazılan başa gelir.
C) Güvenme varlığa, düşersin darlığa.
D) Dost, kara günde belli olur.
E) Akıl akıldan üstündür.

3. Eski zamanlardan bir padişah, kendi memleketinin toprakları üstünde yaşayan en zeki insanı bulması için vezirine emir vermiş. Bir oduncunun üç kızı varmış aynı memlekette yaşayan. Bu kızların en küçüğü çok zeki imiş. Padişah, bir sürü aramadan sonra bulunan bu kıza, veziriyle otuz lira ve otuz arşın kumaş göndermiş. Ama vezir hem paranın hem de kumaşın yarısını kendine alıkoymuş, geriye kalan yarı para ile kumaşı kıza götürmüştü. Kız hediyeleri alınca "Benim de bir haberim var padişaha, aynen nakledin." diyerek şunları söylemiş: "Babam taktaklara, annem vakvıklara gitti. Büyük ablam çirkini güzel etmeye, küçük ablam biri iki yapmaya gitti. Ben de baş aşağı, baş yukarı yapıyorum. Padişahım ne İslam'dır ne başka." Vezir bu cevabı padişaha nakledince padişah meseleyi çözmüş ve hırsızlık yaptığı için vezirini zindana attırmış. Meğer kızın dediklerinin manası şuymuş: Babam odun kesmeye, annem ördek gütmeye, büyük ablam gelin hazırlamaya, küçük ablam doğum yaptırmaya gittiler. Ben de fasulye pişiriyorum. Bana gönderdiğin hediyeler ne senin şanına uygun ne de bana yeter.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleri ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Anlatım, duyulan geçmiş zamanla gerçekleştirilmiştir.
B) Olağanüstü ayrıntılara yer verilmiştir.
C) Kötülüğün, yanlış işin timsali olan tip, cezasını bulmuştur.
D) Anlatıcı, hâkim bir bakış açısına sahiptir.
E) Kısa, duru ve açık cümleler kullanılmıştır.

4. Bir resim asılmış bir meydana.
Şunu canlandırmıştı resmi yapan:
Bir başına, kocaman bir arslana,
Galip gelmişti kahraman bir insan.
Herkes bakıp bakıp övünüyordu.
Bir arslan belirdi birden, mırıldandı durdu:
"Evet görüyorum, dedi, hepiniz
Ölçüsüz bir gurur içindesiniz.
Size layık görülmüş çünkü zafer.
Ama yalan söylüyor ressam size.
İrkdaşlarım resim yapmayı bilseydi eğer
Doğruyu gösterirdi hepinize."

Bu fabldaki ileti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, kazandığı zaferlerden dolayı böbürlenmemelidir.
B) İnsan, doğadaki canlıların hayatına saygılı olmalıdır.
C) Olayları belgelemek onların unutulmasını engeller.
D) Resim, doğruların gösterilmesinde bir araçtır.
E) Herkes olayları kendi bakış açısına göre yorumlar.

Masal/Fabl - 3

5. Aşağıdakilerden hangisi masalın farklı bir bölümünde yer alır?

- A) Devi alt eden halk huzur içinde yaşamış.
- B) O geceden sonra iki kardeş, bir daha kavga etmemiş.
- C) Mutluluk güneşi üzerlerinden hiç gitmemiş.
- D) Prensesi kurtarıp kırk gün kırk gece süren bir düğünle evlenmiş.
- E) Geceleri altında ateş yanan bir şehir varmış.

6. Bu dünyada aldanmayan mı var?

Bir hayal peşinde koşan deliller
o kadar çoktur ki o kadar
şaşırsın saymaya kalksan eğer.
Onlara ders olmalı Ezop'un anlattığı köpek.

Bu köpek, ağzındaki avın gölgesini suda görerek
onu kapmak için atılır dereye hemen.
Birdenbire karışır sular.
Köpek güç bela kıyıya çıkar.
Fakat gölgesi de avı da gitmiştir elden.

Bu fabl ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kahramanı insan dışı varlıktan seçilmiştir.
- B) Tema, somut kavramlar yoluyla anlatılmıştır.
- C) Teşhis sanatına yer verilmiştir.
- D) Ders verme amacı ön planda tutulmuştur.
- E) Ahenk unsurlarından yararlanılmıştır.

7. Bir eşek var idi za'if ü nizâr
Yük elinden katı şikeste vü zâr

Gâh odunda vü gâh suda idi
Dün ü gün kahr ile kısuda idi

Oı kadar çeker idi yükler ağır
Ki teninde tü komamışdı yağır

Nice tü kalmamışdı et ü deri
Yükler altında kana batdı deri

Bir eşeğin başından geçenlerin alegorik bir dille anlatıldığı bu parça aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?

- A) Şeyhî
- B) Gülşehri
- C) Mevlana
- D) Nabizade Nazım
- E) Şinasi

8. Masal ve efsaneler olağanüstü olmaları, nesir şeklinde

I
söylenmeleri, zaman ve yerle sınırlı olmayışları ve kimi motifleri yönüyle birbirine benzerdir. Her bir türün kendine

II III
özgü yönleri olduğu gibi bu iki türünde farklı yönleri vardır.

IV
İnanırcılık özelliği, dinsel yönleri, sonunun kötü bir olayla bitmesi ve kalıplaşmış sözler taşıması gibi birkaç
V
unsur efsaneyi masaldan ayırmamıza yardımcı olur.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Su, güneşli günlerdeki gibi ışıltılı.

I II III
Turna balığı dönüyordu suyun içinde fırıl fırıl.
IV V

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangisi edattır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdakilerden hangisinin bir masalın döşeme bölümünden alındığı söylenebilir?

- A) Pireler berber iken develer tellal iken...
- B) Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.
- C) Uzak memleketin birinde bir padişah yaşamış.
- D) Padişah işini göredursun, biz gelelim Keloğlan'a.
- E) Sislerin arasından ansızın tek gözlü bir dev belirivermiş.

(2019 AYT)

Masal/Fabl - 2

1. Padişah, konuk ağırlamayı çok sever. Methi her yerde duyulan bir de aşçısı vardır. Bir gün çok sevdiği arkadaşları, evine konuk olur; aşçısından sofrayı donatmasını ister. Akşam olur, davetliler gelir, sofrada kırk çeşit yemek vardır fakat hepsi dilden yapılmıştır. Padişah bu duruma şaşırır. Başka bir gün padişahın tekrar misafiri gelir. Padişah aşçısına, "Bu sefer gelenler çok önemli insanlar değil." der. Padişah, önemsiz dediği misafirlerine de dil yemeği hazırladığını görünce şaşırır ve nedenini sorar. Aşçı, "Dil çok kıymetlidir, iyi kullanırsak yılanı deliğinden çıkarır. Kötü kullanırsak dilin hatasını hiçbir şey düzeltemez." der.

Bu parça dil ve anlatım özellikleri bakımından aşağıdaki türlerden hangisine örnek olabilir?

- A) Masal   B) Roman   C) Destan
D) Mesnevi   E) Manzume

2. Yaşlı aslan hastalanınca bir mağaraya girip yatmış. Aslanmış, kralmış ama tilkiden başka öyle cancığer bir dostu da yokmuş. Arada bir kendisini ziyarete gelen komşusu tilki ile sohbet eder, ona eski günlerindeki avlarından bahsedermiş. O günler artık hayal olunca eski avlarının mis gibi kokuları burnunda tüter olmuş.

Bu parçadaki altı çizili sözcüğü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Çok yakın arkadaşlıklarda küskünlük çabuk geçer.
B) Bana çok samimi davranarak gönlümü aldı.
C) Bugünlerde nedense çok sıkı fıkı görünüyorlar.
D) Onlar da artık Umud ile içli dışlı olmuşlardı.
E) Beni nedense kendi dengi gibi görüyor.

3. **Aşağıdaki fabl parçaları temalarına göre ikiyeşerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?**

- A) Sen artık uğraş, didin, çıkmaya çalış buradan.
Her işin sonunu düşünmeli insan.
B) Boşuna laf etmedim ben:
Hem daha sağlam hem daha iyidir;
Senin olan bir, senin olacak olan ikiden.
C) Mümkün değil hoşuna gitmek herkesin,
Hem âlemin ağzı torba değil ki büzesin.
D) Hiçbir zaman memnun değildir hâlimizden.
Bize hep kötü gelir o günkü durumumuz.
Boyuna şikâyet eder dururuz.
E) Bir tedbirden iyidir iki tedbir,
Hatta fazlası da fazla değildir.

4. Tilki değirmenciye kandırır ve beraber yola çıkarlar. Padişahın sarayına yaklaşınca tilki, değirmenciye der ki:
– Sen burada dur, ben gidip padişahın sana bir kat elbise alıp geleyim.

Tilki saraydan içeri girer, padişahla karşılaşır.

Bu parça aşağıdaki masal bölümlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Döşeme   B) Serim   C) Düğüm
D) Çözüm   E) Dilek

5. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, benden büyüğü var mı bunca yaman içinde. Ben deyim şu ağaçtan, siz deyin şu yamaçtan, uçtu uçtu bir kuş uçtu. Uçar mı uçmaz mı demeye kalmadı bir de gördüm ki Keloğlan yanında padişahın güzel kızı, bir seccadenin üzerine süzüm süzüm süzülüp geliyor. Hadi canım sen de demeyin. Ne maval ne martaval. Bu yalnızca bir masal! Babası ölünce zavallı anasının tek umuduymuş Keloğlan ama onun işte gözü yokmuş. Yine bir gün doldurmuş torbasına azığı, anasını gözü yaşlı bırakarak çıkmış yola. Mevsimin güzünde bir bakmış ki üç kişi birbirine vurup duruyor. Koşmuş aralarına girmiş.

Bu parçada masalın;

- I. olay,
II. zaman,
III. mekân,
IV. kişi

unsurlarından hangilerine yer verilmemiştir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) II ve IV
D) I, III ve IV   E) II, III ve IV

6. **Aşağıdakilerden hangisi kalıplaşmış bir masal cümlesidir?**

- A) Bir varmış, bir yokmuş, Allah'ın kulu çokmuş.
B) Bilmemek bir kusur değilmiş ama öğrenmemek kusurmuş.
C) Tamirde kullandığı derileri su dolu kaptan tutarmış.
D) Odun getirmek için bir ormana doğru yola koyulmuş.
E) Sürünün sahibi ne olur ne olmaz diye çobana akçe vermiş.

Masal/Fabl - 2**7. HOROZLA İNCİ**

Horoz Çelebi bir gün
Bir inci çıkarmış çöplükten.
Hemen kuyumcuya gitmiş:
– İyi bir şeye benziyor, demiş;
Gel, al şunu da
Bir mısır tanesi ver bana.
Cahilin birine babası,
Bir kitap bırakmış ölürken
Eski bir el yazması.
Hemen gitmiş kitapçıya:
– Bak, demiş, kapağı meşinden.
Gel, al şunu da
Bir liracık olsun ver bana.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar kendilerine bırakılan mirası korumalıdır.
- B) Bir şeyin gerçek değerini ondan anlayan bilir.
- C) İnsan kendisine verilen emanete ne olursa olsun sahip çıkmalıdır.
- D) Bir duruma her insan farklı tepki verebilir.
- E) Emek harcanmadan elde edilenlerin değeri fazla bilinmez.

8. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde... Enteseden, menteşeden... Derken bir karpuzcu çıktı şu köşeden; ay efendim, vay efendim; karpuzlar da karpuz mu ya, ne tarıya gelir ne teraziye, ne arşına gelir ne endazeye, doğrusu görülmüş gibi, görülecek gibi değil, üstü nakış nakış örülmüş ama örülecek gibi değil! Baktım, bakakaldım; on para verdim, on tane aldım. Hani karpuz kesme ile yürek ferahlamaz derler, derler ama bakalım, adı mı güzel, tadı mı güzel şu karpuzun deyip çıkardım bıçağımı, baltamı, nacağımı; ha kestim, ha kesiyorum; ha eştim, ha eşiyorum derken bıçaktır, bir kapak açmasın mı, kapağı açarken elim de içine kaçmasın mı! Bak hele bir, elimi çıkarayım derken kendim de varıp içine düşüvermedim mi, bir de baktım ki ne göreyim? Bir yanı sazlık samanlık, bir yanı tozluk dumanlık... Bu karpuzun içinde iki dertli bir araya gelende, o başladı kavala, ben başladım mavala, inanmanın bu masala!

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Ses tekrarlarına yer verilmiştir.
- B) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
- C) Anlatma tekniğinden faydalanılmıştır.
- D) Ders vermek amaçlanmıştır.
- E) Gerçek dışı unsurlar bulunmaktadır.

**9. Eşeğin biri aslan postu giymiş,
Millet evinden çıkamaz olmuş.
Eşek hep o eşek,
Ama gören korkudan ölecek.
Bir gün aksilik etmiş kulakları,
Uçları çıkıvermiş posttan dışarı.
Açıkgözün biri görmüş,
Eşeğin şakası sona ermiş;
Vurmuş sopayı beline,
Sürmüş aslanı değirmene.
Şaşırakalmış görenler,
Aslanı eşek etti sanmışlar.
Nice babayiğitlerimize
Bu masal biçilmiş kaftan.
Posta kanarsak yuf bize!**

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadan çıkarılacak iletilerden değildir?

- A) İnsan, ömrü boyunca doğru yoldan şaşmamalıdır.
- B) Gerçekler eninde sonunda ortaya çıkar.
- C) İnsan, her durumda kişiliğini korumalıdır.
- D) İnsan, dış görünüşe aldanmamalıdır.
- E) Hayatın gerçeklerinden kaçmak kolaydır.

10. Kötü olanı, bu soğuk ışığa kin dolu bakışlar ile baktı.

Küçük bir kuş, demir parmaklığa doğru uçtu. Kuş hem iyi

hem de kötü adam için öttü. Kısa bir "Cik cik!" o kadar!

Sonra kanat çırpıtı, tüylerini galalayıp kabarttı ve boynuyla

göğsündekileri düzeltti. Zincire vurulmuş adam buna baktı, çirkin suratında şefkatli bir ifade belirdi. Açıklayamadığı bir düşünceye dalıverdi, göğsü inip kalktı, demir parmaklık arasından sızan ışıkla akraba gibi hissetti kendini.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi edat değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Masal/Fabl - 1

1. Aşağıdakilerden hangisi masalın özellikleri arasında yer almaz?

- A) Döşeme olarak tabir edilen bir tekerlemeyle başlar.
- B) Yer kavramı belirsiz bir biçimde aktarılır.
- C) İyilik-kötülük gibi evrensel konular işlenir.
- D) Çoğunlukla mutlu bir sonla biter ve iyiler kazanır.
- E) Olaylar, gelecek zaman içinde gerçekleşir.

2. Aşağıdakilerden hangisi kalıplaşmış bir masal cümlesidir?

- A) Kralın bu emrini duyan prens hemen kardeşinin yanına gitmiş.
- B) Anne ceylan, yavrularının bir saldırıya uğramasından korktuğu için daima tetikteydi.
- C) Ordunun nereye gideceği kimse tarafından bilinmemişti.
- D) Bir varmış, bir yokmuş, ülkenin birinde elinden her iş gelen usta bir marangoz yaşarmış.
- E) Bu olağanüstü varlıkların hangi zamanda karada da yaşayabilme özelliği kazandığı belli değil.

3. Hani, çok gür, çok yüksek asmalar vardır ya işte bir geyik sığınarak böyle bir asmaya gizledi kendini, kurtardı canını.

Avcılar da sanarak köpeklerin yanıldığını gittiler... Tehlikeyi atlatınca geyik Velinimetini yemeye başladı yaprak yaprak.

Ne büyük nankörlük!

Hışırta duyuldu, döndüler, kovaladılar onu, geldi yine aynı yerde ruhunu teslim etti dönüp dolaşarak. "Cezamdır, çekeyim." dedi teslim ederken ruhunu.

Parçalandı köpekler tarafından.

Faydasızdı avcılara yalvarmak

çünkü o, ruhunu teslim etmişti avcılar geldiği zaman.

Size ibret olsun bu geyik:

sığındığınız yere etmeyin ihanetlik.

Aşağıdaki deyimlerden hangisi bu parçanın ana düşüncesiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Burnunun dikine gitmek
- B) Bindiği dalı kesmek
- C) Ağzının tadını bilmek
- D) Baltayı taşla vurmak
- E) Can kaygısına düşmek

4. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde... Nerde var, nerde yok bir sinek geldi, vızıldadı havaya; yağını süzdük üç yüz altmış tavaya, derisini sattık yüz binlerce liraya; kemiklerinden de bir köprü kurduk Çukurova'ya; vay ne köprü, bu köprü; kıldan ince, kılıçtan keskin! Ne dün ne demin; bugüne bugün, iki adam geçti; biri zayıf, biri şişman; biri dost, biri düşman; geçen de pişman, geçmeyen de pişman...

Bu parça bir masalın aşağıdaki hangi bölümünden alınmış olabilir?

- A) Çözüm
- B) Dilek
- C) Döşeme
- B) Dügüm
- E) Serim

5. Fabl; kahramanları çoğunlukla hayvanlardan seçilen, ders verme amacı güden, genellikle şiir şeklinde yazılan bir edebî türdür. XV. yüzyılda Şeyhî'nin yazdığı - - - - Türk edebiyatındaki ilk fabl örneğidir. - - - - nazım şekli kullanılarak yazılan bu eserde şair, başına gelenleri sembolik bir anlatımla dile getirir. La Fontaine fabllarını ilk kez Türkçeye çeviren ise - - - - olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) *Harnâme* - Mesnevi - Şinasi
- B) *Harnâme* - Gazel - Namık Kemal
- C) *Mantıku't-Tayr* - Mesnevi - Şinasi
- D) *Harnâme* - Mesnevi - Namık Kemal
- E) *Mantıku't-Tayr* - Kaside - Şinasi

6. Keloğlan, anası ile küçük bir kulübede yaşarmış. Yaşadıkları yer köyden biraz uzakmış. Çok da fakirlermiş. O sene kış uzun sürmüştü. Köyde kıtlık başlamış. Vahşi hayvanlar bile aç kalmış. Kurtlar açlıktan köye inmeye başlamış. Bu soğuk günlerin birinde Keloğlan sobanın karşısında uyuyormuş, zaten zamanını genellikle uyuyarak geçirirmiş. Keloğlan'da biraz tembellek varmış. Evde hiç yiyecekleri kalmamış. Annesi bu durumdan çok endişe duyuyormuş ama Keloğlan'ın pek de umurunda değilmiş.

Bu parçanın kahramanı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Üşengeç bir yapıya sahiptir.
- B) Uykuyu sevmektedir.
- C) Karamsar bir tutum içindedir.
- D) Kaygısız bir hâli vardır.
- E) Yokluk içinde yaşamaktadır.

Masal/Fabl - 1

7. Alakarga gibi nice insanlar var
Onlar da başkasının sırtından süslenirler.
Sanat hırsızları denir böylelerine
Bilirim çoklarını ama söylemem,
Kıllarına dokunmak da istemem:
Bu işlerden bana ne.

Bir fabldan alınan bu parça ile ilgili,

- I. Ahenkli bir söyleyişi vardır.
II. Betimlemeye başvurulmuştur.
III. Benzetmeden yararlanılmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) I ve III

8. Günlerden bir gün bir padişah köylü bir adam gibi giyine-
rek halkın içine karışmış. Vezirin övüne övüne bitiremedi-
ği şarkı söyleyen ağacı bulmak için uzun süre yürümüş.
Köyün dışında büyük bir bahçenin içinde şarkı söyleyen
ağacın sesini işitmiş. Köylüler ağacın etrafına toplanarak
kâh eğleniyor, kâh dans ediyor, kâh gülüp oynuyorlarmış.
Padişah, köylülerin bu kadar mutlu olmalarını hazme-
dememiş. Kendi bu ülkenin padişahıymış ve en zengini
iymiş. Bu ağaç, insanları mutlu ediyorsa sadece onun ol-
malıymış.

Bu parçadaki padişah aşağıdakilerden hangisi ile nitelendirilemez?

- A) Zalim
B) Bencil
C) Fedakâr
D) Kıskanç
E) Kibirli

9. Ağustosböceği, bütün bir yaz
şarkı söyledi avaz avaz,
eli böğründe kaldı kış bastırınca.
Ortalıkta ne bir sinek
ne bir böcek ...
Komşusuydu karınca,
ona gidip : «Açım» dedi;
dayanabilmek için gelecek mevsime dek
birkaç buğday borç istedi:
– Yemin ederim,
ilk harmana kalmaz, öderim.

Bu parçanın olay örgüsü ile ilgili;

- I. birbirini etkileyen birden fazla olaydan oluştuğu,
II. birbirinden bağımsız sıralandığı,
III. kronolojik olarak verildiği

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

10. Padişah oğlu, Sedef Kız'ın üstüne bir toz kondurmak is-
tememiş ama üç gün üç gece kollayıp da söylenenlerin
I
harfi harfine doğru olduğunu görünce neye uğradığını
II
bilememiş. Hemen çağırıp sorgu suale çekmişler ama
biçare kız ne örgüsünü bırakmış elinden ne de bir
III IV
kelam çıkmış dilinden; her sorulan, bir damla yaş olmuş
gözünde... Lakin onun gözüne, göz yaşına kim bakar
V
gayrı...

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi bağlaç değildir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

CEVAP ANAHTARI

1. Sözün anlatım gücünü artırmak için hayallerden, imgelerden, izlenimlerden, birtakım benzetme ve mecazlardan faydalanılır. Şiire özgü bu nitelikler, şiiri şeklen kendine benzeyen diğer metinlerden (manzume) ayırır. Şiirin mutlaka ölçülü, kafiyeli olması gerekmediği gibi dizeler hâlinde, ölçülü, kafiyeli yazılmış her metin de şiir değildir. “Şiir biçiminde” anlamına gelen manzumelerle sanatsal olmayan her konu işlenebilir.

Buna göre, aşağıdaki dizelerden hangilerinin şiir, hangilerinin manzume olduğunu belirleyip tabloda “X” ile işaretleyiniz.

	Şiir	Manzume
Hoyrattır bu akşamüstüler daima. Gün saltanatıyla gitti mi bir defa Yalnızlığımızla doldurup her yeri Bir renk çiğliği içinde bahçemizden, Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan Lavanta çiçeği kokan kederleri; Hoyrattır bu akşamüstüler daima.	X	
Ahlâk yolu pek dardır; Tetik bas, önü yarıdır. Sakın “hakkım var” deme, Hak yok, vazîfe vardır!		X
Maviye Maviye çalar gözlerin, Yangın mavisine Rüzgârda âsi, Körsem, Senden gayrısına yoksam, Bozuksam, Can benim, düş benim, Ellere nesi? Hadi gel, Ay karanlık...	X	

2. Eriyen parmaklarımda
Mumyalanıyor aydınlık
Sesler çınlıyor alnımda
Hâfıza gibi dağınık

Bu dizelerdeki imgeleri örnekteki gibi aşağıdaki boşluğa yazınız.

Parmakların erimesi, aydınlığın mumyalanması, seslerin alında çınlaması, seslerin hafıza gibi dağınık olması

CEVAP ANAHTARI

3. Aşağıdaki numaralanmış şiirlerin konularına göre türlerini altlarındaki boşluklara yazınız.

I

Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski yeni,
Kuzular bize söyler yılların geçtiğini.
Arzu, başlarımızdan yıldızlar gibi yüksek;
Önümüzde bir sürü, yanımızda bir köpek,
Dolaştırıp dururuz aynı daüssılayı.
Her adım uyandırır acı bir hatırayı;

Pastoral

II

Bizler derin uykudayken geceleri
Birileri havayı zehirliyor
Şifresini bozuyor hücrelerin
Güvercinlere arsenikli yemler serpiyor
Hormon zerk ediyor yediğimiz meyvelere
Yarın bir bomba gibi
Elinizde patlarsa elmalar, portakallar
Şaşırmayın!

Satirik

III

Her akşam seninle
Yeşil bir zeytin tanesi
Bir parça mavi deniz
Alır beni

Lirik

IV

Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alnımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icat oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır

Epik

V

Aldanma cahilin kuru lâfına
Kültürsüz insanın külü yalandır
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır

Didaktik

4. Aşağıdaki dizelerde geçen edebî sanatları belirleyip dizelerin karşlarına yazınız.

a) Bin atlı, akınlarda çocuklar gibi şendik	Teşbih (Benzetme)
b) İçimde damla damla bir korku birikiyor;	Kapalı istiare
c) Derinden derine ırmaklar ağlar,	Teşhis (Kişileştirme), Kapalı istiare
ç) Çevre yanın lale sümbül bürümüş	Tenasüp
d) Ben kötülere iyilik saçarım	Tezat
e) Mecnun'u böylesine harap etmedi Leylâ	Telmih
f) Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?	Tecahülûarif
g) Boşanan yağmur iliklerde, çamur ta belde.	Mübalağa (Abartma)

5. Zamanla nasıl değişiyor insan!

Hangi resmime baksam ben değilim.

Nerde o günler, o şevk, o heyecan?

Bu güler yüzlü adam ben değilim;

Yalandır kaygısız olduğum yalan.

Bu dizelerdeki altı çizili sıfatların türlerini yazınız.

Hangi : Soru sıfatı

o : İşaret sıfatı

güler yüzlü: Niteleme sıfatı

Şiir - 2

1. Sözün anlatım gücünü artırmak için hayallerden, imgelerden, izlenimlerden, birtakım benzetme ve mecazlardan faydalanılır. Şiire özgü bu nitelikler, şiiri şeklen kendine benzeyen diğer metinlerden (manzume) ayırır. Şiirin mutlaka ölçülü, kafiyeli olması gerekmediği gibi dizeler hâlinde, ölçülü, kafiyeli yazılmış her metin de şiir değildir. “Şiir biçiminde” anlamına gelen manzumelerle sanatsal olmayan her konu işlenebilir.

Buna göre, aşağıdaki dizelerden hangilerinin şiir, hangilerinin manzume olduğunu belirleyip tabloda “X” ile işaretleyiniz.

	Şiir	Manzume
Hoyrattır bu akşamüstüler daima. Gün saltanatıyla gitti mi bir defa Yalnızlığımızla doldurup her yeri Bir renk çiğliği içinde bahçemizden, Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan Lavanta çiçeği kokan kederleri; Hoyrattır bu akşamüstüler daima.		
Ahlâk yolu pek dardır; Tetik bas, önü yarıdır. Sakın “hakkım var” deme, Hak yok, vazife vardır!		
Maviye Maviye çalar gözlerin, Yangın mavisine Rüzgârda âsi, Körsem, Senden gayrısına yoksam, Bozuksam, Can benim, düş benim, Ellere nesi? Hadi gel, Ay karanlık...		

2. Eriyen parmaklarımda
Mumyalanıyor aydınlık
Sesler çınlıyor alnımda
Hâfıza gibi dağınık

Bu dizelerdeki imgeleri örnekteki gibi aşağıdaki boşluğa yazınız.

Parmakların erimesi, ...

.....

3. Aşağıdaki numaralanmış şiirlerin konularına göre türlerini altlarındaki boşluklara yazınız.

I

Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski yeni,
Kuzular bize söyler yılların geçtiğini.
Arzu, başlarımızdan yıldızlar gibi yüksek;
Önümüzde bir sürü, yanımızda bir köpek,
Dolaştırıp dururuz aynı daüssılayı.
Her adım uyandırır acı bir hatırayı;

.....

II

Bizler derin uykudayken geceleri
Birileri havayı zehirliyor
Şifresini bozuyor hücrelerin
Güvercinlere arsenikli yemler serpiyor
Hormon zerk ediyor yediğimiz meyvelere
Yarın bir bomba gibi
Elinizde patlarsa elmalar, portakallar
Şaşırmayın!

.....

III

Her akşam seninle
Yeşil bir zeytin tanesi
Bir parça mavi deniz
Alır beni

.....

IV

Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alınımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icat oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır

.....

V

Aldanma cahilin kuru lâfına
Kültürsüz insanın külü yalandır
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır

.....

4. Aşağıdaki dizelerde geçen edebî sanatları belirleyip dizelerin karşılıklarına yazınız.

- a) Bin atlı, akınlarda çocuklar gibi şendik .....
- b) İçimde damla damla bir korku birikiyor; .....
- c) Derinden derine ırmaklar ağlar, ...
- ç) Çevre yanın lale sümbül bürümüş .....
- d) Ben kötülere iyilik saçarım .....
- e) Mecnun'u böylesine harap etmedi Leylâ .....
- f) Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz? .....
- g) Boşanan yağmur iliklerde, çamur ta belde. ....

5. Zamanla nasıl değişiyor insan!

Hangi resmime baksam ben değilim.

Nerde o günler, o şevk, o heyecan?

Bu güler yüzlü adam ben değilim;

Yalandır kaygısız olduğum yalan.

Bu dizelerdeki altı çizili sıfatların türlerini yazınız.

Hangi : .....

o : .....

güler yüzlü : .....

1. Söz oyunlarına yer vermeyen; sade, açık bir dile sahip, söz tekrarları içeren ve serbest tarzda yazılmış şiirlere ilgi duyan bir kişinin aşağıdaki dizelerden hangisini sevmesi beklenir?

- A) Gün olur, alır başımı giderim
Denizden yeni çıkmış ağların kokusunda
Şu ada senin, bu ada benim
Yelkovan kuşlarının peşi sıra
- B) Seher vakti çaldım yârin kapısın
Baktım yârin kapıları sürmeli
Boş bulmadım otağının yapısın
Çıkageldi bir gözleri sürmeli
- C) Her şey birdenbire oldu
Birdenbire vurdu gün ışığı yere
Gökyüzü birdenbire oldu
Mavi birdenbire
- D) Bir sabah çıkmak güneşler, aylar bir sabah çıkmak
Bir ağacı bu evleri sarı ters bir kuşu düzeltmek
- E) Işık bulutları içinden geçiyor tren
sevinç mi tasa mı bilinmez
cama dayalı alnım
gün indi inecek
dilimin ucunda bir türkü

2. Aşağıdakilerden hangisi epik bir anlatıma sahiptir?

- A) Başıma ak düştü geçen baharla,
Kalbim kafam gibi örtülü karla...
Daha dün alevden bir anahtarla
Sizdiniz bu kalbi kuran... Seneler!
- B) Sabah mı oluyor, yıldızlar var mısınız,
Nedir bu inen nur yapraklara?
Bir nefer olmuşum Fatih'in ordusunda
Yürüyorum omuz omuza sipahilerle.
- C) Bilmezler yalnız yaşamayanlar,
Nasıl korku verir sessizlik insana;
İnsan nasıl konuşur kendisiyle,
Nasıl koşar aynalara,
Bir cana hasret,
Bilmezler.
- D) Bu sabahla kapımı çalan ilkbahar.
Hasretine sessizce kavuşan kalbim.
Henüz kirlenmemiş gün, ümitli mevsim,
Sevincimi paylaşan tanıdık kuşlar.
- E) Açınca baharın dışı gülleri,
Bir başka rüzgâr eser bahçelerde.
Dinle çığgınca öten bülbülleri,
Sorma niçin düştüğünü bu derde.

3. Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın bir devre damgasını vuran asıl sanatkâr şahsiyeti, tekke şairleri ve halk âşıklarının genellikle musiki eşliğinde okudukları şiirlerden yola çıkarak kaleme aldığı divan, koşma ve nefesleriyle belirir.

Bu bilgiden hareketle aşağıdakilerden hangisinin Rıza Tevfik'e ait olduğu söylenebilir?

- A) Kişi doğru yoldan eğri giderse,
İyiliğe karşı kemlik ederse,
Kendini beğenip benlik güderse;
Yükü saman; suya çok etsin, dedi
- B) Tanıdığım bir ağaç var
Etilik bağlarına yakın
Saadetin adını bile duymamış
Tanrı'nın işine bakın.
- C) Bir kırlangıç bir su birikintisi bir parça gök.
Bir şiirden düşmüş olmalı bunlar.
Böyle diyordu yoldan geçen biri.
- D) Mıknatıslı bir anten gibi tek tek
Gökyüzüne açılmış kirpiklerim
Dilimde yanık yıldızların tadı
Ayakta ne uyku ne durak
- E) Ne hoş, ey güzel Tanrı'm, ne hoş
Mavilerde sefer etmek!
Bir sahilden çözülp gitmek
Düşünceler gibi başıboş.

4. Adalet kalmadı hep zulüm doldu
Geçti şu baharın gülleri soldu
Dünyanın gidişi acayip oldu
Koyun belli değil, kurt belli değil

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Didaktik şiire örnektir.
- B) Telmih sanatından yararlanılmıştır.
- C) Bir şiirin son birimidir.
- D) Zengin kafiye kullanılmıştır.
- E) Hecenin 6+5 kalıbıyla yazılmıştır.

5. Ve böylece bu ömür, bu ömür her dakika,
Bir buz parçası gibi kendinden eriyecek.
Semada yıldızlardan, yerde kurtlardan başka,
Yaşayıp öldüğümü kimseler bilmeyecek!

**Bu dizeler aşağıdaki yargılardan hangisiyle uyuşma-
maktadır?**

- A) Uyak ve redif şiirin müzikalitesini artırır.
B) Şiirde, bireysel temalara da yer verilmelidir.
C) Sanatlı söyleyişler şiire anlam derinliği kazandırır.
D) Yabancı kökenli sözcükler şiirin dilini ağırlaştırır.
E) Gelenekten kalma her türlü kural yok sayılmalıdır.

6. Aşağıdakilerin hangisinde kafiye yoktur?

- A) Dokunur hatıra kendisin bilmez
Asılzâdelerden hiç kemlik gelmez
B) Bir sevdıyla feryat eder bu gönül
Dudak kurur yüz dertlenir dil söyler
Arı çiçek çiçek gezer dolanır
Budak kurur öz dertlenir bal söyler
C) Bir adam hasmını utandıramaz
Elde külliyetli var olmayınca
Pervane şem'ini uyandıramaz
Başta sevda, kalpte nâr olmayınca
D) Yücesine çıktım seyran eyledim
Güzeller içinde gördüm bir gelin
E) Seyyah oldum, gezdim gurbet illeri,
Kâr etti bağıma, yeter ayrılık.
Söyleyeyim başa gelen halları,
Ölümden çok çektim beter ayrılık.

7. Annenden öğrendiğinle yetinme
Çocuğum, Türkçeni geliştir.
Dilimiz öylesine güzel ki
Durgun göllerimizce duru,
Akarsularımızca coşkulu...
Ne var ki çocuğum,
Güzellik de bakım ister

**Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine
özgü nitelikler ağır basmaktadır?**

- A) Pastoral B) Didaktik C) Lirik
D) Epik E) Satirik

8. I. Kayalardan yuvarlanan ırmak,
Köpük köpük saçılıp öfkelerle çağlamada...
Yaralanmış gururu ağlamada!
II. Küçük serçeler, diyorlar ki:
– Yaşarız hür, bu dost ağaçlarda,
Şu ince dallar için hiç değilse yük değiliz.
Küçüğüz çok şükür büyük değiliz!

**Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış şiirlerin ortak
özellliği değildir?**

- A) Serbest ölçüyle yazılma
B) Çağrışımlar içermesi
C) Aynı uyak örgüsüyle oluşturulma
D) İmgelere yer verme
E) Söz sanatlarından yararlanma

9. Çocukluğumda uçurduğum uçurtmalar olacak

I
Bacalara takılan şu beyaz bulutlar

Belkide rüzgarda namaz bezidir;

II III
Yüzüne hasret kaldığım anacığımın!

Herhâlde beni bekleyenler var.

IV V

**Bu dizelerdeki numaralanmış sözlerin hangisinde ya-
zım yanlışı yapılmamıştır?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Ahu gözlü dilber sana ne ettim
Sevdanın elinden tükendim bittim
Her ne ettim ise kendime ettim
Kerem gibi her gün yandıkça tüttüm
Dertlerimi sürü eyleyip güttüm

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Pastoral bir şiir türünden alınmıştır.
B) Ahenk unsuru olarak redif kullanılmıştır.
C) Düz kafiye şemasından faydalanılmıştır.
D) Birden fazla edebî sanattan yararlanılmıştır.
E) Nazım türü bakımından güzellemedir.

1. Âşık Veysel; yetmiş dokuz yıllık hayat serüveninde özellikle içinde bulunduğu toplumun sosyal yaşamını, ahlak anlayışını, dönemin mühim olaylarını, çalışmanın önemini ve gerekliliğini, zamanın bazı sosyal kurumlarını ve bunların toplum içerisindeki rollerini, işlevlerini, vatan ve millet sevgisini, birlik ve beraberlik düşüncesini şiirlerinde bir nasihat ve uyarı üslubuyla dile getirmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Âşık Veysel'e ait olamaz?

- A) Anaların hakkı kolay ödenmez
Analara ne yakışmaz ne denmez
Kan uykudan gece kalkar gücenmez
Emzirdi salladı uyuttu anam
- B) Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü yalandır
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır
- C) Olmak istiyorsan dünyada mesut
Hakka halka yarayacak bir iş tut
Çalıştır oğlunu kızını okut
İnsan olmak için okumak gerek
- D) Sen İstinye'de bekle ben buradayım
İçimde köpek gibi havlayan yalnızlığım
Belki gelmem gelemem beş dakika bekle git
Çünkü ben buradayım karanlıktayım
- E) Avrupa, Asiya ayrı bir kıta
Bir yıllık yol idi deveye ata
Uçaklar sığdırdı beş, on saate
Daha neler çıkar dur belli değil

2. Yorgun bir hayatın kederlerinden
Ruhunuz bunalır, dolarsa yarın,
Gür sesle meleyen sürüyü güden
Çobanın gezdiği yerlere varın.

Gök yeşil, kır geniş, ufuklar derin,
Ağaçlar hülyalı, pınarlar serin,
Orada yürüyün, gezin, dinlenin,
Altında hülyaya dalın çınarın.

Bu dizelere hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Memleket özlemi
- B) Aşk
- C) Doğa sevgisi
- D) Ölüm
- E) Ayrılık acısı

3. **Aşağıdakilerden hangisi ayraç içindeki terimi örneklemez?**

- A) Garibim namıma Kerem diyorlar
Aslı'mı el almış haram diyorlar
Hastayım derdime verem diyorlar
Maraşlı Şeyhoğlu Satılmış'ım ben (Tapşırma)
- B) Mavi bir gölge uçtu pencereden
Baktım âvâre bir küçük kelebek
Yaramaz geldi kim bilir nereden
Belli yorgundu, bir veremli çiçek
Gibi serpildi lambanın yanına
Bir duman uçtu, gitti titreyerek (Terzarima)
- C) Bir vakte erdi ki bizim günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Deva belli değil dert belli değil (Taşlama)
- D) Karac'oğlan gene coştı, bulandı
İnip aşkın deryasına dolandı
Güzel gitti, diye pınar ağladı
Acıdı yüreğim, yandı pınara (Hüsnütalil)
- E) Tam otların sarardığı zamanlar
Yere yüzükoyun uzanıyorum
Toprakta bir telâş, bir telâş
Karıncalar öteden beri dostum (Pastoral)

4. SEVDAYA MI TUTULDUM?

Benim de mi düşüncelerim olacaktı,
Ben de mi böyle uykusuz kalacaktım,
Sessiz, sedasız mı olacaktım böyle?
Çok sevdiğim salatayı bile
Aramaz mı olacaktım?
Ben böyle mi olacaktım?

Bu şiir ile ilgili;

- I. Serbest ölçüyle yazılmıştır.
- II. Cinaslı uyak kullanılmıştır.
- III. Kelime tekrarlarıyla ahenk sağlanmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

5. Bütün insanları dostun bil, kardeşin bil kızım
Sevincin ürünüdür insan, nefretin değil kızım
Zulmün önünde dimdik tut onurunu
Sevginin önünde eğil kızım

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Serbest ölçüyle yazıldığı
B) Yinelemelerden yararlandığı
C) Satirik özellik gösterdiği
D) Yalın bir anlatımının olduğu
E) Seslenmelerden yararlandığı

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde kafiye ve redife yer verilmiştir?

- A) Tarihin dilinden düşmez bu destan,
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
B) Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
C) Dalgalandığın yerde ne korku ne keder...
Gölgende bana da bana da yer ver!
D) Gurbet o kadar acı
Ki, ne varsa içimde,
Hepsi bana yabancı,
E) Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz

7. Gelse de en acı sözler dilime,
Uçacak sanırdım birkaç kelime...
Bir alev hâlinde düştün elime
Hani ey gözyaşım akmayacaktın?

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İstifham sanatına yer verilmiştir.
B) Ayrılık teması işlenmiştir.
C) Kişileştirmeye başvurulmuştur.
D) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
E) Sarma uyak kullanılmıştır.

8. Bu şiir türünde bir düşünceyi aktarmak veya belli bir konuda öğüt, bilgi, ders vermek amacı güdülür. Daha çok dinî, ahlaki, felsefi, sosyal konularda yazılır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şiir türünü örneklemektedir?

- A) Canım senin için işim her gün âh
Bin sevab yazılır etsen bir günâh
B) Bülbül ne yatarsın bahar eriştii
Ulu sular göl olduğu zamandır
Kat kat oldu gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır
C) Dost düşman önümde yürür
Bilmedim asıl dostu
Dostların canıma kasti
Beni dostlarım öldürür.
D) Gök mavi mavi gülümsüyordu
Yeşil yeşil dallar arasından
Altın sesi birdenbire sordu
"Ne haber eski aşk yarasından"
E) Şu kim istedi buldı ilmi Çin'de
Bugün oldur muhakkık ilm içinde

9. Senden boşalan bağıma gözyaşları dolmuş!

I
Gördüm ki yazın bastığımız otları solmuş.
II
Son demde bu mevsim gibi benzim de kül olmuş,
III
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden!
IV V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi sıfattır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Arılar kovanlarda ( ) kulübesinde köpek ( )
Her an düşüneceğim ( ) Allah ne kadar iyi ( )

Bu dizelerde boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (,) (.) (:) (!)
B) (,) (;) (:) (?)
C) (;) (.) (.) (...)
D) (.) (.) (;) (!)
E) (.) (.) (;) (...)

Şiir - 8

1. Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutlarda gaza bayraklarından,
Alnına ışıklar vuranlarındır.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Çapraz uyak düzeni vardır.
- B) Yarım uyak kullanılmıştır.
- C) Telmih sanatına yer verilmiştir.
- D) Epik şiir türünde yazılmıştır.
- E) Redif kullanılmıştır.

2. Mecazımürsel, bir sözün benzetme amacı güdülmeden başka bir sözün yerine kullanılmasıdır. Ad aktarması da denilen bu sanatta iç-dış, yer-insan, parça-bütün, neden-sonuç, eser-sanatçı gibi anlam ilgisi bulunur.

Buna göre,

Bakımsızlıklarla göçüp gitmiş bir cihan,

Mevsimler soğumuş, sular azalmış,

Buğday, Selçuklulardan kalan başak değil.

dizelerindeki numaralanmış sözcüklerin hangisinde mecazımürsel vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. **Aşağıdakilerin hangisinde imge kullanılmamıştır?**

- A) Ellerin bir gezinmedir uykularda
Kimine korkudur, ısınmak kimine
- B) Elbet güzel günlerimiz de olacak
Bir taze ekmek gibi sıcak.
- C) Her şey benim kalbimdir
Söküp aldığım kardan
- D) Bereketli gece yağmurlarından sonra güneş
Bir elmas iğne gibi parlayacak...
- E) Ölürüz diye mi üzülüyoruz?
Ne ettik, ne gördük şu fâni dünyada

4. **Aşağıdakilerden hangisi manzume özelliği göstermektedir?**

- A) İlmi az, görgüsü çok, fitratı yüksek bir imam
Tanırım ben ki hayatında tanıtılmıştı babam.
"Kim bilir, şimdi ne âlemde benim şanlı Kösem;
Görmedim üç senedir, bari gidip bir görsem..."
Diyerek, dün gece güç hâl ile buldum evini.
- B) İçim dışım sokak, ev dışarıda kaldı
Nerde kötü günler için sakladığım o oda
Eski ikindinin gölgesi olamaz şimdiki:
Şimdiki hayat, şimdiki zaman, şimdiki
- C) Buğulandıkça yüzü her aynanın
Beyaz dokusunda bu saf rüyanın
Göğe uzanır -tek, tenha- bir kamış
Sırf unutmak için unutmak ey kış!
Büyük yalnızlığını dünyanın.
- D) Matematik bir yaz günü kadar güzeldir
Derin güller ve bir problem çözmek
Bir gülün dibindeki problem
Bir bardak su güzelliğindedir
- E) Biliyorum gölgede senin uyuduğunu
Bir deniz mağarası kadar kuytu ve serin
Hazların âleminde yumulmuş kirpiklerin
Yüzünde bir tebessüm bu ağır öğle sonu.

5. Beş dil biliyormuş ünlü kişi
Ünlü ve saygıdeğer
Bir de Türkçe öğrense
Altı eder

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Didaktik
- B) Epik
- C) Lirik
- D) Pastoral
- E) Satirik

6. Boğaz gümüş bir mangal, kaynatır serinliği;
Çamlıca'da yeredir göklerin derinliği.
Oynak sular yalının alt katına misafir;
Yeni dünyadan mahzun, resimde eski sefir.
Her akşam camlarında yangın çıkan Üsküdar,
Perili ahşap konak, koca bir şehir kadar...

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?

- A) Telmih
- B) İstiare
- C) Teşbih
- D) Teşhis
- E) Tezat

7. Bir güzelin aşığıym erenler
Onun için taşa tutar el beni

Bu dizelerdeki altı çizili sözde görülen edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstiare   B) Teşhis   C) Teşbih
D) Kinaye   E) Tezat

8. Coşkun bir anlatımı olan, toplumun ortak veya şairin kişisel duygularını yansıtan aşk, ayrılık, hasret, özlem gibi konuları işleyen duygusal şiirlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tanımda sözü edilen şiir türüne örnek olabilir?

- A) Anam bir yaz gecesi doğurmuş beni burda,
Bu çamlıkta söylemiş son sözlerini babam.
Şu karşıki bayırda verdim kuzuyu kurda
"Suna"nın başka köye gelin gittiği akşam.
- B) İlim ilim bilmektir,
İlim kendin bilmektir,
Sen kendini bilmezsin,
Ya nice okumaktır.
- C) Ak saçlı başını alıp eline,
Kara hülyalara dal anneciğim!
O titrek kalbini bahtın yeline,
Bir ince tüy gibi sal anneciğim!
- D) Değil mi cephemizin sinesinde iman bir;
Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir;
Değil mi ortada bir sine çarpıyor, yılmaz,
Cihan yıkılsa emin ol bu cephe sarsılmaz!
- E) Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcirtısından kalkan sesinden
Dağlar sada verip seslenmelidir

9. Ben bir gün bu dağ köyünde
Bakılacak en güzel şeye baktım.
Dağ havasında, geniş yapraklı ümitlerin üzerine
Yattım, gökyüzünün altına
Hiçbir çağda bu kadar mavi olmamıştı.
Baktım da vuruldum maviliğine

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Niteleme sıfatı   B) İşaret Sıfatı
C) Belgisiz sıfat   D) Sayı sıfatı
E) Kurallı birleşik sıfat

10. Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutta gaza bayraklarından
Alnına ışıklar vuranlarıdır.

Ardına bakmadan yollara düşen
Şimşek gibi çakan, sel gibi coşan
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarıdır.

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Didaktik   B) Epik   C) Lirik
D) Pastoral   E) Satirik

11. Ne yıldızlar kaynaşır gökyüzünde,
Ne sevdasıyla dolup taşan gönüller,
Bir rüzgâr eser ki bıçak gibi,
El ayak şişer.
Sivas yollarında geceleri
Ağır ağır kağnılar gider.

Bu dizelerde;

- I. istifham,
II. tenasüp,
III. teşbih

sanatlarından hangilerine yer verilmiştir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

12. Benimde mi düşüncelerim olacaktı,
Ben de mi böyle uykusuz kalacaktım,
Sessiz, sedasız mı olacaktım böyle?
Çok sevdiğim salatayı bile
Aramaz mı olacaktım?
Ben böyle mi olacaktım?

Bu dizelerde kaç yazım yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Şiir - 7

1. Bir varlığı, kavramı, durumu daha canlı ve daha duygulu anlatmak için onu başka varlık, kavram veya durumların çizgileri ve şekilleri içinde tasarlayışa "imge" denir. Sanatçı, imge oluştururken izlenimlerinden hareketle gerçeği kendi algısına göre yeniden biçimlendirir. Duygu ve düşüncelerini ifade etmek için kendine özgü bir dil oluşturur. Yeni bir anlatım için hayal gücü ve sanatçı duyarlılığı sayesinde alışılmamış sözler bulur. Bilinen sözcüklere farklı anlamlar yüklerken çeşitli ipuçlarıyla çağrışım sağlar.

Buna göre,

- I. Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
- II. Unutuşun o tunç kapısını zorlar
- III. Ve ruh, atılan oklarla delik deşik;
- IV. İşte, doğduğun eski evdesin birden
- V. Yolunu gözlüyor lamba ve merdiven,

dizelerinin hangisinde imge kullanılmamıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. haliç'te bir vapuru vurdular dört kişi demirlemişti eli kolu bağıydı ağılıyordu

Bu dizelerde kişileştirilen varlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haliç   B) Vapur   C) Kişi
D) El   E) Kol

3. Uzak bir iklimin ılık havasında,
Güneş, yer, gök, deniz, iç içe kaynaşır;
Olgun meyvelerle kuşlar fısıldaşır,
Bahar manzarası dallar arasında.

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerle yapılan edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tenviziye   B) Kinaye   C) İrsalimesel
D) Teşbih   E) Tenasüp

4. Karanlıklar dağılırken sükûn ürperdi.
Her vagonda coştı yanık yanık türküler.
Masum yüzlü nefercikler bakıp gülerdi
Ellerinde, parıldayan keskin süngüler!

Al mendiller sallanarak her pencereden
Tren kalktı yavaş yavaş bir gelin gibi.
Yeşil kırlar arasından akıp giderken
Ağaçların helecanla çırpındı kalbi!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Nazım birimi dördlüktür.
B) Satirik nitelikler taşımaktadır.
C) Farklı uyak türleri kullanılmıştır.
D) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
E) Teşbih sanatına başvurulmuştur.

5. Her şey yerli yerinde; masa, sürahi, bardak
Serpilen aydınlıkta dalların arasından
Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman
Sessizlik dökülüyor bir yerde yaprak yaprak

Bu dördlük içerik açısından aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnek verilebilir?

- A) Didaktik   B) Epik   C) Pastoral
D) Lirik   E) Satirik

6. I. Boşa bağlanmamış bülbül, gülüne;
Kar koysan köz olur aşkın külüne...
Şaştım kara bahtın tahammülüne,
Taşa çalsam ezilmiyor Mihriban.

II. Üç şanlı harbin arşa asılmış silahları
Parlardı yaşlı gözlerle bayram sabahları

Numaralanmış birimlerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi ortaktır?

- A) Tecahülürif   B) Teşbih   C) Mecazımürsel
D) Telmih   E) Mübalağa

Şiir - 7

7. Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarıdır.
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

Bu dizeler aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnektir?

- A) Didaktik B) Epik C) Lirik
D) Pastoral E) Satirik

8. Şemsiye yapımcıları
İslanmaktan
Tek kişiyi koruyacak genişlikte
Kesince kumaşları
Yağmur değil
Yalnızlıktır yağın

Bu dizelerdeki altı çizili sözcükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) Teşbih B) Teşhis C) Benzetme
D) Kinaye E) Tevriye

9. Önce türkülerimizi öğren,
Seni büyüten ninnilerimizi belle,
Gidenlere yakılan ağıtları...
Her sözün en güzeli Türkçemizde,
Diline takılanları ayıkla,
Yabancı sözcükleri at...

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Didaktik B) Epik C) Lirik
D) Pastoral E) Satirik

10. Vefasız Aslı'ya yol gösteren bu,
Kerem'in sazına cevap veren bu,
Kuruyan gözlere yaş gönderen bu...
Sızmadı toprağa çoban çeşmesi.

Bu dördlükteki altı çizili sözcüklerde görülen söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hüsnütalil B) Telmih C) İstifham
D) Kinaye E) Tevriye

11. Açtığımız her bahçede baharmış, doğru.
I
Hangi dala el atsak yemiş varmış, doğru.
II
Doğrudur en güzel dünyada olduğumuz,
III
Sanki şeytan tüyü var dağında taşında.

Fakat nedendir ya Rab bu susuzluğumuz,
IV
Suyu gürül gürül akan çeşme başında?
V

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangileri belirtme sıfatıdır?

- A) I ve II B) II ve III C) I, II ve IV
D) II, III ve V E) I, II, IV ve V

12. Hayal meyal şeylerden ilk aşkımız;
I
Hatırası bile yabancı gelir.

Hayata beraber başladığımız

Dostlarla da yollar ayrıldı birbir
II III
Gittikçe artıyor yalnızlığımız.
IV V

Bu dizelerdeki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

CEVAP ANAHTARI

1. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle tamamlayınız.

- Zengin simgelerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimine **şiir** denir.
- Şiirde en küçük anlam bütünlüğünü sağlayan ve kendi içinde bağımsız olan dize topluluğuna **nazım birimi**, şiirin; nazım birimi, birim sayısı, ölçü ve kafiye düzenine göre aldığı isme **nazım biçimi**, konu ve temasına göre aldığı isme ise **nazım türü** denir.
- Ölçü**, bir şiirdeki dizelerin hece ve durak bakımından denk oluşudur.
- Dize sonlarındaki aynı görevdeki ekler ve aynı anlamlı kelime ve kelime gruplarının tekrarına redif; söylenişleri ve yazılışları aynı, görev ve anlamları farklı olan ek, kelime ve kelime gruplarının tekrarına **kafiye** denir.
- Kafiye düzeni**, kafiye ve rediflerin diziliş özelliğidir.

2-4. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Nasıl yaşayacağım ey deniz senden uzak?
Yanıp sönmüyor gibi gözlerimde fenerin!
Uyuyor mu limanda her gece sallanarak
Altından çivilerle çakılmış gemilerin?

Bir gün nehirler gibi çağlayarak derinden
Dağlardan, ormanlardan sana akacak mıyım?
Ey deniz! Şöyle bir gün sana bakacak mıyım,
Elma bahçelerinden, fındık bahçelerinden?

(Ömer Bedrettin UŞAKLI, *Deniz Hasreti*)

2. Şiire hâkim olan duyguyu yazınız.

Özlem

3. Aşağıdaki tabloyu şiire göre doldurunuz.

Nazım Birimi	Dörtlük
Ölçü	14'lü hece ölçüsü
Kafiye Şeması	abab-cddc

CEVAP ANAHTARI

4. Gece gündüz cenk edersin

Kim ile ahenk edersin?

Türlü türlü renk edersin

Yüz bin nakışa değersin

Bu dörtlüğün kafiye ve rediflerini bulunuz.

- sabah-ı

- mezar

- günah-ı

- kadar

“ah”lar ve “ar”lar tam kafiye, “i”lar redif

5. “Güzel şiir yazmanın anlam, vezin, kafiye gibi belirli tekniği, kalıpları olamaz. Bu anlam, vezin, kafiye gibi şeylerle şiiri tarif etmek, işi kolaylaştırmak demektir. Hâlbuki güzel bir şiiri kaleme almak böyle kolay bir iş değildir. Biz şiirin ne olduğunu, nasıl oluşturulduğunu henüz bilmiyoruz bu edebi türün güzelliği de şiirin meçhullüğündedir.” diyen bir yazar, şairleri şiir türünde hangi ölçüye yönlendirmektedir?

Serbest ölçü

6. Aşağıdaki tabloda yer alan nazım biçimi ve nazım türlerinin hangi şiir geleneğine ait olduklarını tabloda “X” ile işaretleyiniz.

		İslamiyet Öncesi Türk Şiiri	Halk Şiiri	Divan Şiiri	Batı Etkisindeki Türk Şiiri
Nazım Biçimleri	Kıt'a			X	
	Koşma		X		
	Balat				X
	Şarkı			X	
	Türkü		X		
	Semai		X		
	Sone				X
	Mesnevi			X	
Nazım Türleri	Güzelleme		X		
	Ninni		X		
	Koşuk	X			
	Tevhit			X	
	Şathiye		X		
	Sagu	X			
	Taşlama		X		
	Methiye			X	

Şiir - 1

1. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle tamamlayınız.

- Zengin simgelerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimine ..... denir.
- Şiirde en küçük anlam bütünlüğünü sağlayan ve kendi içinde bağımsız olan dize topluluğuna ....., şiirin; nazım birimi, birim sayısı, ölçü ve kafiye düzenine göre aldığı isme ....., konu ve temasına göre aldığı isme ise ..... denir.
- ....., bir şiirdeki dizelerin hece ve durak bakımından denk oluşudur.
- Dize sonlarındaki aynı görevdeki ekler ve aynı anlamlı kelime ve kelime gruplarının tekrarına redif; söylenişleri ve yazılışları aynı, görev ve anlamları farklı olan ek, kelime ve kelime gruplarının tekrarına ..... denir.
- ....., kafiye ve rediflerin diziliş özelliğidir.

2-4. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Nasıl yaşayacağım ey deniz senden uzak?
Yanıp sönyör gibi gözlerimde fenerin!
Uyuyor mu limanda her gece sallanarak
Altından çivilerle çakılmış gemilerin?

Bir gün nehirler gibi çağlayarak derinden
Dağlardan, ormanlardan sana akacak mıyım?
Ey deniz! Şöyle bir gün sana bakacak mıyım,
Elma bahçelerinden, fındık bahçelerinden?

(Ömer Bedrettin UŞAKLI, *Deniz Hasreti*)

2. Şiire hâkim olan duyguyu yazınız.

.....

3. Aşağıdaki tabloyu şiire göre doldurunuz.

Nazım Birimi	
Ölçü	
Kafiye Şeması	

Şiir - 1

4. Gece gündüz cenk edersin
Kim ile ahenk edersin?
Türlü türlü renk edersin
Yüz bin nakışa değersin

Bu dördlüğün kafiye ve rediflerini bulunuz.

.....

.....

.....

.....

5. “Güzel şiir yazmanın anlam, vezin, kafiye gibi belirli tekniği, kalıpları olamaz. Bu anlam, vezin, kafiye gibi şeylerle şiiri tarif etmek, işi kolaylaştırmak demektir. Hâlbuki güzel bir şiiri kaleme almak böyle kolay bir iş değildir. Biz şiirin ne olduğunu, nasıl oluşturulduğunu henüz bilmiyoruz bu edebi türün güzelliği de şiirin meçhullüğündedir.”
diyen bir yazar, şairleri şiir türünde hangi ölçüye yönlendirmektedir?

.....

6. Aşağıdaki tabloda yer alan nazım biçimi ve nazım türlerinin hangi şiir geleneğine ait olduklarını tabloda “X” ile işaretleyiniz.

		İslamiyet Öncesi Türk Şiiri	Halk Şiiri	Divan Şiiri	Batı Etkisindeki Türk Şiiri
Nazım Biçimleri	Kıt'a				
	Koşma				
	Balat				
	Şarkı				
	Türkü				
	Semai				
	Sone				
	Mesnevi				
Nazım Türleri	Güzelleme				
	Ninni				
	Koşuk				
	Tevhit				
	Şathiye				
	Sagu				
	Taşlama				
	Methiye				

Şiir - 6

1. Sen sık sık gülen gülerken de
Sevecen bir Akdeniz çizgisini
Sol yanına ağzının
İliştiren çocuk özenle
Yabana mı atıyorum yani seni

Bu dizelerin anlamlı, doğru ve tam bir şekilde düzyazıya çevrilmiş şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Seni yani yabana mı atıyorum, sık sık gülen ve gülerken de ağzının sol yanına sevecen bir Akdeniz çizgisini özenle iliştiiren adam?
B) Sen, gülerken ağzının sol yanına bir Akdeniz çizgisini sevecen bir şekilde iliştiiren çocuk, seni yabana mı atıyorum yani?
C) Sık sık gülen, gülerken de ağzının sol yanına bir Akdeniz çizgisini dikkatle iliştiiren çocuk, seni mi yabana atıyorum yani?
D) Bir Akdeniz çizgisini özenle yanağına iliştiiren ve sevecen ağzının sol yanıyla sık sık gülen çocuk, yani seni yabana mı atıyorum?
E) Sen, sık sık gülen, gülerken de ağzının sol yanına sevecen bir Akdeniz çizgisini özenle iliştiiren çocuk, yani seni yabana mı atıyorum?

2. Boşa bağlanmamış bülbül gülüne
Kar koysan köz olur aşkın külüne
Şaştım kara bahtın tahammülüne
Taşa çalsam ezilmiyor Mihriban!

Bu dizelerle ilgili,

- I. Hecenin 6+5 kalıbıyla yazılmıştır.
II. Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
III. Tam kafiye kullanılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) I ve III

3. Şiirdeki anlam açık olmalıdır çünkü şiir okuyucuyla şair arasında kurulan bir iletişimdir. Süslü, sanatlı, imgeli söyleyişler bu açıklığa zarar vereceğinden şair; kapalı anlamdan uzak durup üslubunu konuşma diline yaklaştırmalıdır. Ayrıca biçim de ahenk de şiirin en önemli unsuru olan anlama göre belirlenmeli, şair kendini hazır kalıpları kullanmak zorunda hissetmemelidir.

Aşağıdakilerden hangisi böyle düşünen bir şairin şiirine örnektir?

- A) Bazen bir tebessüm, tutuşmuş mercan
Rüyâsıyla sanki kanlı bir çiçek,
Ve saçlar ümitsiz öyle yüzecek
Olgun akşamların ağırlığından
B) Hâlimden belli değil mi
Zihnim hep seninle meşgul
Şaşkın hareketler yapıyorum düşünceden
Kendimi unutuyorum sokakta
Kahvemi döküyorum
C) İçimde mutluluğun kökleri buharlaşır
dağlara tülbent olur kalbimin suskunluğu
bir yanımda, gülümden ayrılanlar ağlaşır
bir yanımda gülümü hatırlatan bir kuğu
D) Örümcek öpüşlü kardeş
Ufak sineması sevginin
Yer ve gök imececisi
Arttıran dışa döndüren
E) Korkunun yüzüne ayna konmuş gibi
Başkayım sizinle
Aynayı eline alan korkuyu bilir
Çün korku etin içinden yekindir

4. Yaşamak bundan sonra, katlanılmaz eziyet!
Bir şey istemiyorum artık ne zevk ne para,
Kaybolmuş baharıma beni götür hatıra,
Hafızam avut beni, beni kurtar ey şiir!

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerdeki söyleyicinin ruh hâlini yansıtmaz?

- A) Dünya nimetlerinden vazgeçme
B) Teselliyi geçmişte arama
C) Terk edilmişlikten şikâyet
D) Sanattan yardım isteme
E) Yaşamaktan duyulan bezginlik

5. Aşağıdakilerin hangisinde ele alınan duygu diğerlerinden farklıdır?

- A) Bu sabahla kapımı çalan ilkbahar.
Hasretine sessizce kavuşan kalbim.
Henüz kirlenmemiş gün, ümitli mevsim,
Sevincimi paylaşan tanıdık kuşlar.
- B) Yine geldim senin gölgene ağaç,
Bu yalnızlığımla, ıssızlığımla.
Yalnızlık şifası yalan bir ilaç,
Avundum boş yere yalnızlığımla.
- C) Gönlüm yığın yığın hasret yüklüdür;
İçimde tarifsiz keder saklıdır.
Sökemezsin yaralarım köklüdür;
Merhem sürüp sargı sarma boşuna.
- D) Gel, benden dinle âhüzârı,
Adem babanın yadigârı
Issız sahilde akşamları,
Dertleşen benim umman ile.
- E) Sarsıyor dalları bazı bir rüzgâr;
Sararmış yapraklar kopup düşüyor.
Yine uykusuzum sabaha kadar,
Baharı bekleyen ruhum üşüyor.

6. Kara gözlüm, efkârlanma gül gayrı!
İbibikler, öter ötmaz ordayım.
Mektubunda diyorsun ki: 'Gel Gayrı!'
Sütler kaymak tutar tutmaz ordayım.

Mor dağlara, karargâhlar kurulus;
Eteğinde bölük bölük durulus...
On dakika istirahat verilir;
Tüfekleri çatar çatmaz ordayım!..

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım birimi dördlüktür.
B) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) Sıfatlara yer verilmiştir.
D) "abab, cccd" biçiminde uyaklanmıştır.
E) Teşbih sanatı kullanılmıştır.

7. Buradan döneli bizim ordular
Akmıyor, yerinde duruyor sular

Bu beyitteki uyak türü, aşağıdakilerden hangisiyle aynıdır?

- A) Değemez eline düşmanın eli
Boğacak dünyayı kanımın seli
- B) And içtim sevgilim mahmur gözüne
Yakarım dünyayı bir tek sözüne
- C) Onsuz ne gül biter ne bülbül öter
Onun bir ışığı bir ömre yeter
- D) Gün olur gölgeni arar ellerim
Sana değmiş gibi ürperir derim
- E) Akşam pembeleşiyor bembeyaz tepelerde,
Eğiliyor bulutlar engine perde perde.

8. I. Yaprak nasıl düşerse akıp kaybolan suya,
Ruh öyle yollanır uyanılmaz bir uykuya,
II. Duymaz bu anda taş gibi kalbinde bir sızı;
Farketmez anne toprak ölüm maceramızı.
III. Dünyada sevilmiş ve seven nafîle bekler;
Bilmez ki giden sevgililer dönmiyecekler.
IV. Bir çok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Bir çok seneler geçti; dönen yok seferinden.

Numaralanmış dizelerin hangilerinde günümüz yazım kurallarına uymayan sözcük kullanılmıştır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) I, III ve IV
D) II, III ve IV   E) I, II, III ve IV

9. Toprağ ile bile geldi dört sıfat
Sabr u iyi hû tevekkül mekrütmet

Suyıla geldî bile dört dürlü hâl
Ol sefâdur hem sehâ lûtf u visâl

Yel ile geldi bile bil dört heves
Oldurur kizb û riyâ tizlik nefes

Bu beyitlerde kullanılan kafiye türleri, aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

- A) Tam - Yarım - Zengin
B) Zengin - Tam - Tam
C) Tam - Cinaslı - Tam
D) Yarım - Zengin - Tam
E) Tam - Zengin - Cinaslı

Şiir - 5

1. I. Andırırısın beni bana, bana beni,
Dediklerinde, duyduklarında,
Yazdıklarımda seni bana, bana seni,
Söylemesem bile saklamadıklarımda.
(Aliterasyon)
- II. Adam aman kuzusu
Çay kuru çeşme kuru
Nerden içsin kuzu su
Beni yakıp yandıran
Bir ananın kuzusu
(Cinas)
- III. Kalbim yine üzgün seni andım da derinden,
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden!
Üzgün ve kırılmış gibi en ince yerinden,
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden!
(Nakarat)
- IV. Ufku tutuşturmadan fecrin ilk alevleri
Arkamızda kalıyor şehrin kenar evleri
(Tunç uyak)
- V. Sana bir karşılık vereceğim
toprağı deşen boşuk sesimle
sana bir karşılık vereceğim
amansız kum fırtınası altında
(Hece ölçüsü)

Numaralanmış şiir parçalarının hangisinde ayraç içindeki ahenk unsuru yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Başka sanat bilmeyiz, karşımızda dururken
Söylenmemiş bir masal gibi Anadolu'muz

Bu dizelerle,

- I. arkadaş, biz bu yolda
II. ayrılıyor yolumuz
III. türküler tuttururken
IV. sana uğurlar olsun

sözlerinin tümü kullanılarak çapraz kafiye düzeninde anlamlı bir dördlük kurulmak istenirse aşağıdaki kullanımlardan hangisi son iki dizeyi oluşturur?

- A) I, II, III, IV
B) I, III, IV, II
C) II, III, IV, I
D) III, II, I, IV
E) IV, III, I, II

3. • Hece ölçüsü
• Kelime tekrarı
• Tunç uyak
• Dördlük

Bu unsurların tamamının yer aldığı dizeler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nem var ne diyem dilde gam u dîdede nem var
Budur görünen gözde gönülde dahı nem var
- B) Bak şu garip bülbülün
Ne suyu var ne yemi
Civanım görüşmemiz
Seneden seneye mi
- C) El sürme yareme sır sır sızılar
Baştan başa var endamım yareli
Lokmanlar el çekmiş rakip sızılar
Değmeyince iy'olur mu yâr eli
- D) Bir gün dedim ki "İstemem artık ne yer ne yâr!"
Çıktım sürekli gurbete, gezdim diyar diyâr;
Gittim son diyara ki serhaddidir yerin,
Hâlâ dilimdedir tuzu engin denizlerin!
- E) Rüya gibi bir akşamı seyretmeğe geldin
Çok benzediğin memleketin her tepesinde
Baktım: Konuşurken daha bir kere güzeldin
İstanbul'u duydum daha bir kere sesinde

4. Hey göklere duman durmuş dağlar hey
Değirmenin üstü her gün yel olmaz
Dinle ağa, dinle paşa, dinle bey
Sen söylersin o susar mı bell'olmaz

Bu dizelerin ahenk özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Redif kullanılmıştır.
B) Bir ses, ölçü gereği düşürülmüştür.
C) Nakarata yer verilmiştir.
D) Kafiye düzeni abab şeklindedir.
E) Ulama yapmaya uygun söz dizileri vardır.

5. Ortak zevk ve dil anlayışına sahip şairlerin ortak şekil özelliklerini, ahenk unsurlarını, imge ve temaları kullanarak oluşturduğu şiir anlayışına şiir geleneği denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin diğerlerinden farklı bir şiir geleneğine ait olduğu söylenebilir?

- A) Saat beş nalburları pencerelerden
Madenî paralar gösteriyorlar
Yalnızlığı soruyorlar, yalnızlık
Bir ovanın düz oluşu gibi bir şey
- B) Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın,
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.
- C) Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek;
Dağlardan çektiriler, kalyonlar çekilecek;
Kerpetenlerle surun dişleri sökülecek.
Yürü, hâlâ ne diye oyunda oynaştasın?
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!
- D) Milletın kalbinde yer etmez keder;
Asırlar değişir, seneler geçer..
Ne kadar karanlık olsa geceler,
Mümkün mü sonunda sabah olmasın.
- E) Kazanmak istersen sen de zaferi,
Gürleyen sesinle doldur gökleri,
Zafer dedikleri kahraman peri,
Susandan kaçır da koşana gider.

6. Âtiyi karanlık görerek azmi bırakmak...

I

Alçak bir ölüm varsa, eminim, budur ancak.
"İş bitti... Sebâtın sonu yoktur!" deme, yılma.

II

Ey millet-i merhûme, sakın ye'se kapılma.

III

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerin anlamları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Geçmiş - Bir işi sonuna değin sürdürme - Merhamet
B) Gelecek - Sabır - Rahat
C) İstikbal - İnat - Yanlış
D) Gelecek - Sözünden veya kararlarından dönmeme - Ümitsizlik
E) Mazi - Gayret - Karamsarlık

7. Turna gidersen Mardin'e
Turna yâre selam eyle
Karlı dağların ardına
Turna yâre selam eyle

Aşağıdakilerin hangisinde işlenen tema bu dördlükteki ile aynıdır?

- A) Uyanırlar bahar çağı
Güzün dökerler yaprağı
Veysel gezdim dağı bağı
Hayran oldum o dallara
- B) Damlardaki kar, saçaklardaki buz
Kanı kaynayan suya dar geliyor
Haberin var mı oluklardan
Akan su sesinde bahar geliyor
- C) Ben terk eylesem de diyar-ı gurbet
Âşıklar sadıklar kavuşur elbet
Dost ile bir saat yapsam muhabbet
Sevdiğim gözüme tüter ayrılık
- D) Memleket isterim
Ne zengin fakir ne sen ben farkı olsun
Kış günü herkesin evi barkı olsun
- E) Şimdi bir ben varım, bir de annem var
Zaten ondan başka dünyada nem var!
Benim ömrüm onun, onunki benim

8. Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil, ne de bir kol.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Beyitler hâlinde yazılmıştır.
B) Sade ve akıcı bir dil kullanılmıştır.
C) Ek hâlinde redife yer verilmiştir.
D) aa bb şeklinde uyaklanmıştır.
E) Yarım kafiye kullanılmıştır.

Şiir - 4

1. Biliyorum gölgede senin uyuduğunu
Bir deniz mağarası kadar kuytu ve serin

Bu dizelerle,

- I. yumulmuş kirpiklerin
- II. hazların âleminde
- III. yüzünde bir tebessüm
- IV. bu ağır öğle sonu

sözlerinin tümü kullanılarak sarmal kafiye düzeninde anlamlı bir dörtlük kurulmak istense aşağıdaki kullarımlardan hangisi son iki dizeyi oluşturur?

- A) I, IV, II, III   B) II, I, III, IV   C) III, I, II, IV
D) III, IV, II, I   E) IV, I, II, III

2. Yaş otuz beş! Yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün.
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak, yakarmak nafîle bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kafiye örgüsü ababa şeklindedir.
- B) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- C) Durak düzeni 4+4+3'tür.
- D) Tam kafiye kullanılmıştır.
- E) Sade ve yalın bir anlatımı vardır.

3. I.

Köroğluyum medhim merde yeğine
Koç yiğit değişmez cengi düğüne
Sere serpe gider düşman önüne
Ölümü karşılar meydan çinde

II.

Hani yaprak kıpırdamaz, çakıl yanar,
Bir böcek sesi gelir bahçeden, fincan
Düşlere götürür sizi, kesik kanar,
Emersiniz, yazdır akan.

Numaralanmış dörtlükler ahenk özellikleri bakımından karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. dörtlükte ulama varken II. şiirde yoktur.
- B) I. dörtlükte yarım uyak, ikinci dörtlükte ise tam uyak vardır.
- C) I. dörtlük ölçülü iken II. dörtlük serbesttir.
- D) I. dörtlüğün kafiye düzeni düz, ikinci dörtlüğün ise çaprazdır.
- E) I. dörtlükte redif yokken II. dörtlükte ek redif vardır.

4. Ne sabahı göreyim, ne sabah görüneyim;
Gündüzler size kalsın, verin karanlıkları!
Islak bir yorgan gibi sımsıkı bürüneyim;
Örtün, üstüme örtün, serin karanlıkları.

Bu dizelerin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sabır   B) Sevgi   C) Sitem
D) Mutluluk   E) Yalnızlık

5. Aşağıdakilerin hangisinde ölçü, kafiye ve redif yoktur?

- A) Doruklara tırmanıyor patika
Doyumsuz bir sarmaşık gibi
İte kaka yürüyorum kalabalıkta
Sesim tanınmaz bir çocuk sesi
- B) Veysel sapma sağa sola
Sen Allah'tan birlik dile
İkilikten gelir bela
Dava insanlık davası
- C) Denizlerden
Esen bu ince hava saçlarınla eğlensin.
Bilsen
Melâl-i hasret ü gurbetle ufk-i şâma bakan
Bu gözlerinle, bu hüznünle sen ne dilbersin!
- D) Bir gemi bembeyaz teniyle açıklarda,
Güverteleri uçtan uca orman;
Aldım çiçeğimi şurama bastım,
Bastım ki yalnızlığımış.
- E) Çok yorgunum, beni bekleme kaptan.
Seyir defterini başkası yazsın.
Çınarlı, kubbeli, mavi bir liman.
Beni o limana çıkaramazsın.

6. Aşağıdakilerden hangisi anonim halk edebiyatı nazım biçimlerinden biridir?

- A) Mâni   B) İlahi   C) Koşma
D) Gazel   E) Mesnevi

7. Aşağıdakilerden hangisi çapraz uyak düzeninde, tam kafiye ve serbest tarzda yazılmıştır?

- A) Göğsümüz kuvvetli, gönlümüz temiz
Tükenmez yolları tüketiriz biz
Ne saray ne hamam ne han isteriz
Nerde gün batarsa orda yatarız
- B) Hava bugün de bulutlu
Rüzgâr daha serin esecek.
Bütün insanlar umutlu,
Şairler mahzun gezecek.
- C) Sen varken kötü diye bir şey bilmiyorduk
Mutsuzluklar, bu karalar yaşamda yoktu
Sensiz karanlığın çizgisine koymuşlar umudu
Sensiz esenliğimizin üstünü çizmişler
- D) Çanakkale derler yokken hesapta
Mahşerin dünyada kurulduğu yer
Çanakkale derler topraktan kapta
Şehitlik şerbeti verildiği yer
- E) Aysel git başımdan ben sana göre değilim
Ölümüm birden olacak seziyorum.
Hem kötüyüm karanlığım biraz çirkinim
Aysel git başımdan istemiyorum.

8. Aşağıdakilerin hangisinde yarım kafiye yer verilmiştir?

- A) Güvercin bakışlı sessizlik bile
Çınlıyor bir sonsuz devam vehmiyle.
- B) Ömrünün timsali beyaz Nilüfer,
Türebeler, camileri eski bahçeler,
- C) Nakleder yâdını gelen geçene
Bu hayalde uyur Bursa her gece,
- D) Şanlı hikâyesi binlerce erin
Sesi nabzım olmuş hengamelerin
- E) Her şafak onunla uyanır, güler
Gümüş aydınlıkta serviler, güller

9. Beyhude gamlanma divane gönül
Cümle âlemlerin rızkın veren var
Yaptığın hatadan habersiz sanma
Kara karıncayı gece gören var

Bu dizelerdeki uyağın benzeri aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Kırılır da bir gün bütün dişliler,
Döner şanlı şanlı çarkımız bizim.
Gökten bir el yaşlı gözleri siler,
Şenlenir evimiz barkımız bizim.
- B) Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek,
Bizim diyarımız da bin bir baharı saklar!
Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek,
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar.
- C) Bir sarsıntı... Uyandım uzun süren uykudan;
Geçiyordu araba yola benzer bir sudan.
Karşıda hisar gibi Niğde yükseliyordu,
Sağ taraftan çingirak sesleri geliyordu.
- D) Ben çektiğim kimler çeker.
Gözlerim kanlı yaş döker.
Bulanık bulanık akar
Dağların seliyim şimdii
- E) Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutlarda gazâ bayraklarından.
Alnına ışıklar vuranlarındır.

10. I. Pembe uçurtmalar yolladığından beri
II. sarardı tiryaki menekşeleri
III. sonbaharın tozlu kafeslerinde
IV. sevgi turnaları yakalıyorum
V. turnalar gidiyor, ben kalıyorum

Numaralanmış dizelerin hangilerinde sıfat kullanılmıştır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

Şiir - 3

1. Aşağıdakilerin hangisinde kafiye ve redife yer verilmiştir?

- A) Tarihin dilinden düşmez bu destan,
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
- B) Gurbet o kadar acı
Ki ne varsa içimde,
Hepsi bana yabancı.
- C) Dalgalandığın yerde ne korku ne keder...
Gölgende bana da bana da yer ver!
- D) Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
- E) Senin dudakların pembe
Ellerin beyaz
Al tut ellerimi bebek
Tut biraz.

2. Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben aşkımla bahar getirdim sana;
Tozlu yollarından geçtiğim uzak
İklimden şarkılar getirdim sana.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Redife yer verilmiştir.
- B) Nazım birimi dördlüktür.
- C) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- D) Kafiye örgüsü abab biçimindedir.
- E) Zengin kafiye kullanılmıştır.

3. Aşağıdakilerden hangisi dinî-tasavvufi halk şiiri nazım biçimlerinden biridir?

- A) İlahi
- B) Destan
- C) Kaside
- D) Rubai
- E) Türkü

4. Halk şiirinde âşıkların mahlas almalarına, adlarını veya mahlaslarını kullanmalarına “tapşırma” denir. Ozanlar, genellikle şiirin son dördlüğünde adlarını veya mahlaslarını kullanır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde tapşırma vardır?

- A) Atlarımız aldan, kırdan, yağızdan,
Akıncılar kopmuş, gelmiş Oğuz’dan...
Küçüklü büyüklü hep bir ağızdan,
Evrence söylenir türkümüz bizim
- B) Köroğlu’nun bağı yandı
Yanıp sinene dayandı
Herkesin dostu uyandı
Uyan gözü mestan uyan
- C) Ne sabahı göreyim ne sabah görüneyim,
Gündüzler size kalsın verin karanlıkları!
Islak bir yorgan gibi sımsıkı bürüneyim;
Örtün, üstüme örtün serin karanlıkları
- D) Millete ver canını,
Ocağını, şânını...
Bir âşık olsan bile
Feda et cânânını...
- E) Yağmur yağar mor sümbüller bitirir
Yel estikçe kokuların yetirir
Sarı çiçek sarvan kurmuş oturur
Karışmış güllere çimenin dağlar

5. I. Özgürlüğün geldiği gün
O gün ölmek yasak!
II. Yusuf gömleğinin yıkandığı kaynak ondandır
Mısır’ın kapıları onunla açılır
Dâvud’un demirini eriten o
III. Bütün mimarlar yüksek, mühendisler de
Bir sen kaldın alçak mimar ey Sinan Usta!

Numaralanmış dizelerde işlenen değerler aşağıdaki- lerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Sosyal - Manevi - Siyasi
- B) Millî - Siyasi - Manevi
- C) Siyasi - Manevi - Evrensel
- D) Manevi - Millî - Evrensel
- E) Evrensel - Manevi - Millî

6. Rıhtımda uyuyan gemi
Hatırladın mı engini,
Sert dalgaları, yosunu,

N'olur bir sabah saati
Çağırırsa bizi sonsuzluk,
Birden demir alsa gemi
Başlasa güzel yolculuk

Bu dizelerde işlenen tema aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayrılık   B) Doğa   C) Özlem
D) Keder   E) Sevgi

7. I. Üst üste, alt altalar,
Bende gökler ve yollar.
II. Gökler, kat kat mavilik.
Yollar kol kol servilik.
III. Yollar nereye gider,
Ve ne düşünür gökler?
IV. Gökler suda titriyor,
Yollar suda bitiyor.
V. Göklerin yüzü yerde,
Yollarınki göklerde.

Numaralanmış birimlerin hangilerinde redif yoktur?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) IV ve V

8. Boşa bağlanmamış bülbül gülüne
Kar koysan köz olur aşkın külüne
Şaştım kara bahtın tahammülüne

I

Taşa çalsam ezilmiyor Mihriban!
Tarife sığmıyor aşkın anlamı
Ancak çeken bilir bu derdi, gamı

II

Bir kördüğüm baştan sona tamamı

III

Çözemedim çözülmüyor Mihriban!

Bu dizelerdeki numaralanmış sıfatların türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Niteleme - İşaret - Belgisiz
B) Niteleme - Sayı - İşaret
C) İşaret - Niteleme - Belgisiz
D) İşaret - Belgisiz - Sayı
E) Sayı - İşaret - Belgisiz

9. Ben gideyim, yol gitsin, ben gideyim, yol gitsin;
İki yanımdan aksın, bir sel gibi fenerler.
Tak, tak, ayak sesimi aç köpekler iştisin;
Yolumun zafer takı, gölgeden taş kemerler.

Bu dördüğüün kafiye şeması ve kafiye türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

- A) Düz - Yarım
B) Düz - Tam
C) Sarmal - Zengin
D) Çapraz - Tam
E) Sarmal - Tam

10. **Aşağıdakilerin hangisinde durak yoktur?**

- A) Orda bir köy var, uzakta
O köy bizim köyümüzdür.
Gezmesek de tozmasak da
O köy bizim köyümüzdür.
B) Ne şair yas döker ne âşık ağlar,
Tarihe karıştı eski sevdalar.
Beyhude seslenir, beyhude çağlar,
Bir sola, bir sağa çoban çeşmesi...
C) Gurbetten gelmişim, yorgunum hancı
Şuraya bir yatak ser yavaş yavaş
Aman karanlığı görmesin gözüm
Beyaz perdeleri, ger yavaş yavaş
D) Bir düşünsen, yarıyı geçti ömrüm
Gençlik böyledir işte, gelir gider;
Ve kırılır sonra kolun kanadın;
Koşarsın pencereden pencereye
E) Bahar geldi; koyun, kuzu koklaştı,
İki âşık, senelerdir bekleşti...
Kara gözlüm, düşün dernek yaklaştı;
Vatan borcu biter bitmez ordayım!.

11. Sana yeni ulaşan şimdi, eski bir bakıştan gelmedir.
Onun gözü senden öncedir, bir yalnız kalıştan gelmedir.
Senin şimdi duyduğun sıcak yaşamını onaran bu ses.
Çok ölümlü savaşlar kadar zorlu bir yarıştan gelmedir.

Bu dizelerde kullanılan kafiye çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cinaslı   B) Tam   C) Tunç
D) Yarım   E) Zengin

Şiir - 2

1. Anlatamam derdimi dertsiz insana
Dert çekmeyen dert kıymetin bilemez
Derdim bana derman imiş bilmedim
Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz

Bu dizelerde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlığın olumsuz etkileri
B) Her derdin bir dermanının olduğu
C) Yardımseverlik duygusunun yitirilmesi
D) Dert çekmenin değerli olabileceği
E) Kişi sıkışmadan yardımın gelmeyeceği

2. Aşağıdakilerin hangisinde redif yoktur?

- A) Kışlanın önünde redif sesi var
Varın bakın çantasında nesi var
Bir çift kundurayla bir de fesi var
B) Bin bahçeli beldemizi yâd ellere bıraktık
Gölgesinde barınacak tek ağacım yok artık
C) Ey köyleri hududa bağlayan yaşlı yollar
Dönmeyen yolculara ağlayan yaşlı yollar!
D) Kalktı deli gönül sürdü yürüdü
Gel oldu gidelim bizim illere
Gözüm yaşları yeryüzünü bürüdü
Sel oldu gidelim bizim illere
E) Gâm diyârında ecel peyki güzâr etmez bana
Yok sanır varım meğer kim itibâr etmez bana

3. Dışarıya yağmur,
yüreğime hasret,
fikrime sen.
Nasıl yaşıyorsunuz üçünüz birden
bir bilsen.

Bu dizelerin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aşk C) Kötümserlik B) Mutluluk
D) Sitem E) Sabır

4. Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa sapanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Aliterasyon yapılmıştır.
B) Kelime tekrarına yer verilmiştir.
C) Yalnızlık teması işlenmiştir.
D) 14'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.
E) Zengin kafiye kullanılmıştır.

5. Aynadaki aksim, gölgem, bir de ben.
Var mıdır, yok mudur onlar sahiden?
Aşına değiller çektiklerime;
İçlerinden biri gelse yerime.

Bu şiirdeki altı çizili sözün şiire kattığı anlam, aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Bu gün otobüste gördüğüm adamı gözüm bir yerlerden ısıırıyordu.
B) Her gün aynı şeyleri yaşamak, o kadar da kötü bir şey olmamalı.
C) Kerim, bilindik şakalarıyla yine kimseyi güldürmeyi başaramadı.
D) Yaşadığım o tarifsiz duygular bana ne kadar da yabancı ve uzaktı.
E) Yıllar sonra onu gördüğümde, o tanıdık dünya zihnimi ele geçiriverdi.

6. Sıra fidanlar gibi bir tarlaya dizilmiş
Renk renk köylü kızları mısır çapalıyorlar.
Belli ki hepsi de candan sevmiş sevilmiş
Kâh türkü söylüyorlar kâh işe dalıyorlar.

Türküleri çıkıyor sanki aynı dudaktan,
Yalnız bir tek karanfil birleşmiş ağızları.
Biraz sonra dönerken görünürler uzaktan,
Sazlıklara düşmeden gecenin yıldızları....

Bu şiirde aşağıda verilen ögelerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Dinî B) Siyasi C) Sosyal
D) Mitolojik E) Tarihî

7. Aşağıdakilerden hangisinde zengin uyak kullanılmıştır?

- A) Hulyâ, serinleşen köyü, her an morartıyor;
Sessiz gelen saat başı sürdükçe artıyor.
- B) Eşsiz Boğaz! Şerefli hayâlin derindedir!
Senden kalan o levhada her şey yerindedir.
- C) Günler kısaldı. Kanlıca'nın ihtiyarları
Bir bir hatırlamakta geçen sonbaharları.
- D) Aksetmiyor çoğunda fikirler ayan beyan.
Hayyâm imiş hakîkati az çok fısıldayan.
- E) Gecenin bitmeğe yüz tuttuğu andan beridir,
Duyulan gökte kanat, yerde ayak sesleridir.

8. Kırk yılın kışı, güzel alnını kuşattı mı,
Kapladı mı yüzünü derin çukurlar artık,
Gençliğinin kibirli, süslü giyim kuşamı
Beş para etmez olur, hırpani yırtık pırtık:
O zaman sorarlarsa güzelliğin nerededir,
Dinç ve şen günlerinin hazinesi ne oldu;
Dersen yuvalarına çökmüş şu gözlerdedir,
Bencillik utancıyla israfa övgüdür bu.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Niteleme sıfatı vardır.
- B) İşaret sıfatı bulunmaktadır.
- C) Bir isim birden fazla sıfatla nitelenmiştir.
- D) Sayı sıfatı vardır.
- E) Belgisiz sıfat kullanılmıştır.

9. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatı nazım türlerinden biri değildir?

- A) Hicviye
- B) Güzelleme
- C) Mersiye
- D) Naat
- E) Tevhit

10. Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare geniş bir anın
Parçalanmış akışında

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Zengin kafiye yer verilmiştir.
- B) Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.
- C) 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
- D) Nazım birimi beyittir.
- E) abba biçiminde uyaklanmıştır.

11. Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek,
Bizim diyarımız da bin bir baharı saklar!
Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar

Bu dizelerdeki söyleyicinin hitap ettiği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aydınlar
- B) Halk
- C) Köylüler
- D) Öğrenciler
- E) Sevgili

12. Hep kendini çektin naza
Yok bahara yahut yaza
Bıktım gayrı yaza yaza
Gelsen de bir gelmesen de

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Nazım birimi dörtlüktür.
- B) "aaab" şeklinde uyaklanmıştır.
- C) Yalın bir söyleyiş tercih edilmiştir.
- D) Hecenin 5+3 kalıbıyla yazılmıştır.
- E) Yinelemelere yer verilmiştir.

Şiir - 1

6. Her şiir, olduğu dönemden izler taşır. Şair; yaşadığı dönemin sosyal ve siyasal olaylarını, kültürünü, inançlarını, sanat zevkini doğrudan veya dolaylı olarak şiire yansıtır.

Bu bilgiden hareketle aşağıdakilerden hangisinin tarihi bir gerçekliği yansıttığı söylenebilir?

- A) Soramadım bir çift sözü
Ay mıydı gün müydü yüzü
Sandım ki Zühre yıldızı
Şavki beni yaktı geçti
- B) O gece o müthiş deniz durgundu,
Ömründe susmayan rüzgâr yorgundu,
En kara gönüller aya vurgundu
Leylâ'yı içinde bulan er gibi.
- C) Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir
- D) Bura Hiroşima'dır, bu ilk atom bombasıdır
Resmi çıktı
Kulelerin atlarını kamçılıyan arabacının, taşta toprağa
Çınladı canı 245 bin kişinin
- E) Yağız atlar kışnedi, meşin kırbaç şakladı
Bir dakika araba yerinde durakladı
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar

7. Bir gün akıp gitmeye her yerim

I

Suyundan çımeye alışık.

II

Gitmek! Yazmışım defterime çoktan

III

Rıhtımlar, güz halatları, daha bir sürü şey

IV

Şuramda darmadağınık.

V

Bu dizelerdeki altı çizili sözlerden hangisi sıfattır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Söyleyici; şiirde konuşan, şairin sesini ve söyleyişini emanet ettiği kişi veya varlıktır. Şair, her şiirde bir söyleyici belirlir. Bu söyleyici, şairin kendisi değil yalnızca o şiire özgü kurgusal bir kişi ya da varlıktır. Söyleyici, şiirin içeriğine ve aksettirdiği ruh durumuna göre karakter ve ses kazanır; bu durum, şiiri okuma tonuna/tarzına etkide bulunur ve okuma faaliyetinde okuyucu bu söyleyici ile özdeşleşir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde söyleyicide farklı bir duygu hâkimdir?

- A) Böyle sessiz ayrılıklarda,
her şey önceden belli olur.
en güzel zamanında, aşkın ve hayatın
insan deli olur...
- B) sanmıştık ki ikimiz
yeryüzünde ancak
birbirimiz için varız
ikimiz sanmıştık ki
tek kişilik bir yalnızlığa bile
rahatça sığarız
- C) potinlerime ve paltoma
teşekkür etmeliyim
teşekkür etmeliyim yağın kara
bu güne bu sevince
kara bastığım için şükür
- D) Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar.
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.
- E) Ayrılık, demir çubuk gibi sallanıyor havada
Çarpıyor yüzüme yüzüme
Sersemledim

9. Birgün gelir de unutmurmuş insan

I

II

En sevdiği hatıraları bile

Bari sen her gece yorgun sesiyle

III

IV

Saat on ikiyi vurduğu zaman

V

Beni unutma

Bu dizelerdeki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

CEVAP ANAHTARI

1-4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Öğle vaktiydi. Ortalıkta ufacık bir kıvıltı yoktu. Masmavi, parlak gökyüzü her yanı sarmıştı. Yamacın eteklerine düzgün olmayan aralıklarla serpilmiş evler sıcaklığın altında kavruluyor, damların saçaklarından sarkan kamışların arasından göz aldatici ışıklar yansıyor, oralarda sanki parlak dumanlar yakamozlanıyordu. Şehmuz'un karısı Hatîç, saçığın çok dar gölgesine sığınmış, önünde çinko bir leğen, bu sıcakta çamaşır yıkıyordu. Yanındaki bir tahtanın üstüne ıslatılmış birtakım çullar bırakılmıştı. Beş altı yaşlarında iki çocuk da toz toprağa belenmiş hâlde, ellerindeki bazlamalarını yiyerek çömelmiş, analarını seyrediyorlardı. Şehmuz'un on yedi yaşındaki oğlu Kamber; yere yarı yatmış, düşünceli düşünceli başlarını sallayan iki buzağının önüne kuru otlar atıyordu. Dışarıda başka kimse yoktu.

Kamber, başını kaldırıncaya birden babasının yere yıkılmış olduğunu gördü. Elindeki otları ayırmayı bırakarak ürküntüyle baktı oraya doğru...

(Rasim ÖZDENÖREN, *Çok Sesli Bir Ölüm*)

1. Bir hikâyeden alınan bu parça, hikâyenin hangi bölümünden (serim, düğüm, çözüm) alınmıştır?

Serim bölümünden alınmıştır.

2. Bu hikâye parçasındaki yapı unsurlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

Şahıs	Hatîç, iki küçük çocuk, Kamber ve Şehmuz.
Olay	Sıcak bir öğle vakti, yanında çocukları bulunan kadının saçığın altında çamaşır yıkaması ve bu sırada on yedi yaşlarındaki oğlunun babasının yere yığıldığını görmesi.
Mekân	Evin önü, saçığın altı.
Zaman	Öğle vakti.

3. Bu parça hangi hikâye türüne örnek olabilir?

Olay hikâyesine örnek olabilir.

4. Parça, hangi bakış açısıyla kaleme alınmıştır?

Gözlemci bakış açısı ile kaleme alınmıştır.

CEVAP ANAHTARI

5. Aşağıdaki parçada hangi anlatım tekniğinin ağırlıklı olarak kullanıldığını parçanın altındaki boşluğa yazınız.

- Canım, neden söküyorsunuz? Dedim.
- Mühendis Ahmet Bey söktürüyor.
- Ne yapacak bunları?
- Yukarıda deri tüccarı Hollandalı var ya hani, onun bahçesini düzeltiyorlar da...
- İngiliz çimi alsın, eksin; mademki adam zengin...
- İngiliz çimiyle bu bir mi?
- Bu daha mı iyi?
- İyi de laf mı? Bunun üstüne çimen mi olur? Hollandalı öyle demiş.

Diyalog tekniği

6. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- a) Dünya edebiyatında Giovanni Boccaccio (Covanni Bokkaço), yazdığı yüz küçük öyküden oluşan **Decameran (Dekameron)** adlı eseriyle modern hikâyeciliğin ilk örneğini vermiştir.
- b) İlk hikâye denemesi Emin Nihat'ın **Müsameretnâme (1873-1875)** adlı eseridir.
- c) Batılı anlamda ilk hikâye örneklerini Ahmet Mithat Efendi, **Letâif-i Rivâyât (1880-1893)** adlı eseriyle vermiştir.

7. Aşağıdaki parçalarda kullanılan anlatım biçimlerini ilgili boşluklara yazınız.

- a) İzmir'den bir dalgıç motoru sağlandı. Saatlerce yol alındıktan sonra İnebolu'nun battığı yere varıldı. Alış hemen muşamba tulumu giydi. Başına miğferi taktılar. **Öyküleyici anlatım**
- b) Küçük bir çam ormanı. Vakit sabah. Arı, sinek, kuş sesi. Bir siyah gözlükten görülen yerde ve ağaçlarda güneş parçaları. Sonra uzak, göğün kendi renginden biraz daha koyu kıyılara giden hudutlu bir deniz... İşte böyle bir yerde köyün insanlarını düşünüyorum. **Betimleyici anlatım**

8. Aşağıdaki "A" sütununda isimler ile ilgili örnek cümleler, "B" sütununda ise bu cümlelerdeki altı çizili isimlerin türleri verilmiştir. Bir cümledeki ismin hangi isim türüne örnek olduğunu belirledikten sonra o isim türünün önündeki rakamı, cümlelerin solundaki boşluğa örnekteki gibi yazınız. "B" sütunundaki bir isim türü, bir veya birden fazla kez kullanılabilir.

	A	B
2, 3, 6	a) <u>Gazetelerimi</u> önceden hazırlamış olurdu.	1. Özel isim
2, 3, 5	b) Karaköy'deki bir <u>eczane</u> ye girmiş.	2. Cins isim
1, 3, 5	c) <u>Yusuf</u> , oğlunun bu sualine omuzlarını silkti.	3. Somut isim
1, 3, 7	ç) İyileştikten sonra <u>ordu</u> ya tekrar girmiş.	4. Soyut isim
2, 3, 5	d) <u>Göğsü</u> hızlı hızlı şişip iniyordu.	5. Tekil isim
2, 4, 5	e) <u>Acımak</u> lazım ama olmaz ki.	6. Çoğul isim
2, 3, 5	f) Koca öküz, bulanık <u>sulara</u> yuvarlandı.	7. Topluluk ismi
2, 3, 5	g) Bir <u>böcek</u> vardır belki hişt hişt diyen.	

Hikâye

1-4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Öğle vaktiydi. Ortalıkta ufacık bir kıvıltı yoktu. Masmavi, parlak gökyüzü her yanı sarmıştı. Yamacın eteklerine düzgün olmayan aralıklarla serpilmiş evler sıcaklığın altında kavruluyor, damların saçaklarından sarkan kamışların arasından göz aldatici ışıklar yansıyor, oralarda sanki parlak dumanlar yakamozlanıyordu. Şehmuz'un karısı Hatice, saçığın çok dar gölgesine sığınmış, önünde çinko bir leğen, bu sıcakta çamaşır yıkıyordu. Yanındaki bir tahtanın üstüne ıslatılmış birtakım çullar bırakılmıştı. Beş altı yaşlarında iki çocuk da toz toprağa belenmiş hâlde, ellerindeki bazlamalarını yiyerek çömelmiş, analarını seyrediyorlardı. Şehmuz'un on yedi yaşındaki oğlu Kamber; yere yarı yatmış, düşünceli düşünceli başlarını sallayan iki buzağının önüne kuru otlar atıyordu. Dışarıda başka kimse yoktu.

Kamber, başını kaldırıncaya birden babasının yere yıkılmış olduğunu gördü. Elindeki otları ayırmayı bırakarak ürküntüyle baktı oraya doğru...

(Rasim ÖZDENÖREN, *Çok Sesli Bir Ölüm*)

1. Bir hikâyeden alınan bu parça, hikâyenin hangi bölümünden (serim, düğüm, çözüm) alınmıştır?

.....

2. Bu hikâye parçasındaki yapı unsurlarını aşağıdaki tabloya yazınız.

Şahıs	
Olay	
Mekân	
Zaman	

3. Bu parça hangi hikâye türüne örnek olabilir?

.....

4. Parça, hangi bakış açısıyla kaleme alınmıştır?

.....

Hikâye

5. Aşağıdaki parçada hangi anlatım tekniğinin ağırlıklı olarak kullanıldığını parçanın altındaki boşluğa yazınız.

- Canım, neden söküyorsunuz? Dedim.
— Mühendis Ahmet Bey söktürüyor.
— Ne yapacak bunları?
— Yukarıda deri tüccarı Hollandalı var ya hani, onun bahçesini düzeltiyorlar da...
— İngiliz çimi alsın, eksin; mademki adam zengin...
— İngiliz çimiyle bu bir mi?
— Bu daha mı iyi?
— İyi de laf mı? Bunun üstüne çimen mi olur? Hollandalı öyle demiş.
- .....

6. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- a) Dünya edebiyatında Giovanni Boccaccio (Covanni Bokkaço), yazdığı yüz küçük öyküden oluşan ..... adlı eseriyle modern hikâyeciliğin ilk örneğini vermiştir.
- b) İlk hikâye denemesi Emin Nihat'ın ..... adlı eseridir.
- c) Batılı anlamda ilk hikâye örneklerini Ahmet Mithat Efendi, ... adlı eseriyle vermiştir.

7. Aşağıdaki parçalarda kullanılan anlatım biçimlerini ilgili boşluklara yazınız.

- a) İzmir'den bir dalgıç motoru sağlandı. Saatlerce yol alındıktan sonra İnebolu'nun battığı yere varıldı. Aliş hemen muşamba tulumu giydi. Başına miğferi taktılar. ....
- b) Küçük bir çam ormanı. Vakit sabah. Arı, sinek, kuş sesi. Bir siyah gözlükten görülen yerde ve ağaçlarda güneş parçaları. Sonra uzak, göğün kendi renginden biraz daha koyu kıyılara giden hudutlu bir deniz... İşte böyle bir yerde köyün insanlarını düşünüyorum. ....

8. Aşağıdaki "A" sütununda isimler ile ilgili örnek cümleler, "B" sütununda ise bu cümlelerdeki altı çizili isimlerin türleri verilmiştir. Bir cümledeki ismin hangi isim türüne örnek olduğunu belirledikten sonra o isim türünün önündeki rakamı, cümlelerin solundaki boşluğa örnekteki gibi yazınız. "B" sütunundaki bir isim türü, bir veya birden fazla kez kullanılabilir.

A	B
2, 3, 6 a) <u>Gazetelerimi</u> önceden hazırlamış olurdu.	1. Özel isim
----- b) Karaköy'deki bir <u>eczaneye</u> girmiş.	2. Cins isim
----- c) <u>Yusuf</u> , oğlunun bu sualine omuzlarını silkti.	3. Somut isim
----- ç) İyileştikten sonra <u>orduya</u> tekrar girmiş.	4. Soyut isim
----- d) <u>Göğsü</u> hızlı hızlı şişip iniyordu.	5. Tekil isim
----- e) <u>Acımak</u> lazım ama olmaz ki.	6. Çoğul isim
----- f) Koca öküz, bulanık <u>sulara</u> yuvarlandı.	7. Topluluk ismi
----- g) Bir <u>böcek</u> vardır belki hişt hişt diyen.	

Hikâye - 6

1. Türk öykücülüğünün önemli kalemlerinden olan Sait Faik Abasıyanık; denizi, emekçileri, çocukları, yoksulları, işsizleri ve balıkçıları yalın, şiirsel bir dille anlatarak edebiyatımıza yeni bir öykü anlayışı getirmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Sait Faik Abasıyanık'a ait olamaz?

- A) Birdenbire kulakları kıpkırmızı oldu. Çocuğun yüzü ateş ve humma içinde kaldı. Sonra sarardı. Gözlerinin içi ne kadar beyazdı!
- B) İstanbul'da bir hafta onu aradım. Bulduğum zaman ceketini bile satmıştı.
– Paranı verdi mi usta, Todori? Dedim.
– Yirmi iki gün kesti, dedi.
– İş buldun mu?
- C) Büyük kepçelerle motora aktarma edilen sardalyanın bir kısmını ağlardan kurtarmaya çalışan insanlar şakalaşiyor, gülüşüyordu. Ağın hâline diyecek yoktu.
- D) En çok korktuğu şey ayakkabısızlıktı. Çok fakir bü-yümüştü. Daha üç beş senedir burnu kalkmamış bir ayakkabı giyiyordu.
- E) Mektebi Mülkiyenin 1903 senesi mezunuydu, mabeyincilerden birinin akrabası olduğu için Maarifte bir memuriyet bulmuş fakat Meşrutiyet ilan olunca ilk ten-sikatta açığa çıkarılmıştı.

2. Güvendiğim bütün kaleler düşüyordu. Her yerde yenili-yordum. Savaşın sonu belliydi. Ağır ağır ve düzenli bir bi-çimde ilerliyordu umutsuzluk. Umud, usançla çarpışıyordu içimde ve usanç kazanacağı benziyordu. Yine diretiyordum. Bir kale, bir kale daha mı? Bırakmıyordum savaşı. Küçükük bir gök parçası kalmıştı, gökyüzü kararıyordu.

Bu parçada anlatılanlar aşağıdaki ifadelerden hangisi ile ilişkilendirilemez?

- A) Yorgunluk
- B) Direnç
- C) İnat
- D) Karamsarlık
- E) Çaba

3. O bölgede bir hafta kadar kaldım. Çevre köylerde o ka-dar büyük koyun sürüleri vardı ki görsen şaşarsın. Köy-lülerden birine, "Bunlar birbirine karışmıyor mu?" dedim. Yüzüme şaşkınlıkla baktı, "Niye karışsın ki?" dedi. "Ne bileyim, onca koyunu otlatmaya çıkarıyor çoban. Onlar yayılıyor, sonra toparlamak gerek. Sürünün noksansız olduğunu nasıl anlıyor?" İlk kez böyle bir soruyla karşı-laşıyor olmalıydı. Çoban köpeklerinin onlara göz kulak olduğunu söyledi.

Bu parçadaki çatışma aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Doğa-insan
- B) İnsan-hayvan
- C) Doğa-hayvan
- D) İnsan-insan
- E) Doğa-mekân

4. Ovada yeniden işler başlamıştı. Tarlalar tekrar sürülüyor, taneler atılıyor, yağmurlar yağıyordu. Derenin suları incir-lerin yapraklarına kadar yükseldiğinden değirmen işle-miyordu. Nihayet karlar yağdı, her taraf dondu, geceleri ta yakından kurtların sesleri duyuldu. Bir gün güneş çıktı, haftalarca bulutlardan kurtuldu. Ova yeşilleniyor, sıcaklar başlıyordu. Komşu çiftliklere bölük bölük orakçılar gidiyor, Bekir bunların geçtiğini gördükçe "Yaklaştı, gelecek." di-yordu. Gece gündüz tepelerden aşağı hiç inmiyor, değir-mende işleri olan yaşlı kadınlar bunun ansızın dışarıya koşup uzaklara baktığını gördükçe şaşırıyorlar, "Delire-cek!" diye düşünüyorlardı.

Bu parçada yaşlı kadınların "Delirecek!" diye düşün-dükleri kahramanın özellikleri hakkında aşağıdakiler-den hangisi söylenemez?

- A) Davranışlarını kontrol etmekte zorlanmaktadır.
- B) Gelecek ile ilgili tahminlerde bulunmaktadır.
- C) Doğanın dönüşümü, davranışlarını etkilemektedir.
- D) Beklemediği olaylara karşı karamsarlığa kapılmaktadır.
- E) Çevresindeki insanlarda garip bir izlenim bırakmaktadır.

Hikâye - 6

5. Kulaklarına geçmiş kocaman fötr şapkası altında bir deri bir kemik... Çay, kahve... Koşturup duruyordu. Şapkasının açık kül rengi kirden morarmıştı. Fırlak elmacık kemiklerinin sivri sivri parladığı ince yüzü hafif bir sakalla örtülüydü. Ufacık gözleri yuvalarında kaybolmuştu. Sirtında koyu renkte, omuzları apoletli bir izci gömleği; bacağına kirli mi kirli, yamalı mı yamalı gri bir pantolon... Elbise-i içinde sanki beden yoktu. Bir korkuluğu andırıyordu. Ayağındaki postallarıysa Tahtakale'deki bir eskiciden yok pahasına düşürülmüş olmalıydı. Müşteriye çay, kahve götürüp boşları getirirken sallanıyordu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi ön plana çıkarılmıştır?

- A) Çatışma
B) Kişi
C) Mekân
D) Olay örgüsü
E) Zaman

6. Burası niçin bakımsız kalmıştı? Sarı yapraklar ayağımın altında hüzünle hışırdıyor, ağaçlar arasında sinsî gölgeler dolanıyordu. Sağdaki yaşlı meyve bahçesinde bir kuş baygın bir sesle şarkı söylüyordu. O da yaşlı bir hayvancağız mıydı? İhlamur ağaçları sona erdi. Karşıma asma katı ve terası olan beyaz bir ev, havuzu ve yıkanma kabiniyle bir avlu, bir dizi yeşil söğüt arkasında bir köy çıktı. Bir müddet büyülenmişçesine bu manzarayı seyrettim, sanki çocukluğumda böyle bir yer görmüştüm.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatımda betimlemelere başvurulduğu
B) İç konuşma tekniğinden yararlanıldığı
C) Olay hikâyesine özgü nitelikler taşıdığı
D) Sade, içten ve anlaşılır bir dil kullanıldığı
E) Sorularla düşündürme yoluna gidildiği

7. Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da bir hırstan başka ne idi? Burada namuslu insanlar arasında sakın, ölümü bekleyecektim. Hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım. Koştum bir dükkâna, kalem kâğıt aldım. Oturdum. Ada'nın تنها yollarında gezerken canım sıkılırsa diye küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ön plana çıkarılmıştır?

- A) İç konuşma
B) Betimleme
C) Diyalog
D) Benzetme
E) Bakış açısı

8. (I) Naciye yengem on beş yıllık kaynanasına, ilk günkü saygı ve sevgiyle bakar çekinirdi. (II) Yıllar önce onun gelin seçmeye geldiği günü hiç unutmazdı. (III) Bir hırlamışlardı ki evi, avluyu; nasıl da sıkı sıkı süpürmüştü annesi. (IV) Evin girişindeki sıra sıra sardunyalı, tek soluk yaprağı kalmamacasına ayıklamışlardı. (V) Bahçe kapısını açıp da avluya kim girse evin, bahçenin tozunu sanki bir cam parlatır gibi alınmış sanırdı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede türemiş soyut isim kullanılmıştır.
B) II. cümlede belirtme eki almış isme yer verilmiştir.
C) III. cümlede 3. tekil kişi iyelik eki almış isim vardır.
D) IV. cümlede somut isme yer verilmiştir.
E) V. cümlede yansımadan türemiş isim vardır.

9. Beyazıt Havuzu'nun kenarındaki kanepelerden birine oturmuş, sizi bekliyorum. Yaşını almış bir adamın yirmi yaşındaki çocuk kederlerini, sevinçlerini yaşaması ne demektir, diye düşünüyorum: Belki bir geç olma hadisesi... Belki de bir çeşit hazları, kederleri, çocuklukları uzatma temayülü... Ama bu uzayan yaz, kışın gelmeyeceğine alamet değil. Kış müthiş olacak, kar yolları kapayacak, bembeyaz ovada ölümlük uzayıp gidecek...

Sizi bekliyorum. Sizi göreceğim, içimde bir şey koşacak. Siz görmeden geçeceksiniz. Ben kederle sevinci duyup dalacağım istediğim âleme. Dünyayı yeniden kederlerle kuracağım. Sonra çarşılardan çarşılara, insan sesleri arasında, her şeyi sizinle kurulmuş bir şehirde dolaşacağım. Herkes geçti, siz geçmediniz. Yüzünüzü göremedim. Bayramım, çocukluk bayramım salıncaksız geçmiş gibi gözüme yaş doldu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öykü kişinin hayal kırıklığından bahsedildiği
B) Anlatımda yer yer betimlemelere başvurulduğu
C) Düşüncelerin, bilinç akışı tekniğiyle aktarıldığı
D) Gerçekle hayalin iç içe geçtiği bir anlatıma sahip olduğu
E) Durum hikâyesine özgü nitelikler taşıdığı

(2020 AYT)

Hikâye - 5

1. Ekşi çorbayı içer, odama çıkarım. Kamusu Fransevi karışımında, satın aldığım mecmuanın resim altlarını Türkçeye çevireyim derken uyuyakalırım. Elifi elifine dört buçukta uyanırım. Dört buçuk gezinti saatimdir. Evimden çıkar, sağa sola sapar, bir numaralı sokağı geçerim. Tramvay yolunu geçmeden sol yaya kaldırımından hızlı hızlı yürür, hemen soldaki bizim iki numaralı sakağa sapıveririm.

Bu parçadaki altı çizili sözün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlenin anlamı değişmez?

- A) Tam olarak B) Erkenden C) Her gün
D) Mutlaka E) Neredeyse

2.

Tema	Kahraman Sayısı	Mekân	Zaman	Bakış Açısı
Dostluk	İki	Park	Sabah	Kahraman anlatıcı

Aşağıdaki parçalardan hangisi bu bilgilerin tamamıyla örtüşmektedir?

- A) Saat, on biri bir saat geçmişti ve ben hâlâ parkta Samim'i beklemekteydim. Arkadaşım iyidir, hoştur, dürüştür, gerçek bir dosttur ancak bu huyu yok mu? Bir türlü değiştiremedi. Geçenlerde galiba Mahmut demişti: "Kusursuz dost arayan dostsuz kalır."
- B) "Älem çiçek olsa arı ben olsam / Dost dilinden tatlı bal bulamadım" dizelerinin anlamını bir kere daha kavradı Süleyman. Sabah bir telefon gelmişti ve acilen eve gitmesi gerekiyordu fakat yerine bakacak birini bulmalıydı. Tam o anda imdadına isminin anlamını doğrularcasına İmdat yetişecekti.
- C) Bir cuma sabahıydı ve ben tüm geceyi hastanede geçirmiştım. Sınıf arkadaşım Bünyamin besin zehirlenmesi yaşamış, bunu fark eder etmez de ilk iş beni aramıştı. Zaten dostluk da bunu gerektirirdi. Neyse ki tehlikeyi atlattı.
- D) "Buraya park edilmez." yazısını görememişim. O gün de sabahtan yapılacak bir sürü iş var. Bir dostumu ziyaret edeceğim, alışveriş yapacağım, çocuğu okuldan alacağım. Manavdan çıktığımda arabanın yerinde yeller estiğini görünce elimdeki öteberiyi yere bırakmışım. Sonrası bir dizi evrak işi.
- E) Dostluk illa yan yana olmak değildir. Asıl olan can cana olabilmektir azizim. İnsanların birbirine günaydın dediği şu dakikalarda sen gurbette şoförlük etmekte sin. Ben ise bir parkta göldeki kuğuları seyretmekteyim. Ama gönüllerimiz bir, biz biriz.

3. Bizim zamanımızda Türk edebiyatı, hikâye türü ile henüz tanışmamıştı. Hikâyeye benzeyen halk hikâyeleri ve *Dede Korkut Hikâyeleri* gibi ürünler olsa da Türk edebiyatında hikâye ilk kez benimle başladı. Halkı eğitmek, halka okuma zevki aşılacak için gece gündüz çalışıyordum. Yine bu amaçla *Letâif-i Rivâyât* adlı hikâyeleri yazdım. Bu eseri hikâyeye türünde yazmış olsam da teknik açıdan eksikleri vardı. Geleneksel hikâyenin anlatımından tam olarak kurtulamamıştım. Yine benim dönemimde bir yazar dostum *Küçük Şeyler* adlı hikâye kitabıyla benim hatalarıma düşmedi; teknik açıdan güçlü, Batılı anlamda ilk hikâyeleri o yazdı.

Bu parçadaki sözleri söyleyen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Refik Halit Karay
B) Samipaşazade Sezaî
C) Ahmet Mithat Efendi
D) Recaizade Mahmut Ekrem
E) Sait Faik Abasıyanık

4. Pazara akşam gelen alıcılar, bizim oranın insanları olurdu çoğunluk. Pazarcılar bağırarak, "Haydi topluyoruz, akşam pazarı bu! Dördü yirmi beşe limonlar, su küpü bunlar su!.." diye mallarını överlerdi. Biz döner dolaşır baharatçının önüne giderdik. O, bizim pazarda en beğendiğimiz satıcıydı. Terazisi pırıl pırıldı. Ninem onun biberlerini beğenmezdi.

– Abe oğlum! Hiç acı vermez bu biberler. Nasıl yaparsın sen bunları? Alamaz yerini Şıpka biberinin bunlar.

– Bunları yapmam ben teyzeciğim, derdi satıcı. Bunlar Çin'den Maçın'den gelir.

"Çin'den Maçın'den gelir." sözü, bizim soluğumuzu keserdi. Uzaklık kavramımızın, mahalleden öteye geçişi bu sözle başlamıştı. Ellerimiz, kollarımız dolu şekilde evin yolunu tutardık.

Bu parça ile ilgili,

- I. İnsanlar, hayatın olağan akışı içinde anlatılmaktadır.
II. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
III. Karşılaşma, çatışma unsurunu doğurmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Hikâye - 5

5. İstasyondan kalkıp vilayet merkezine giden kamyon, iki saat kadar sarstıktan sonra, beni gideceğim köye ayrılan yolun başında bıraktı. İki adım bile atacak hâlim yoktu. Çantamı yanıma koyarak kenarlarından otlar fırlayan bir taşın üstüne oturdum. Kafamdaki uğultuyu dinlemeye başladım. İçi tozla karışık ter kokan kamyon dünyanın bu en bozuk yolunda bizi birbirimize vura vura sersem etmişti. Birdenbire duraklamalar, bir çukura yuvarlanır gibi sar-sıntılar, bana nerede olduğumu bile unutturmuş ve beni karanlık bir rüya dünyasına atmıştı. Şimdi oturduğum taşın üzerinde bu rüyadan silkinmeye çalışıyordum.

Bu parçanın anlatıcısı ve anlatıcının bakış açısı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) 3. kişi - Kahraman
- B) 3. kişi - Hâkim
- C) 1. kişi - Gözlemci
- D) 1. kişi - Kahraman
- E) 1. kişi - Hâkim

6. Beyaz perdeler inik. Aralarından soluk bir aydınlık giriyor. Duvarlarda birçok büyük levhalar asılı. Köşelerde ağır, ceviz ağacından yapılmış, demir çemberli mezarlar duruyor. Şüphesiz bu mezarlarda, sevgili ölülerin mumyaları var. Bir tanesini açmaya çalıştım. Mümkün değil, kilitli. Sonra yerde, irili ufaklı birçok kaplar duruyor. Bazıları bakırdan, bazıları porselenden. İçlerinde kıymetlileri var. Mesela kapının hizasında, birinci mezarın önündeki gayet kıymetli, etrafı altınla yaldızlanmış bir kap. Köşedeki yeşil bir vazo...

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Diyalog
- B) İç konuşma
- C) Öyküleme
- D) Betimleme
- E) Bilinç akışı

7. Dar kapısından başka aydınlık girecek hiçbir yeri olmayan dükkânında tek başına, gece gündüz kıvılcımlar saçarak çalışan Koca Ali, tıpkı kafese konmuş terbiyeli bir aslanı andırıyordu. Uzun boylu, iri pençeli, kalın pazılı, geniş omuzlu bir pehlivandı. On yıldır bu karanlık in içinde ham demirden dövdüğü kılıç ve namluları tüm Anadolu'da, tüm Rumeli'de sınır boylarında büyük bir ün kazanmıştı. Hatta İstanbul'da bile yeniçeriler; satın alacakları kamaların, saldırmaların, yatağanların üstünde "Ali Usta'nın işi" damgasını arıyorlardı. O, çeliğe çifte su vermesini biliyordu. Uzun kılıçlar değil, yaptığı kısacık bıçaklar bile iki kat olur, kırılmazdı. "Çifte su vermek" sanatının yalnız ona özgü bir sırrı vardı. Yanına çirak almaz, kimseyle çok konuşmaz, dükkânından dışarı çıkmaz, durmadan uğraşırdı.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öyküleyici anlatıma başvurulduğu
- B) Kahraman bakış açısıyla kaleme alındığı
- C) Benzetmeden yararlanıldığı
- D) Koca Ali'nin farklı özelliklerinin tasvir edildiği
- E) Sade, içten ve anlaşılır bir dil kullanıldığı

8. Yağmurun yağışı hızlanmıştı. İkisi de bu önemli gün için I süslenmişlerdi.

Anne, boynuna ipek eşarp takmıştı; çocuk, saçını ıslatıp taşlı tokasıyla toplamıştı.

– Korkuyor musun? Hiç konuştuğun yok sabahtan beri. Hadi hadi Salıpazarı'ndan bu taşlı tokenin eşini alacağım

II

sana! Sonra bizi tayin edecekler. Sen okulu bitirip öğretmen olunca ben de çalışmam hastanede. Beraber çıkar

III

gideriz. Koltuklar alırız. Onlara çiçekli basma örtüler dikerim

IV

ben. Bir de kabul günümüz olur. Konukları ağırlamak için

V

eğer unutmadımsa galeta yaparım.

Bu parçadaki altı çizili isimler yapı bakımından ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Hikâye - 4

1. Sabah, sabahın erken saati. Otobüs erkenci. İşçi, memurlarla tıklım tıklım. Her durağa uğradıkça da boyuna binenler var. Neredeyse ayakta duracak yer yok. Yağmur yüklü bulutlar gecedен beri sürüp birazcık duran ama neredeyse boşanacak yağmurun korkusuyla millet saldırıyor otobüse.

Biletçi durmadan:

“Bilet, biletsiz geçmeyelim!”

Kim kime? Ama biletçi de kurt mu kurt. O kalabalıkta biletsizle biletliyi fark ediyor:

“Siz bey amca!”

Ya da:

“Bey kardeşim, siz almış mıydınız?”

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Betimleme   B) Diyalog   C) Çatışma
D) Bilinç akışı   E) Benzetme

2. Küçük salonun fes renginde kalın, ağır perdeli, geniş penceresinden, dışarıyı muhteşem, parlak bir sulu boya levhası gibi görünüyordu. Saf mavi bir sema, çiçekli ağaçlar... Uyur gibi sessiz duran deniz... Karşı sahilde mor, fark olunmaz sisler altında, dağlar, korular, beyaz yalılar... Bütün bunların üzerinde bir esatir rüyasının havai hakikati gibi uçan martı sürüleri! Pencerenin önündeki şişman koltuğa, gayet zayıf, gayet sarı, gayet ihtiyar bir kadın oturmuştu. Bahara, hayata dargın gibi arkasını dışarıya çevirmişti.

Bu parçayla ilgili,

- I. Benzetmelere başvurulmuştur.
II. Betimleme yapılmıştır.
III. Öyküleyici anlatım vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) I, II ve III

3. İzmit'ten bindikleri bir Körfez vapuru onları para almadan Karamürsel'e bıraktı. Tekrar yolculuk başladı. Lacivert renkli funda ve kocayemiş örtülü dağlar arasında kırmızı topraktan yollar vardı ki belki bu dolaşık ve kumsal patikaları kış selleri, kar suları, fırtınalar açmış; geçen köylünün, arabanın, sürünün izi buraları yol yapmıştı. Sonbahar sabahları yamaçları sise boğuyor, gece yıldızlı gökten inen ince bir rutubet, fakir evlerinin damlarını gümüşlüyordu. Tarlalar yeşillenmek için bir yağmur daha bekliyordu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Anlatımda betimlemelere başvurulduğu
B) Anlatıcının düşüncelerinin iç konuşmalarla verildiği
C) Düşüncelerin, bilinç akışı tekniğiyle aktarıldığı
D) Kahraman bakış açısı ile kaleme alındığı
E) Varlıkların soyut özelliklerinin ön plana çıkarıldığı

4. – Allah Allah! Taş nasıl yanar acep?

Çavuş, şaşkınlığını anlamıştı.

– Ne o, dedi. Kömür görmedin mi hiç?

– İlk defa görüyom çavuşum, nasıl yanar bu?

– Yanar, öyle yanar ki pelit odununun beş katı sıcaklık verir.

– Vay canına! Nereden çıkar bu taşlar?

– Bizde yoktur. Uzaklardan gelir.

– Abov! Nasıl gelir?

– Gemiyle getirirler. Çok da pahalı ha. Avuç dolusu para yer bu kara oğlan.

– Niye odun yakmıyoz?

– Odunla yürür mü ulen koca gemi? Sizin evin ocağı mı sandındı?

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Diyalog tekniğinden yararlanılmıştır.
B) Ağız özelliklerine yer verilmiştir.
C) Kişileştirme vardır.
D) Sade, içten ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
E) Betimleyici anlatımla kaleme alınmıştır.

Hikâye - 4

5. Sokakta, bir dükkânda, kalabalık bir yerde durup herhangi bir adamın yüzüne bakarak hayatının hiç olmazsa bir kısmını hikâye etmek mümkündür, düşüncesine kapıldım. Netice şu satırlar oldu. Ben hikâyeciyim diye sizden ayrı şeyler düşünecek değilim. Sizin düşündüklerinizden başka bir şey de düşünmem. O hâlde bu adamın hikâyesi ne olabilir? Sakın benden büyük olaylar beklemeyin ne olur?

Bu parçada yazar, öne sürdüğü düşüncelerle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Çatışma
B) Bakış açısı
C) Yer, kişi, zaman
D) Durum hikâyesi
E) Bilinç akışı

6. Hikâye, roman, tiyatro, anı, fıkra gibi birçok edebî türde eser veren Refik Halid Karay (1888-1965), güçlü gözlem yeteneği ve kendine özgü üslubuyla Türk edebiyatında olay hikâyeciliğinin önde gelen temsilcilerinden biri olmuştur. Anadolu'yu konu edinen hikâyelerin yanı sıra Orta Doğu insanının töre ve yaşamını anlattığı, dış dünyada olup bitenleri merkeze alan hikâyeler de yazmıştır. Gurbet temasını, öykülerinde başarı ile işlemiştir.

Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisinin Refik Halid Karay'a ait olduğu söylenemez?

- A) Kasabanın her tarafından gelen elleri sepetli, sırtları zembilli, karnı acıkmış, aceleci bir halk, önüne gelen tezgâha eğilerek rast geldiği balığı kavrayıp koklayarak her dükkândan fiyat sorarak uzun uzun dolaşıyordu.
B) Tokmakların derin gümbürtülerle kalkıp indiği dibek taşları önünde kızlar buğday dövüyor, çeşme başında kadınlar ta yarı yola kadar bakraçlar, çuvallar, tekneler yaymış, bulgur yıkıyor, güneşli meydancıklar da çorap ören ihtiyarlar serili taneleri bekliyordu.
C) Neredesin? Ben bir çukurdayım, yok hayır odamdayım. Hani bilirsin her tarafı kelimelerle çevrili odamda. İçimde hep sen, hep başkaları. Ben diyorum başkaları olmadan, başkalarına tutunmadan, ben benimle böyle yapayalnız dışarı adım atamam.
D) Halep'te güneş, taş duvarlı ak sokakların cenderesine tıkanıdığı için bir nevi ışık dumanıdır. Duman gibi fazla koyu, boğucu, âdeta isli, göz yumdurucu ve şaşırtıcıdır.
E) Şimdi onun da kuşaklı entarisi, ceketini, takkesi vardı. Saçlarının ortası, el ayası kadar sıfır makine ile kesilmiş, alnına perçemler uzatılmıştı. Gurbette deri gibi sert, yayvan tandir ekmeğine de alışmıştı.

7. İpek fabrikasının geniş cephesi ayla ışıldadı. Kapının I
önünden birkaç kişi acele acele geçtiler. Ben isteksiz, II III

nereye gideceği meçhul adımlarla yürürken kapıcı, arkamdan seslendi:

- Nereye?
– Şöyle bir gezineyim, dedim.
– Cambaza gitmiyor musun?

IV

Cevap vermediğimi görünce ilave etti:

- Herkes gidiyor. Bursa'ya daha böylesi gelmemiş.
– Hiç niyetim yok, dedim.

V

Yalvardı, yalvardı, beni, fabrikayı beklemeye razı etti.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi isim değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. O gün insanları sevebilmek arzusuyla otelin kapısını açtığım zaman karşıma ilk çıkan insan, bir küfeci çocuğu oldu. Kirlî, soluk yanaklarına, çıplak ayaklarına merhametle değil, sevgi ile baktım. Zaten otelin kapısından bu niyetle çıkmamış mıydım? Onu kucaklamak, köşedeki kunduracıdan ona bir lastik ayakkabı, biraz ilerideki dükkândan beyaz bir keten pantolon almak arzusuyla durdum.

– Ne bakıyorsun efendi, dedi, hamal mı lazım?

– Yok çocuğum, dedim.

“Gel sana bir pantolon, bir ayakkabı alayım.” Demek üzereydim.

Fakat gözlerini görünce vazgeçtim.

Yirmi beş kuruş çıkarıp verdim, yürüdüm. Arkamdan koşup iade etti. Yüzünü görmedim fakat elleri kararlı idi.

– Her sakallıyı baban zannetme, anladın mı?

Yirmi beşi aldım. Cevap vermeden yoluma devam etmek istedim. Birden bütün neşemin bir camın kırılışı kadar şangırtı çıkararak düşüp kırıldığını gördüm.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olaylar hâkim bakış açısıyla anlatılmıştır.
B) Sade, içten ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
C) Anlatımında betimleyici unsurlardan faydalanılmıştır.
D) Anlatıcının psikolojik durumuna değinilmiştir.
E) Gündelik hayattan bir kesite yer verilmiştir.

(2019 AYT)

Hikâye - 3

1. (I) Durum hikâyesinde yazar; serim, düğüm, çözüm planına uymaz. (II) Bu tür öykülere bitmemişlik duygusu hâkimdir. (III) Okuyucunun merak duygusunu artırmak amaçlanır. (IV) Olaydan çok hayatın bir kesiti anlatılır. (V) Memduh Şevket Esendal'ın öyküleri durum hikâyesine örnek verilebilir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde durum hikâyesi ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Pencere yoğunlaşmış bir karanlığa açılıyor. Işıklar ve insanlar yedi bin kat aşağıda kaynaşıyorlar. Anılar, umutlar, özlener de onlarla beraber. Yedi bin kat yukarıda sadece karanlık var. Katkısız, koyu karanlık... Karanlığın önünde, pencerede dikilen Bülent de kuvvetle çizilmiş boz bir çizgi. Oğlu. Yetişmiş, adam olmuş bir erkek evlat. Bir o var elinde. Hem kendi kanından hem insan adam. Babasından samimiyetini almış olsa da ona her zaman güvenebilir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Tanımlama B) Betimleme
C) Örnekleme D) Tanık gösterme
E) Öyküleme

3. Yörük Hoca, içine ocağın alevleri akseden gözlerini dikti. Sağ kolunu dayadığı yastığın üstü, kapaksız bir dolaptı. Burada elli altmış kadar pembe kaplı, sarı kâğıtlı kitap vardı. Köylülere yalnız camide mevlit okumaz, bazı geceler evinde toplananlara bu kitapları da dinletirdi. Arkasındaki iki perdesiz küçük pencerenin ortasında, uzun bir saz asılıydı.

Bu parçayla ilgili,

- I. Gösterme tekniğinden yararlanılmıştır.
II. İç konuşma tekniğine başvurulmuştur.
III. Öyküleyici anlatım biçimi kullanılmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Tramvay hâlâ yok. Biraz daha yatağımı, uykuyu düşünsem belki de uyuyuvereceğim. "Bari gideyim şu açık pastanede bir ıhlamur içeyim de sonra yatarım." dedim. Bir iki adım atmamıştım ki önüme bir adam dikildi. Rüzgârdan yalnız bir kararlı gördüm. Sonra yüzüme doğru bir hortumdan çıkar gibi bir duman yayıldı. Adam konuşuyordu. Tatlı, munis bir Anadolu şivesiyle:

– Ağabey, dedi. Buradan bana benzer birtakım adamlar geçti mi?

Paltomun yakası içinde yarı yarıya kaybolmuş kafamı çıkardım. Kafamı bir iki defa salladım. Soğuğa alışmış, dayanmaya hazırlıklı gibiydim. Adama baktım. Bana benzer adamlar... Bütün insanlar birbirine aşağı yukarı benzer mi? Bana benzer adamlar, ne demekti?

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hâkim bakış açısı kullanıldığı
B) Öyküleyici anlatıma başvurulduğu
C) Gündelik hayattan bir kesite yer verildiği
D) İç konuşma tekniğine yer verildiği
E) Merak ögesinden yararlanıldığı

5. Türk edebiyatında durum hikâyeciliğinin öncülerinden biridir. Klasik hikâye tekniğinden uzak, kendine has bir anlatım tarzı geliştirmiştir. Bireyin iç dünyasını esas alan eserlerinde çağrışımlardan yararlanarak şiirsel bir üslup kullanmıştır. Hikâyelerinde mekân olarak genellikle İstanbul'u seçmiş; Adalar'a, özellikle de Burgazada'ya önem vermiştir. Burgazada'ya yerleşerek balıkçıları, adanın doğal güzelliklerini, sıradan insanların yaşama sevincini hikâyelerinde işlemiş, anlattığı konuya özgü kelimelerle ördüğü hikâyelerinde yalın bir dil kullanmış, ağırlıklı olarak diyalog ve iç konuşma anlatım tekniklerinden yararlanmıştır. *Semaver, Sarnıç, Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Son Kuşlar, Alemdağ'da Var Bir Yılan* yazarın tanınmış hikâyelerindedir.

Bu parçada sözü edilen öykücü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Memduh Şevket Esendal
B) Kenan Hulsi Koray
C) Kemal Bilbaşar
D) Sait Faik Abasıyanık
E) Sabahattin Ali

Hikâye - 3

6. Yine birlikte oynuyor, okuldan eve birlikte dönüyorduk. Bir gün hava çok sıcaktı. Büyük Hoca, bize yarım günlük tatil verdi. Tıpkı perşembe günkü gibi... Mıstık'la so-kağın tozları içinde yavaş yavaş yürüyorduk. Ben terimi silemediğim için yüzüm sırlıslıktı. Büyük, geniş bir yoldan geçiyorduk. Kenarda yığılmış bir duvarın temelleri vardı. Birdenbire karşıdan iri, kara bir köpek çıktı. Koşarak geliyordu. Bize, "Kaçınız, kaçınız, ısıracak!" diye bağırdılar. Korktuk, şaşırдық. Öyle kaldık. Önce ben biraz kendimi toplayarak "Aman, kaçalım!" dedim. Gözleri ateş gibi parlayan köpek bize yetişmişti. O zaman Mıstık "Sen arkama saklan!" diye haykırdı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Örnekleme
B) Betimleme
C) Açıklama
D) Öyküleme
E) Tanık gösterme

7. Alacakaranlık içinde sivri, siyah bir kayanın müphem hayali gibi yükselen Şalgo Burcu uyanıktı. Vakit vakit inlettiği trampet, boru seslerini akşamın hafif rüzgârı, derin bir uğultu hâlinde, her tarafa yayıyor. Kederli bağırmalarıyla ölümü hatırlatan karga sürüleri bulutlu havanın donuk hüznünü daha beter artırıyor. Mor dağlar gittikçe koyulaşıyor, gittikçe kararıyordu. Yamaçlardaki dağınık gölgeler, kuşsuz ormanlar, hıçkırın dereler, kaçan yollar, ıssız korular sanki korkunç bir fırtınanın gürlemesini bekliyordu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Benzetme
B) Bilinç akışı
C) İkileme
D) Öyküleme
E) Betimleme

8. At, ahır işlerinde sadece tımarı beceremiyordum. Boyum karnına bile varmıyordu. Ama en keyifli, en eğlenceli şey buydu. Sanki kaşağının muntazam tıkırtısı Tosun'un hoşuna gidiyor, kulaklarını kısıyor, kuyruğunu kocaman bir püskül gibi sallıyordu. Tam tımar biteceğine yakın huy-suzlanırdı, o zaman Dadaruh: "Höyt..." diye bağırdı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Çoğul isim
B) Tekil isim
C) Cins ismi
D) Özel isim
E) Topluluk ismi

9. Herkes köşesinde, kanepesinde bitkin birbirine sanki yabancıydı; kimse işiyle meşgul olmuyordu. Yalnız temmuz

geldiği hâlde henüz kıvrılıp kaldırılmamış aba perdeli kapının yanında, her gün Eyüp'teki Hamidiye Köyü'nden

II III IV

gelen ve daima boynunda yağlı bir tül bent taşıyan Mümtaz Efendi büyük bir deftere rakam döküyordu.

V

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A I B) II C) III D) IV E) V

10. Dışarı çıkmadan önce durup adama baktım:

"Akşam buradan bir inek sürüsü geçti; sen de duydu mu?" dedim.

"Duydum."

"Neden ürkmüşlerdi acaba?"

Bu parçada aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisinin kullanımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) İki nokta
B) Tırnak işareti
C) Noktalı virgül
D) Soru işareti
E) Nokta

Hikâye - 2

1. Kırmızı düğmeli teybin başındayım. Gözlerimi bu küçük, siyah kutudan ayıramıyorum. Başımı kaldırıp amcamın muzip gülüşlü resmine, sarı-siyah çiçek desenli koltuğun bana nasıl baktığına, dolabının açık kalan kapaklarıyla bana sarılmaya çalışan televizyona bakacak cesaretim yok. Otuz ikilik mum boya takımım yanımda olsa her şeyin resmini baştan yapabilirim belki. Bu hayata nasıl yazılmak istiyorsam öyle çizerim kendimi. Ama gücüm yok. Batı'nın en hızlı atı Silver yanında olmadan Maskeli Süvari nereye kaçabilir ki? Kapının kenarında duran çocukluğum, kasette anlatılanları dinlemeye can atıyor. Bir an göz göze geliyoruz. Bana yardım etmesini çok istiyorum ama artık birbirimizden o kadar uzağız ki... Elim, teybe doğru uzanırken amcamın sesini duyuyorum: "Kırmızı düğmeye basarsan her şey silinir!"

Bir hikâyeden alınan bu parçayla ilgili,

- İnsanların davranışları hayatın doğallığı içinde verilmiştir.
- Bir olaydan çok hayatın belli bir kesiti sunulmuştur.
- Merak unsuru yoktur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

2. (I) Hikâye (öykü); yaşanmış ya da yaşanabilir olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı kısa edebî türdür. (II) Hikâyede genellikle olay tek, kişi sayısı az ve tek boyutlu, zaman ve mekân anlatımı yüzeysel olup çoğu kez uzun cümleler kullanılmaz. (III) 14. yüzyılda İtalyan edebiyatında Boccaccio'nun yazdığı *Decameron* adlı eser, hikâye türünün ilk örneği kabul edilir. (IV) Batılı anlamda hikâye, Türk edebiyatına Tanzimat'la girmiş olup Ahmet Mithat Efendi'nin *Letâif-i Rivâyât* adlı eseri, ilk hikâye örneklerindedir. (V) Teknik açıdan güçlü, Batılı örneklerle benzeyen ilk hikâye ise Şemsettin Sami'nin *Küçük Şeyler* adlı eseridir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Fazlı Paşa Yokuşu'nda akşam olurken tatlı bir meyille Boğaz'a uzanan kırmızı damların üzeri kararır, koyulaşan denizin kenarındaki küçük minare gölgeler içinden garip bir tarzda uzanır, uzak görünen ufukların renkli bulutları siyah gölgeleriyle İstanbul'un üzerine doğru dağılır gelir. Akşam ağır ağır çökerken garip ve ince bir ses, hâkim bir hüzün perdesiyle bu sükûneti yırtardı:

– Kabak çekirdeği, taze taze!

Karanlık, sessiz evlerden çocuklar evvela sönük, sonra telaşlı, birbiri arkasından haykırırlardı:

– Kabak çekirdekçi, kabak çekirdekçi!

Bu parça ile ilgili,

- Kültürel unsurlar içermektedir.
- Karşılıklı konuşmalara yer verilmiştir.
- Yazıldığı dönemin bir gerçekliği yansıtılmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

4. Yıllardır bu tozlu, örümcekleli karanlığa çıkmamıştı. Işığı gören bazı böcekler kaçıştılar. Korktu, çıkmasa mıydı acaba? Fakat yararlı olacağını düşünmek kuvvetlendirdi onu. Gerçekten yardım etmek miydi bu? Acele etmeliydi öyleyse. Feneri yakın bir yere tuttu. Annesiyle babasının resimleri. Aralarında eski bir ayakkabı torbası, kırık birkaç lamba. Ne kadar da sevmişlerdi birbirlerini? Torbayı karıştırdı ve nihayet aradığını buldu: Mezuniyette giydiği o kırmızı elbise. Nişanda ne giyeceğine karar veremeyen kızı bunu beğenir miydi?

Bu parçadaki çatışma, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) İnsan ile insan   B) İnsan ile toplum
C) İnsan ile kendisi   D) İnsan ile doğa
E) İnsan ile teknoloji

Hikâye - 2

5. Bir ırmağın bu yakasında bir adam varmış. Karşı yakasında da başka bir adam. Irmak, geçilmesi zor bir ırmakmış. Bu yakadaki karşı yakadakine seslenmiş: “Hey, karşıya nasıl geçebilirim?” Karşı yakadaki adam hayretle cevap vermiş: “Ne lüzum var, sen zaten karşıdasın.”

Bu parçanın iletisi aşağıdaki sözlerden hangisidir?

- A) Her doğrunun iki yüzü vardır; birini kabullenmeden önce, iki taraftan da bakmak her zaman daha iyidir.
B) Akıllar gelin olmuş, herkes kendininkini beğenmiş.
C) Kardeşinin salını karşıya geçirmeye yardım et, göreceksin ki sen de karşıdasın.
D) Bencilik insanın istediği gibi yaşaması değil başkalarına da kendisi gibi yaşamayı önermesidir.
E) Nasihat istersen tembele iş buyur.

6. İşsiz, güçsüz kaldığım gurbet ellerinde köşe pencерem, kendimce Abdülhak Hamid'in “Kürsü-i temaşa”sı yerine geçirdi.

Yabancı memleketlerde bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? Beş on gün çarşı sokak gezdikten sonra, tanıdık çehre, alışabileceğiniz yer bulamamaktan bezir, odanıza girer, yalnızlığın içine sinersiniz.

Çam dallarında sallanan bir tırtıl torbası gibi kafanızın içi mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temaslı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür.

Bu parça ile ilgili,

- I. Bir hikâyenin giriş bölümünden alınmıştır.
II. Gurbet ve yalnızlık düşüncesi işlenmiştir.
III. Anlatım, üçüncü kişi ağzından yapılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) I, II ve III

7. Ezan okunurken içindeki eziklik daha da çoğaldı. Bütün
I
sabahlar temiz doğuyor da sonradan kirleniyordu galiba.
II

Şimdi ruhları yıkayan bu ses, her şey yeni yeni uyanmaya
III
başlarken etkiliydi. Vıcık vıcık bir öğle sonrasında minaredeki
IV
adam, yalnızlığını haykıracaktı ortalığa.
V

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi isim değildir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. Bu treni ilk kim nasıl gördü, duydu yada okudu kimse öğrenemedi ama herkezin emin olduğu tek bir şey vardı: Bunun çocuklarını uyutmak için çok güzel bir masal olması. Gerçek olup olmaması bazı yetişkinlerin umrunda bile değildi, onlar zaten hayal kurmayı çoktan unutmuşlardı.

Bu parçada kaç yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4   E) 5

9. Yeni aldığı ve çok sevdiği ayakkabısının bir teki futbol oynarken yırtılan çocuk ( ) ayakkabıcıya ( ) yeni ayakkabı bakmaya gitti. Ayakkabının üzerindeki fiyatı okudu. Bir an üzüldüğünü belli ederek vitrinden uzaklaştı. Durumu gören ayakkabıcı:

— Baktığın model sana çok yakışır ( ) denemek ister misin?

Çocuk başını sallayıp:

— Üzerindeki fiyata göre almam mümkün değil ki ( )

Zaten bir tekini alacağım.

Dükkân sahibi:

— Amma yaptın ha ( )

Bu parçada parantezle ( ) belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (;) (,) (,) (!) (!..)
B) (,) (;) (;) (...) (.)
C) (;) (,) (,) (...) (!)
D) (,) (;) (,) (!) (.)
E) (;) (,) (;) (,) (!..)

Hikâye - 1

1. Ayrı, her şeyden, herkesten ayrı ve uzak kalmak; sadece kendisini dinlemek, yalnız kendi düşünebileceği gibi düşünmek istiyordu. O nedenle sakız gibi çignenmiş sözlerden, bir dua kadar çok yinelenmiş yeni fikirlerden eser kalmayan, hiçliğin ve güzelliğin hüküm sürdüğü bu çöle gelmişti.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki altı çizili sözlerden herhangi birinin açıklaması değildir?

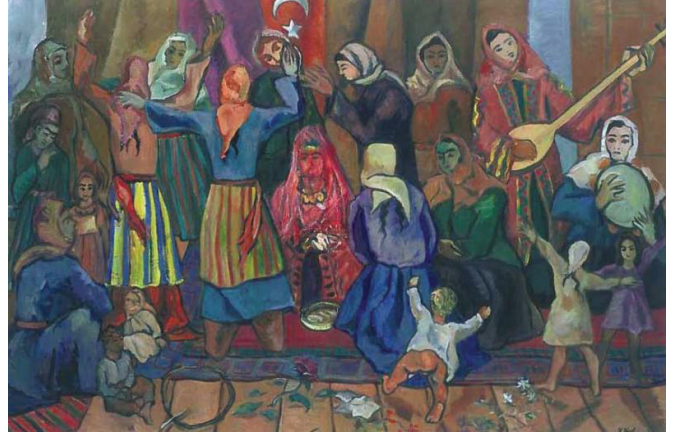
- A) Bir şeyi kaybetmek
- B) Yalnız, sakın kalmak
- C) Hiçbir belirti olmamak
- D) Sık sık tekrarlanıp durmak
- E) Etkisi devam etmek

2. Bazı öyküleri okurken yazarın hayatından haberdarsanız yaşadıklarını yazıyor, dersiniz. Cumhuriyet Dönemi yazarlarından Tarık Buğra da hayatından süzdüğü birtakım malzemeleri anlattıklarının içine katmıştır. Söz gelimi taşradaki hayatından kimi sahneler, üniversite yıllarında çektiği yoksulluklar *Piyano ve Keman İçin*'e serpiştirilmiştir. Kimi öykülerinde gördüğümüz "çevreden yoksun olduğu için boşlukta kalan" insan tipi, öykücünün kendisinden başkası değildir. Yine *087956'nın Sıfırı* da böyle bir özelliğe sahiptir. Bu öyküde beş parasız bir tıp öğrencisinin yoksulluk dramı, İclâl adlı bir kızla olan duygusal ilişkisi ve öykünün adını taşıyan rakamlarla uydurulmuş yılbaşı biletinin tutmayan sıfırı yüzünden doğan şanssızlık psikolojisi anlatılır.

Bu parçaya getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumhuriyet Öykücülüğü
- B) Gerçekçi Öykü
- C) Yazar-Eser İlişkisi
- D) Öyküde Gözlem
- E) Tarık Buğra Hikâyeleri

3.

Bu görseli hikâye eden parça aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Emrah dayımın düğününü dün gibi hatırlarım. Tüm köy bir araya gelmişti. Kadın erkek, genç yaşlı, çoluk çocuk herkes ayakta ve sabaha kadar davul zurna eşliğinde eğlenmiştik.
- B) Asker uğurlaması vardı o gece. Duvarda büyük bir bayrak asılıydı. Teyzemin kızı bağlama, tanımadığım bir kadınsa tef çalıyordu. Çocuklar desen yaramazlık peşindediler. Kimisi oynuyor kimisi halıda yuvarlanıyordu.
- C) İlk kez o gün, beş altı yaşlarımda dikkatimi çekmişti ay yıldızlı bayrağımız. Nermin ablanın kınasıydı galiba. Annemler kına türküsüyle dönelerken ben hem onları taklit ediyordum hem de onu görmeye çalışıyordum.
- D) Bizim oralarda âdettendir. Oğlan evinde "bayrak yemeği" hazırlanır, yemeğin hazırlanmasında neredeyse mahallenin tüm kadınları görev alır ve konu komşu, yediden yetmişe herkes bu yemeğe davetlidir.
- E) Bunca yıldır birçok düğüne katıldım. Meydandaki şu dört ufaklık kadar güzel ve uyumlu oynayanı görmedim. Ne yalan söyleyeyim onlara bakmaktan gelini, kınayı unutmuşum.

4. İki kişi, iki kavram, iki olay, iki durum, iki topluluk arasında olabileceği gibi bir kahramanın içinde yaşadığı iki düşünce arasında da olabilir. Söz gelişi iyi ile kötü, yoksul ile zengin, hayal ile gerçek, idealist ile bir amacı olmayan kişiler kendi özelliklerinden dolayı hikâyelerde karşı karşıya gelirler.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Üslup
- B) Tema
- C) Bakış açısı
- D) Olay örgüsü
- E) Çatışma

Hikâye - 1

5. I. Ömer Seyfettin, Orhan Kemal, Haldun Taner ve Bilge Karasu gibi isimler modern hikâyeciliğin edebiyatımızdaki başarılı temsilcilerinden birkaçıdır.
II. Hikâyelerde duygulandırmak ve heyecanlandırmaktan çok, düşündürmek esastır.
III. Modern hikâyenin ortaya çıkmasında realizm akımı etkili olmuştur.
IV. Hikâye; kişiler, olay örgüsü, çatışma, konu, tema, anlatıcı ve bakış açısı gibi unsurlardan oluşur.
V. Hikâyeler; mektup, günlük, anı, gezi yazısı biçiminde kurgulanabilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde hikâye türü ile ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Hatırlıyorum da dedemin anlattığı masalların birinde deniz diye bir şey vardı. Su gibi bir şeymiş, karaların bittiği yerde başlarmış. Dünyanın ucuymuş.
II. Bir kış günü akşamı. Odabaşı taraflarında bir polis karakolu. Birkaç ayak merdiveni çıkıp gece gündüz açık duran kapıdan girince, darca bir aralıkta bulunursunuz. İki yanda kapılar. Soldan birinci kapı, Komiser odasının kapısı. Yani benim kapım.
III. O perşembe gününü sabahtan akşama kadar okuyarak geçirmiştim. Birkaç Avrupa magazini, sonra da o zaman gazetelerden birinin tefrika ettiği yerli bir roman bütün günümü doldurmuştu, diyerek başladı anlatmaya.
IV. Artık ne kapıları kilitleyecek ne de anahtarları vazoun içine atacaktım. Kimseye yaranamadığıma göre ilkelerimden vazgeçecektim. Kahvaltıdan sonra bu laşıkları da yıkamayacaktım.
V. Sani Bey orta boylu, ben tanıdığım zaman kır sakallı, geniş, atletik vücutlu, mavi gözlü bir adamdı. Bir zaman çarkçı yüzbaşılığı yapmıştı. Fakat gedikli miydi, mektepten mi yetişmişti? Bunu iyi bilmiyorum.

Numaralanmış parçalardan hangisinin bakış açısı diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. İstanbul'u ilk gördüğünde bütün Anadolu çocukları gibi şaşırıp kaldı. Kat kat yapılar ve bunca insan. Yakında bu şehir denize batar diye düşündü. Öyle ya bunca ağırlığı ufacık kara parçası nasıl çeker? Ne yana baksan deniz. Hele Sarayburnu'nda öyle yüksek yapılar, öyle kalın duvarlar var ki bayağı korktu. "Bunları yapan ustalar denizi hiç düşünmemişler." dedi Mehmet kendi kendine. "Hep buraya yapacağınıza biraz da bizim oralara yapsanıza hey ustalar!"

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi belirgin değildir?

- A) Mekân B) Zaman C) Kişi
D) Olay/Durum E) Anlatıcı

8. (I) Bursa'da bir ahababı görmek ve bir müddet edebiyattan başka mevzularda konuşmak için yola çıkmıştım. (II) Yalova'da bir kamyoncuyla anlaşır Orhangazi'ye gelmiştim. (III) Bu küçük kasabaya inerken uzaktan gördüğüm İznik Gölü beni garip bir cazibe ile kendine çekti. (IV) Hiç sebep yokken otobüsü kaçırap burada kaldım. (V) Bu davranış, benim gibiler için bir tür kahramanlık.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede belirtme eki almış isim vardır.
B) II. cümlede birden çok özel isim vardır.
C) III. cümlede yönelme eki almış isim vardır.
D) IV. cümlede somut isme yer verilmiştir.
E) V. cümlede bir isim, çoğul eki almıştır.

9. Az önce bir profesör, akşamla ilgili şiiirlerden söz etmişti.

I II
Bu şiiirlerle ısınıp durmuşlardı. Güzel şiiirlerdi değil mi?
III

Yalnızca güllerin ve gurubun kırmızısıyla örülü akşamları
IV V
anlatıyordu. Eski akşamları.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

CEVAP ANAHTARI

1-2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Edebiyat, dille yapılan bir güzel sanattır. Duygu, düşünce ve hayallerin okuyucu üzerinde estetik bir heyecan ve hayranlık uyandıracak şekilde ifade edilmesidir. Varlık şartı olarak şahsi bir yaratma olsa da toplumsal bir olgudur. Edebiyat, var olduğundan beri hayatla hep iç içe olmuştur. Bu yüzden bir toplumun coğrafyası, dinî, millî, siyasî ve estetik hayatıyla edebiyatı arasındaki bağlantılar çok kuvvetlidir. Zira edebiyat da diğer bütün insani eylemler gibi kendine özgü bir düşünce, bir duyumsama biçimi olarak tarihsel yaşam içinde ortaya çıkar. Toplumsal hayat insanın bütün eylemlerini, sanatı ve edebiyatı beslediği gibi edebiyat da hayatı besleyen bir kaynak, yarını hazırlayan bir kuvvet olmuştur. Toplumsal ve kültürel değerler, gelecek kuşaklara edebiyat aracılığı ile aktarılır. Böylece kültürel bütünlüğün sağlanmasında ve toplumsal bilincin canlı tutulmasında edebiyatın payı büyüktür.

(<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2290132>)

1. Parçada işlenen konu nedir?

Konu: Edebiyat ve toplum arasındaki ilişkiyi ifade eden cevaplar.

- “Edebiyat ve toplum”
- “Edebiyat ve hayat”
- “Edebiyatın toplumla ilişkisi” vb.

2. Parçanın temasını yazınız.

Tema: Edebiyat ve toplum arasında bir bağ olduğunu ifade eden cevaplar.

- “Edebiyat ve toplum arasında güçlü bir bağ vardır.”
- “Edebiyat ve toplum birbirinden ayrı düşünülemez.”
- “Edebiyat, hayatla iç içedir.” vb.

3. Aşağıdaki yargıların başına yargılar doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- a) (D) Türk edebiyatı; İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı, İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı, Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı olmak üzere üç ana döneme ayrılır.
- b) (Y) Yazılı Edebiyat Dönemi’nden sonra, Sözlü Edebiyat Dönemi başlar.
- c) (D) Halk edebiyatı, İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı içerisinde yer alır.
- ç) (D) İçinde bulunduğumuz edebiyat dönemi, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Dönemi’dir.

4. Aşağıda tanıtılan romanların hangi bilim dallarından faydalanılarak yazıldığını parçaların altındaki boşluklara yazınız.

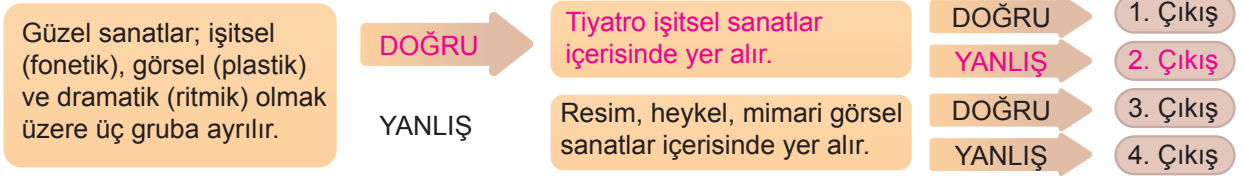
I.	II.	III.
Roman, Osmanlı İmparatorluğu’nun son demlerini yaşadığı dönemde işgal altındaki İstanbul’da bir ailenin üzerinden dönemin zorluklarını ele alıyor. İstanbul halkı işgalde nelerle karşılaşmıştır? <i>Veda</i> ; bir aşka, bir şehre ve bir imparatorluğa vidadır.	Roman, köyde ezilen sınıfta yer alan kahramanın ağalığa kadar uzanan sürecini ele almaktadır. Yazar, köy ve köylü gerçeğinde varlık gösteren pek çok problemi kendine dert ederek romanını bu alanda bir araç olarak kullanmıştır.	Maddi yönden hiçbir derdi olmayan aylak bir adamın mutlu olma arayışları ve aradığı kadını bulmak için harcadığı çabaları anlatan bir romandır. Eserde yabancılaşma ve bunun doğal sonucu olan bireyin yalnızlığı üzerinde durulmuştur.
Tarih	Sosyoloji	Psikoloji

CEVAP ANAHTARI

5. Aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaçtaki bilgilerden bazıları doğru, bazıları yanlıştır. İlk ifadeden başlayıp, cevap oklarını takip ederek doğru çıkışa ulaşınız.

6. Aşağıda tırnak içinde verilen metin türlerini tabloda uygun olan yerlere yazınız.

“Hikâye, Trajedi, Masal, Deneme, Biyografi, Mesnevi, Meddah, Anı, Fıkra, Makale”

SANAT METİNLERİ		ÖĞRETİCİ METİNLER	
Anlatmaya Bağlı Metinler	Göstermeye Bağlı Metinler	Gazete Çevresinde Gelişen Metinler	Kişisel Hayatı Konu Alan Metinler
Hikâye	Trajedi	Deneme	Biyografi
Masal	Meddah	Fıkra	Anı
Mesnevi		Makale	

7. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- a) “Bitirim adam kavga çıkacağına anlayınca kırışi kırdı.” cümlesinde örneklendiği gibi bir dilin farklı bir anlaşma biçimi sağlamak üzere oluşturulan ve çoğunlukla kaba bir söyleyiş özelliği gösteren biçimine **argo** denir.
- b) “Ahşam çökti, daha yimek hezirliyecaağam, fırınlarda erken kapatılar, bişe gönderdihmi almılar.” cümlesinde örneklendiği gibi bir dilin ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde farklılık gösteren konuşma biçimine **ağız** denir.

8. Aşağıdaki parçada kullanılan düşüncüyü geliştirme yollarını belirleyip verilen tabloda “X” ile işaretleyiniz.

Roman yazarı, yazdıklarıyla topluma âdeta ayna tutan bir toplum yansıtıcısıdır. Bir roman her ne kadar yazarının duygularını, öfkelerini, sevinçlerini yansıtırsa da tek başına öznellik o eserin içeriğini dolduramaz. Eser, ortaya çıktığı toplumla özdeşleşince kendini bulur. Fransız yazar Stendhal’ın da dediği gibi “Roman, uzun bir yol boyunca dolandırılan aynadır.” Yani roman bir bakıma ayna vazifesi görür. Okur; bir romanı okuyunca kendinden bir şeyler bulabilmeli, yaşadığı toplumu görebilmelidir.

Tanımlama	Örnekleme	Tanık Gösterme	Benzetme	Karşılaştırma
X		X	X	

9. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili ifadelerin hangi iletişim ögesine örnek olduğunu karşılıklarına yazınız.

- a) Vapur Kuzguncuk’a yanaşırken çımacının yanından iskele memuruna seslendi: “Ahmet Efendi, Hüseyin Bey’e söyleyiver, arpalar yarın gelecek.” **Alıcı**
- b) Gözlüklü adam yanındaki arkadaşına dönüşte mutlaka yazıhaneye uğramasını söyledi. **İleti**
- c) İskeledeki görevli, amirinin emriyle tahtaya bir sonraki seferin saatini yolcuların göreceği biçimde yazdı. **Gönderici**
- ç) Vapurun uzun uzun çalan düdüğü iskeledeki kalabalığın sabırsız bekleyişinin birazdan son bulacağını müjdeliyordu. **Bağlam**

Giriş

1-2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Edebiyat, dille yapılan bir güzel sanattır. Duygu, düşünce ve hayallerin okuyucu üzerinde estetik bir heyecan ve hayranlık uyandıracak şekilde ifade edilmesidir. Varlık şartı olarak şahsi bir yaratma olsa da toplumsal bir olgudur. Edebiyat, var olduğundan beri hayatla hep iç içe olmuştur. Bu yüzden bir toplumun coğrafyası, dinî, millî, siyasî ve estetik hayatıyla edebiyatı arasındaki bağlantılar çok kuvvetlidir. Zira edebiyat da diğer bütün insani eylemler gibi kendine özgü bir düşünce, bir duyumsama biçimi olarak tarihsel yaşam içinde ortaya çıkar. Toplumsal hayat insanın bütün eylemlerini, sanatı ve edebiyatı beslediği gibi edebiyat da hayatı besleyen bir kaynak, yarını hazırlayan bir kuvvet olmuştur. Toplumsal ve kültürel değerler, gelecek kuşaklara edebiyat aracılığı ile aktarılır. Böylece kültürel bütünlüğün sağlanmasında ve toplumsal bilincin canlı tutulmasında edebiyatın payı büyüktür.

(<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2290132>)

1. Parçada işlenen konu nedir?

.....

2. Parçanın temasını yazınız.

.....

3. Aşağıdaki yargıların başına yargılar doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- a) ( ) Türk edebiyatı; İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı, İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı, Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı olmak üzere üç ana döneme ayrılır.
- b) ( ) Yazılı Edebiyat Dönemi'nden sonra, Sözlü Edebiyat Dönemi başlar.
- c) ( ) Halk edebiyatı, İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı içerisinde yer alır.
- ç) ( ) İçinde bulunduğumuz edebiyat dönemi, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Dönemi'dir.

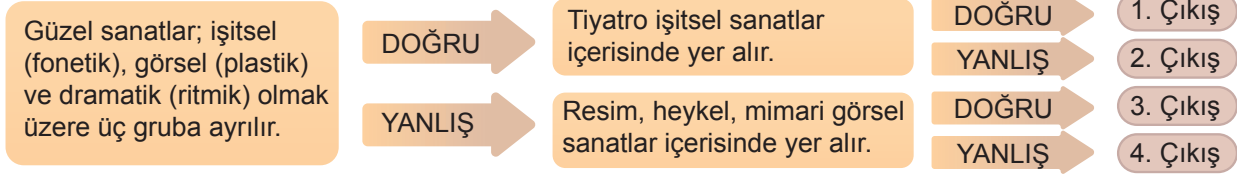
4. Aşağıda tanıtılan romanların hangi bilim dallarından faydalanılarak yazıldığını parçaların altındaki boşluklara yazınız.

I.	II.	III.
Roman, Osmanlı İmparatorluğu'nun son demelerini yaşadığı dönemde işgal altındaki İstanbul'da bir ailenin üzerinden dönemin zorluklarını ele alıyor. İstanbul halkı işgalde nelerle karşılaşmıştır? <i>Veda</i> ; bir aşka, bir şehre ve bir imparatorluğa vidadır.	Roman, köyde ezilen sınıfta yer alan kahramanın ağalığa kadar uzanan sürecini ele almaktadır. Yazar, köy ve köylü gerçeğinde varlık gösteren pek çok problemi kendine dert ederek romanını bu alanda bir araç olarak kullanmıştır.	Maddi yönden hiçbir derdi olmayan aylak bir adamın mutlu olma arayışları ve aradığı kadını bulmak için harcadığı çabaları anlatan bir romandır. Eserde yabancılaşma ve bunun doğal sonucu olan bireyin yalnızlığı üzerinde durulmuştur.
.....	.....	.....

Giriş

5. Aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaçtaki bilgilerden bazıları doğru, bazıları yanlıştır. İlk ifadeden başlayıp, cevap oklarını takip ederek doğru çıkışa ulaşınız.

6. Aşağıda tırnak içinde verilen metin türlerini tabloda uygun olan yerlere yazınız.

“Hikâye, Trajedi, Masal, Deneme, Biyografi, Mesnevi, Meddah, Anı, Fıkra, Makale”

SANAT METİNLERİ		ÖĞRETİCİ METİNLER	
Anlatmaya Bağlı Metinler	Göstermeye Bağlı Metinler	Gazete Çevresinde Gelişen Metinler	Kişisel Hayatı Konu Alan Metinler

7. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

- “Bitirim adam kavga çıkacağını anlayınca kırıyordu.” cümlesinde örneklendiği gibi bir dilin farklı bir anlaşma biçimi sağlamak üzere oluşturulan ve çoğunlukla kaba bir söyleyiş özelliği gösteren biçimine ..... denir.
- “Ahşam çökti, daha yemek hazırlıyacağım, fırınlarda erken kapatılır, bişe gönderdihmi almılar.” cümlesinde örneklendiği gibi bir dilin ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde farklılık gösteren konuşma biçimine ..... denir.

8. Aşağıdaki parçada kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirleyip verilen tabloda “X” ile işaretleyiniz.

Roman yazarı, yazdıklarıyla topluma âdeta ayna tutan bir toplum yansıtıcısıdır. Bir roman her ne kadar yazarının duygularını, öfkelerini, sevinçlerini yansıtırsa da tek başına öznellik o eserin içeriğini dolduramaz. Eser, ortaya çıktığı toplumla özdeşleşince kendini bulur. Fransız yazar Stendhal’ın da dediği gibi “Roman, uzun bir yol boyunca dolaştırılan aynadır.” Yani roman bir bakıma ayna vazifesi görür. Okur; bir romanı okuyunca kendinden bir şeyler bulabilmeli, yaşadığı toplumu görebilmelidir.

Tanımlama	Örnekleme	Tanık Gösterme	Benzetme	Karşılaştırma

9. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili ifadelerin hangi iletişim ögesine örnek olduğunu karşılıklarına yazınız.

- Vapur Kuzuncuk’a yanaşırken çamacının yanından iskele memuruna seslendi: “Ahmet Efendi, Hüseyin Bey’e söyleyiver, arpalar yarın gelecek.” .....
- Gözlüklü adam yanındaki arkadaşına dönüşte mutlaka yazıhaneye uğramasını söyledi. ....
- İskeledeki görevli, amirinin emriyle tahtaya bir sonraki seferin saatini yolcuların görecekleri biçimde yazdı. ....
- Vapurun uzun uzun çalan düdüğü iskeledeki kalabalığın sabırsız bekleyişinin birazdan son bulacağını müjdeliyordu. ....

Giriş - 2

1. Edebiyat dışındaki bütün güzel sanatlar -resim, musiki, dans, heykel, mimari vb.- kültür sahasına girdiği gibi güzel sanatların dışında insanoğlunun elinden çıkma eşya, yiyecek, içecek, elbise, silah, alet vesaire de kültür sahasına girer. Böyle olmakla beraber, ben şahsen edebiyatı hemen hemen kültüre denk buluyorum. Denklik aynıyet demek değildir. Aynadaki hayal, kendisine yansıyan eşyaya benzer. Edebiyat, bu manada kültürün aynadaki aksine benzetilebilir. Bu demektir ki kültür sahasında ne varsa onların hepsinin yansımalarını edebiyatta bulmak mümkündür.

Buna göre,

- I. Edebiyat, hayata tutulmuş bir aynadır.
- II. Edebiyat için bir tanım yapılamaz.
- III. Edebî verimler, kültürel yapıdan bağımsız olarak ele alınamaz.
- IV. Edebî metinler, sıradan sözlerle veya cümlelerle oluşturulamaz.

yargılarından hangileri bu parçada söylenenlerle benzer bir iletiye sahiptir?

- A) Yalnız I   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Bilinç akımı tekniği, - - - - edebiyata armağanıdır. Bu tekniği denemek isteyen bir edebiyatçı ister istemez bilinçte ve bilinçaltında yer alanlarla ilgili tahlillere gitmekte, dolaşısıyla eserine ruhsal bir derinlik kazandırmaktadır. Peki, nedir özetle bu teknik? Kişinin aklından geçenlerin birinci kişi ağzından yansıtılmasıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) sosyolojinin   B) felsefenin   C) psikolojinin
D) tarihin   E) fiziğin

3. Karın lapa lapa yağdığı anlarda bir adam alelacele eczaneye girdi ve tuttuğu buruşuk kâğıdı ıslak elleriyle kalfaya uzatıverdi. Kalfa, kâğıdı almadı; adama kaşıyla diğer müşterileri gösterdi. Bunun üzerine adam başını eğerek sıranın en arkasına geçti.

Bu parçanın iletişim öğeleri ile ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Gönderici: Adam
B) Bağlam: Eczane
C) Alıcı: Diğer müşteriler
D) Geri Bildirim: Adamın sıraya geçmesi
E) Kanal: Kalfanın mimiği

4. Müzik sanatından yazın sanatına, plastik sanatların tüm kollarından gösteri sanatlarına kadar birçok alan, bir başka disiplinle beraber, sanatın üretim alanlarını genişletip sınırları ortadan kaldırarak arayışlarını çoğu kez disiplinler arası yürütmektedir. Günümüz sanatlarına baktığımızda video sanatı, dijital sanat ve diğer birçokları isimlerinde disiplinler arası bilgiyi barındırmaktadır. Disiplinler arası çalışmalar geçmişten bugüne hâlâ devam etmektedir. Birçok sanatçı diğer disiplinlerden etkilenecek bunları eserlerine yansıtmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki açıklamayı örneklemez?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Mahur Beste* ve *Huzur*'da günlük hayatı ya da İstanbul manzaralarını anlatırken ünlü ressamın tablolarına göndermeler yapması
B) Andre Gide'in *Pastoral Senfoni* isimli eserini Alman besteci Beethoven'ın 6. senfonisinden esinlenerek yazması
C) Ahmet Mithat Efendi için romanın toplumun sosyokültürel yapısını, bu alanlardaki temel sorunlarını yansıtırma ve halkı bilgilendirme vasıtası olması
D) Kemal Tahir'in *Devlet Ana* romanında anlatıcının yer yer tarihî kaynaklardan alıntılar yaparak okuyucuya bilgi vermesi
E) Moliere'in *Cimri* adlı oyununun, ismini başkahramanı Harpagon'un kişilik özelliğinden alması

5. I.
Hekimliğin simgelerinden olan steteskop, 19. yüzyılda Fransa'da icat edildi. İlk steteskop tahtadandı. Sonraki yıllarda steteskop teknolojisinde çok değişiklik yapılmış olmasına rağmen dijital olanlar hiçbir zaman kullanılmadı.

II.
Yamacın eteğine varırken iri, kocaman bir damla alnımı ıslattı. Bu, büyük sancılarla inleyen göğün doğurduğu bir damlaydı. Fakat daha sıkıntısı geçmemiş, ağırları dinmemişti. Korkunç gürlemeler durmadan artıyor, nur topu damlalar sıklaşıyordu.

Numaralanmış parçalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. parça öğretici, II. parça sanatsal metne örnektir.
B) I. parçada bilgilendirme, II. parçada ise estetik zevk kazandırma esastır.
C) I. parçada kelimeler genellikle yan ve mecaz, II. parçada ise ilk anlamlarıyla kullanılmıştır.
D) I. parça nesnel ve kanıtlanabilir, II. parça ise öznel bir anlatıma sahiptir.
E) I. parça tek anlamlı iken II. parça çok anlamlıdır.

Giriş - 2

6. Edebiyat, başlangıçta farklı anlamları olmakla birlikte daha sonra söz söyleme ve ifadeyle ilgili her türlü çalışmanın genel adı olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise dile gerçekleştirilen güzel sanat etkinliklerine ve eserlerine verilen genel addir. Burada asıl olan edebî metindir çünkü edebiyatla ilgili her türlü etkinliğin merkezinde edebî metin bulunmaktadır. Metin; cümlelerden oluşan, daha yerinde bir söyleyişle cümlelerle örülen bir anlatma ve anlaşma aracıdır. Edebî metin kendine özgü dili, gerçeklikle olan ilgisi, estetik yaşantı uyandırması, çok anlamlılığı, yazıldığı dönemi temsil etmesi, kendine özgü anlatma formlarına sahip olması gibi birçok niteliğe sahiptir.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Coşku ve heyecanı dile getirmektedir.
B) Olay çevresinde oluşan bir metindir.
C) Kişisel hayatı konu almaktadır.
D) Anlatmaya bağlı oluşturulmuştur.
E) Öğretici metinlere örnektir.

7. *Divânu Lugati't-Türk*'ten beri Türkçe sözlüklerde örneklere rastlanan argo, ortak dilden beslenen ancak ondan ayrı olarak belirli topluluklara mensup insanların sözcüklere ve sözlere yeni anlamlar yükleyerek oluşturduğu hususi bir dildir. Denebilir ki argo, dilin yaramaz çocuğudur. Argo kullanan kişi herhangi bir sebepten dolayı iletişimin sınırlı bir kesim tarafından anlaşılmasını ister. Argo aslında bir başka türlü söyleme, böylece "söyleyebilme"nin yoludur. Bu yolda kimi zaman ince bir alaya kimi zaman örtmeceye kimi zaman da mecaza rastlamak kaçınılmazdır.

Bu parçadan argo ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Genel dilin etkisinde oluşmuş özel bir dildir.
B) Söylenmek istenenin gizlenmesi esastır.
C) Çok anlamlılık bakımından zengindir.
D) Bir tür dil kusuru kabul edilir.
E) Köklü bir geçmişe sahiptir.

8. Sabahattin Ali'nin öykü ve romanlarındaki toplumsallığa karşılık hece vezniyle yazdığı şiirlerinde alabildiğine bir duygusallık egemendir. R. Korkmaz "Sabahattin Ali'nin şiirleri genel olarak incelendiğinde karşımıza iç serzenişleri avutmaya, doyurmaya ve dindirmeye çalışan ve bu yüzden de tezatların en uç noktalarına gidip gelen; zaman zaman cesur, kararlı ve kalender ama ekseriya vehimli, aciz, korkak, bedbin ve daha çok melankolik bir 'ben' şairi çıkar." der.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangilerine başvurulmuştur?

- A) Karşılaştırma - Tanık gösterme
B) Karşılaştırma - Örnekleme
C) Tanık Gösterme - Benzetme
D) Tanımlama - Benzetme
E) Somutlama - Sayısal verilerden yararlanma

9. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklerden biri açıklıktır. Açık bir anlatımda herhangi bir belirsizliğe, kuşkuya yol açacak ifadeye yer verilmez.

Buna göre,

- I. Bu masa eskisi kadar sağlam değil.
II. Böreğinin tarifini kimseye vermez.
III. Arkadaşımın bahçesi âdeta bir çiçek bahçesi.
IV. Canım Ege! Elbette sen denizlerin sultanısın.
V. Afişler üç beş günde bir değiştirilir.

yargılarının hangilerinde anlatımda açıklık ilkesine uyulmamıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

Giriş - 1

1. (I) Arapça “edeb” kökünden türetilen “edebiyat” kelimesinin ilk defa Tanzimat Dönemi’nde kullanılmaya başlandığı görülür. (II) Ondan önce bu alan için “ilm-i edeb”, “şiiir ve inşa” gibi ifadeler kullanılmaktadır. (III) Edebiyat kelimesi o yıllarda Fransızca “littérature” sözcüğünün Türkçedeki karşılığı olarak düşünölmüş ve kullanılmıştır. (IV) Bugüne gelindiğinde tam bir tanımı yapılamasa da olay, düşünce, duygu ve hayalleri sözlü ya da yazılı olarak güzel ve etkili bir biçimde nakletme sanatı şeklinde düşünölebilir. (V) O hâlde bu görsel sanat türünün temel malzemesinin dil olduğu sonucuna varılabilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. Edebî eser, toplumların not defterlerine benzetilebilir. Yaşanan bir olay, kurmaca bir gerçeklikle anlatılır, işlenir ve içinde bulunduğu topluma farklı bir bakış açısı kazandırarak yaşanan olay ya da olayları hafızalara kazır. Bu sebeple ulusların en büyük kazancı, kalemi güçlü edebiyatçılara sahip olmaktır.

Bu parçada edebî eserle ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sorunları dile getirme
B) Toplumsal bellek olma
C) Sanat dallarını besleme
D) İnsan zihnini temel alma
E) Belli bir plan ile yazılma

3. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı içerisinde yer alır?

- A) Yazılı Edebiyat
B) Divan Edebiyatı
C) Tanzimat Dönemi Edebiyatı
D) Fecriati Topluluğu
E) Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı

4. Rezaizâde Mahmut Ekrem *Araba Sevdası* adlı romanında Batı özentisi bir tipi ele alarak toplumdaki çürümeyi göstermek ister. Aynı şekilde Batılılaşmanın yanlış anlaşıldığını vurgulamak için yazılan eserlerden biri de Ahmet Mithat Efendi’nin *Felâton Bey ile Râkım Efendi* adlı romanıdır. Bireyden hareketle toplumu ele alan bu romanlar, yazıldıkları dönemin değişen yaşam biçimlerini ve toplumsal dönüşümleri bizlere aktarmaktadır.

Bu parçada sözü edilen eserler edebiyatın aşağıdaki bilim dallarından hangisi ile ilişkisini göstermektedir?

- A) Sosyoloji   B) Psikoloji   C) Tarih
D) Felsefe   E) Coğrafya

5. I.
Gün bitti. Ağaçta neşe söndü.
Yaprak ateş oldu, kuş da yakut;
Yaprakla kuşun parlıtısından
Havuzun suyu erguvana döndü

II.
Güneş ışığı, atmosferden geçerken saçılıma uğrar. Tüm renkleri barındıran beyaz ışıktan; yüksek enerjili mavi ışık, düşük enerjili kırmızı ışığa göre daha fazla saçılır. Bu durum beyazın içindeki maviyi azalttığından Güneş’in daha kırmızı görünmesine sebep olur.

Numaralanmış parçalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. parça edebî, II. parça ise öğretici bir metinden alınmıştır.
B) I. parça duygu, II. parça bilgi odaklıdır.
C) I. parçada nesnel bir bakış açısı varken II. parçada öznellik söz konusudur.
D) I. parçada dil sanatsal işlevde, II. parçada ise göndergesel işlevde kullanılmıştır.
E) I. parçada hissettirme ve sezdirme, II. parçada ise haberdar etme esastır.

Giriş - 1

6. Güzel sanatlar, insanda estetik bir yargı oluşturma amacı güderler. Bilim ise olay ve olguları açıklama amacı taşır. Her ne kadar farklı görünse de bazen bazı noktalarda birleşebilmektedirler. Ancak bilim ve güzel sanatlar olay ve olgulara yaklaşım tarzı, bunları izah etme biçimleri gibi yönlerde kesin çizgilerle birbirlerinden ayrılırlar.

Buna göre bilim ve güzel sanatlar;

- I. kullandıkları malzeme,
- II. hitap ettikleri kitle,
- III. amaç,
- IV. bir durumu açıklama

gibi özelliklerden hangilerinde ortak paydada buluşamaz?

- A) Yalnız III   B) I ve II   C) I ve IV
D) II ve III   E) III ve IV

7.

Tiyatro	Deneme	Mektup
Şiir	Günlük	Roman
Gezi yazısı	Hikâye	Fabl

Verilen tabloda öğretici metinlerin olduğu bölümler tarandığında aşağıdaki şekillerden hangisi elde edilir?

- A)

- B)

- C)

- D)

- E)

8. **Uyutmak kelimesinin** “aldatmak veya kandırmak”, **yaylanmak kelimesinin** “çekip gitmek”, **çakmak kelimesinin** “sınıfta kalmak veya anlamak” **anamlarında kullanılması dilin kullanımdan doğan aşağıdaki türlerinden hangisine örnektir?**

- A) Ağız   B) Şive   C) Lehçe
D) Argo   E) Jargon

9. Bu üçüncü gidişimde Erzurum’u bir öncekine nispetle daha çok toparlanmış, gelişmiş buldum. Yaralar dinmişti. Araya zaman dediğimiz büyük yapıcı girmişti. İnsan ömrü, unutmanın şerbetine yiyecek kadar muhtaç. Yeni hayatın eşliğinde Erzurum eskiyi, bir başka âlemi hatırlar gibi hatırlıyordu: Yakıcı yaz güneşinin altında parça parça dökülen, toz hâline gelen eski şehirle yeni yapılan beton binalar arasındaki farklar büyüktü.

Bu parçanın anlatımında özellikle aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Tanımlama   B) Karşılaştırma   C) Tanık gösterme
D) Örnekleme   E) Benzetme

10. Bir sanatkârın eserleri başka bir sanatkârınkinden ayrı bir karakter taşıdığı gibi aynı sanatkârın muhtelif eserleri de birbirinden ayrı çehreler arz eder.

Bu cümlede edebî eserler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Özlülük   B) İnanırcılık   C) Tutarlılık
D) Özgünlük   E) Evrensellik

11. Büyükbaba, torununa onu hayvanat bahçesine götüreceğini söylediğinde çocuk havalara uçtu.

Bu cümlede iletişim öğelerinden hangisine yer verilmiştir?

- A) Gönderici   B) Alıcı   C) İleti
D) Dönüt   E) Bağlam